

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

I.
SKÝRSLA

UM
HINN LÆRÐA SKÓLA Í REYKJAVÍK
SKÓLA-ÁRÍÐ 1891—92.

II.
BEYGING STERKRA SAGNORÐA
Í ÍSLENSKU.

FIMTA HEFTI.

REYKJAVÍK.

PRENTAÐ Í FÉLAGSPRENTSMÍÐJUNNI.

1892.

SKÝRSLA

UM

HINN LÆRDA SKÓLA Í REYKJAVÍK

SKÓLA-ÁRIÐ 1891—92.

REYKJAVÍK.

ÞRENTUÐ Í FÉLAGSPRENTSMÍÐJUNNI

1892.

I. Lærisveinar skólans.

Í byrjun októbermánaðar 1891 voru skólapiltar 81. Einn þeirra, Erik Zimsen, var sagður úr skóla 11. nóv. 1891, og annar, Helgi Ingjaldsson, fór úr skóla í nóvemberm. sökum brjóstveiki. Voru því skólapiltar 79 við fyrstu sætaskipun í byrjun desembermánaðar 1891, og var þeim raðað þannig.

Fyrsti (neðsti) bekr.

1. Sigurjón Jónsson. 2. Eggert Claessen. 3. Árni Pálsson. 4. Böðvar Bjarnason. 5. Ólafr Briem. 6. Sigrbjörn Gíslason. 7. Jón Þorláksson. 8. Halldór Gunnlaugsson. 9. Jóhannes Jóhannesson. 10. Jón Proppé. 11. Ólafr Daníelsson. 12. Bernharð Laxdal. 13. Eiríkr Kjerúlf. 14. Einar Gunnarsson. 15. Þorvaldr Pálsson. 16. Ólafr Stephensen. 17. Christen Zimsen.

Annar bekr.

1. Stefán Kristinsson. 2. Guðmundr Björnsson. 3. Halldór Júlíusson. 4. Árni Þorvaldsson. 5. Jónas Kristjánsson. 6. Þórðr Pálsson. 7. Þorsteinn Björnsson. 8. Steingrímur Mattíasson. 9. Guðjón Fjeldsted. 10. Ingólfur Gíslason. 11. Þorbjörn Þórðarson. 12. Edvald Møller. 13. Björn Vilhjálmsson. 14. Jónmundr Halldórsson. 15. Andrés Fjeldsted. 16. Sigfús Sveinsson. 17. Jón Breiðfjörð. 18. Magnús Þorsteinson. 19. Sigurður Pétursson. 20. Einar Snorrason.

Þriðji bekkur.

1. Páll Bjarnason. 2. Björn Bjarnason. 3. Sigurðr Eggerz.
4. Karl Einarsson. 5. Páll Sæmundsson. 6. Jón Sveinbjörns-
son. 7. Pétur Þorsteinsson. 8. Halldór Jónsson. 9. Þorvaldr
Magnússon. 10. Sigurðr Pálsson. 11. Sigurðr Breiðfjörð.
12. Þórðr Edilónsson. 13. Ólafur Eyjólfsson. 14. Sveinn
Hallgrímsson.

Fjórtíi bekkur.

1. Halldór Steinsson. 2. Jóhann Briem. 3. Jón Runólfs-
son. 4. Haraldur Þórarinnsson. 5. Georg Georgsson. 6. Guð-
mundur Eggerz. 7. Sígtryggr Guðlaugsson. 8. Axel Schier-
beck. 9. Jón Blöndal. 10. Jón Þorvaldsson. 11. Magnús
Jóhannsson. 12. Guðmundur Pétursson.

Fimmti bekkur.

1. Knud Zimsen. 2. Jón Hermannsson. 3. Sigurðr Magnús-
son. 4. Magnús Arnbjarnarson. 5. Jón Þorkelsson. 6. Ing-
ólfr Jónsson. 7. Kristján Sigurðsson. 8. Páll Jónsson.

Sjötti bekkur.

1. Sigfús Blöndal. 2. Magnús Sæbjörnsson. 3. Ásmundur
Gíslason. 4. Þorsteinn Gíslason. 5. Pétur Guðjohnsen. 6.
Guðmundur Guðmundsson. 7. Helgi Hjálmarsson. 8. Loðvík
Sigrjónsson.

Christen Zimsen var sagður úr skóla 4. febrúar 1892, Jón
Breiðfjörð 16. mars s. á., Jóhann Briem andaðist 1. mars,
Sigurðr Pétursson fór úr skóla 30. júní. 17 nýsveinar og tveir,
sem áður höfðu tekið fjórða bekkjar próf við skólann, bættust
við í júnímánuði, 8 piltar úr 6. bekk fóru úr skóla. Eru skóla-
piltar því nú (5. júlí 1892) 86.

II. Kennarar skólans.

Á umsjóninni í skólanum hefir sú breyting orðið á þessu skólaári, að *Dr. B. M. Ólsen*, sem hingað til hafði haft höfuð-umsjónina á hendi og búið í skólahúsinu, var eftir beiðni sinni með bréfi frá stiftsyfirvöldunum dagsettu 25. maí 1891 leystur frá hinum sérstöku umsjónarstörfum, sem hann hafði haft með skólapiltum utan kenslustunda, frá byrjun skólaársins 1891—92, og var þessi sama umsjón ásamt dyravörðarstörfunum falin á hendi adjunkt *Birni Jenssyni*. *Dr. B. M. Ólsen* flutti sig því úr skólahúsinu við enda skólaársins 1890—91, enn adj. *Björn Jensson* flutti sig í skólahúsið og fékk til afnota þau herbergi, sem dyravörðrinn og *Dr. B. M. Ólsen* höfðu haft og nýtr að öðru leyti sömu hlunninda, sem *Dr. Ólsen* naut. Höfuðumsjónina í skólanum þetta skólaár hefir því haft adj. *Björn Jensson*, en þrír aðrir kennar, *Dr. B. M. Ólsen*, *Geir Zoëga* og *Þorvaldr Thoroddsen* hafa tekið þátt í umsjóninni.

Yfirkennari *H. Kr. Friðriksson* hefir haft eftirlit með húsum og áhöldum skólans og hefir annast um innkaup handa honum. Rektor hefir verið bókvörðr skólans.

III. Kenslan.

1. Tafla, er sýnir vikustundir námsgreinanna.

Námsgreinir.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Samtals.
1. Íslenska	4	2	2	2	4	3	17
2. Danska	4	2	2	2	2	2	14
3. Enska	4	2	2	2			10
4. Frakkneska					5	5	10
5. Þýska	3	2	2	2	2	3	14
6. Latneska	7	6	7	7	9	7	43
7. Gríska		5	5	5	5	5	25
8. Trúbrögð	2	1	2	2	1	1.	9
9. Sagnfræði	2	3	3	3	4	3	18
10. Landfræði	2	2	2	2			8
11. Stærðfræði	5	5	4	4			18
12. Eðlisfræði					3	4	7
13. Náttúrusaga		3	3	4			10
14. Teiknun	1	1	1				3
15. Söngur	1	1	1	1			4
	36	36	36	36	36	34	210
16. Leikfimi	2		2		2		6

2. Skifting ken slunnar milli kennaranna.

1. Rektor *Jón Þorkelsson*:
Latneska í 4. og 6. bekk 14 st.
2. Yfirkennari *H. Kr. Friðriksson*:
Íslenska í 3.—6. bekk 10 stundir.
Þýska í 3.—6. bekk 9
Danska í 6. bekk 2 — = 21 —
3. Kennari *Steingrímur Thorsteinsson*:
Latneska í 1. og 3. bekk 14
Gríska í 4. og 5. bekk 10 — = 24 —
4. Kennari *Dr. Björn Magnússon Ólsen*:
Latneska í 5. bekk 9 —
Gríska í 2. 3. og 6. bekk 15 — = 24 —
6. Kennari *Björn Jensson*:
Stærðfræði í 2.—4. bekk 13 —
Eðlisfræði í 5. og 6. bekk 7 — = 20 —
6. Kennari *Geir Zoëga*:
Latneska í 2. bekk 6 —
Enska í 1.—4. bekk 10 —
Frakkneska í 5.—6. bekk 10 — = 26 —
7. Kennari *Þorvaldur Thoroddsen*:
Náttúrusaga í 2.—4. bekk 10 —
Landfræði í 1.—4. bekk 8 —
Teiknun í 1.—3. bekk 3 —
Þýska í 1. bekk 3 — = 24 —
8. Fyrverandi málflutningsmaður *Páll Melsted*:
Sagnfræði í öllum bekkjum 18 —
9. Prestaskólakennari *Eiríkr Briem*:
Trúbrogð í öllum bekkjum 9 —
10. Bókvörður *Hallgrímur Melsted*:
Danska í 1.—2. bekk 6 —
11. Cand. mag. *Pálmi Pálsson*:
Danska í 3.—5. bekk 6 stundir.
Þýska í 2. bekk 2 —
Íslenska í 1., 2. og 5. (ein st.) bekk 7 — = 15 —

12. Cand. polit. <i>Sigurðr Briem:</i>	
Stærðfræði í 1. bekk	5 —
13. Söngkennari cand. theol. <i>Steingrímur Johnsen:</i>	
Söngur í öllum bekkjum	4 —
14. Leikfímiskennari <i>Ólafur Rósenkranz Ólafsson:</i>	
Leikfimi í öllum bekkjum	6 —
	Samtals 216 st.

3. Yfirlit yfir það sem lesið hefir verið og lært skólaárið 1891—92.

Íslenska.

- I. Lærð 1. Skýring hinna almennu málfræðilegu hugmynda eftir H. Kr. Friðriksson. 2. Forníslensk málmyndalýsing eftir Wimmer. Lesin Oldnordisk Læsebog af Wimmer, 1.—73. bls. Gerðar 26 ritgerðir og þýðingar.
- II. Málmyndalýsingin endrlesin. Lesin Oldn. Læsebog af Wimmer, 74.—135. bls. Gerðar 11 ritgerðir og þýðingar.
- III. Njáls saga 1875, kap. 1.—50. Málmyndalýsing H. Kr. Friðrikssonar lesin, 1.—66. bls. Gerðir 17 stílar.
- IV. Egils saga Skallagrímssonar, 59. kap. til enda sögunnar. Vafþrúðnismál, Þrymskviða og Vegtamskviða. Gerðir 11 stílar og ritgerðir.
- V. Snorra Edda: Gylfaginning og allar goðasögurnar í skáldskaparmálum. Enn fremr lærð og skýrð nokkur kvæði eftir Jónas Hallgrímsson. Íslensk bókmentasaga kend eftir Lund, Den oldnordiske literatur. Kbh. 1873. Gerðir 15 stílar og ritgerðir.
- VI. Háttatal Snorra Sturlusonar og Hávamál. Enn fremr lærð og skýrð nokkur kvæði eftir Jónas Hallgrímsson. Gerðir 9 stílar og ritgerðir.

Danska.

- I. Steingrímur Thorsteinsson, Dönsk lestrarbók, lesin öll bókin. Gerðir 30 stílar.
- II. Lesin D. H. Wulff, Dansk Læsebog. Tredie Del. Kbh. 1885, 1.—97. bls. Gerðir 16 stílar.
- III. Lesin sama lesbók, 96.—187. og 240.—248. bls. Gerðir 15 stílar.
- IV. Lesin O. Borchsenius og Winkel Horn, Dansk Læsebog for Skolernes mellemste og højeste Klasser. Kbh. 1883. 1.—85. bls. Gerðir 14 stílar.
- V. Lesin sama bók, 334.—396, 420.—447. bls. Gerðir 13 stílar.
- VI. Lesin H. P. Holst, Dansk Læsebog for Mellemlklasserne og de højere Klasser, Den poetiske Del, 158.—205., 249.—298. bls. Gerðir 10 stílar.

Enska.

- I. G. Zoëga, Enskunámsbók, öll bókin lesin.
- II. Lesin Brekke, Engelsk Læsebog for Mellemlklasserne, 1.—81. bls.
- III. Lesin sama bók, 81.—118., 184.—241. bls.
- IV. Lesin sama bók, 88.—283. bls.

Franska.

- V. Jean Pio, Lærebog i Fransk for Begyndere, öll bókin lesin ásamt ágripinu yfir orðmyndafræðina. Jean Pio, Fransk Læsebog for Mellemlklasserne, 1.—21. og 27—53. bls.
- VI. Jean Pio, Fransk Læsebog for Mellemlklasserne, 53.—60., 68.—92., 114.—135., 141.—207. bls. Brynildsens orðmyndafræði og orðskipunarfræði yfirfarin.

Þýska.

- I. Þýzk lestrarbók eftir Steingrím Thorsteinsson. Málmynda- lýsingin lesin tvisvar, og í lestrarköflunum 1.—53. og 148.—152. bls.
- II. Málmynda lýsingin endrlesin. Lesin Þýzk lestrarbók eftir Steingrím Thorsteinsson, samtals 106 bls.

- III. Tysk Læsebog for Mellemlklasserne ved J. Kaper, 1.—66. bls. Þýzk málmyndaþýsing eftir H. Kr. Friðriksson lærð.
- IV. Tysk Læsebog for de højere Klasser af J. Kaper og T. L. Simonsen, 1.—102. bls.
- V. Sama bók, 107.—246. bls. Gerðir fimm stílar.
- VI. Sama bók, 196.—246., 258.—307. bls. Þar að auki hraðlesnir ýmsir kaflar í sömu bók og „Tysk Læsebog af Dr. P. Hjort, andet Bind“. Nokkurir stílar gerðir.

Latneska.

- I. Hauch, Lærebog i Latin, anden Afdeling, latnesku kaflarnir mestallir lesnir og hinir dönsku jafnaðarlega notaðir við munnlegar latneskar þýðingar. Í C. Nepos lesnar þessar ævisögur: Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias, Cimon, Alcibiades, Epaminondas, Hamilcar, Hannibal. Mállýsing Madvigs viðhöfð. Einn still á viku, alls 28 stílar.
- II. Lesin ræða Cicerós pro Sexto Roscio Amerino og fjórar ræður hans gegn Catilínu. Mállýsing Madvigs viðhöfð. Einn still gerður á viku, alls 30.
- III. Lesnar Ciceronis Tusculanae disputationes, 1. bók, 1.—36. kap. Vergilii Aeneis, 1. og 2. bók. Mállýsing Madvigs höfð við kensluna. Gerðr einn still á viku, alls 29.
- IV. Livius, 23. bók. Horatii Carmina, 1.—2. bók. yfirfarið hið helsta af orðmyndafræðinni og hin helstu atriði af orðskipunarfræðinni eftir mállýsingu Madvigs. Tveim stundum á viku var varið til stíls og önnur þeirra höfð til að sýna piltum, í hverju gallarnir á stílum þeirra væri fólgnir og hvernig hefði mátt orða stílana. Í nokkurum hluta þeirrar stundar voru og gerðir munnlegir stílar. Alls voru ritaðir 25 stílar.
- V. A. Vandlega lesið:
 Taciti Germania. Ciceronis De oratore 2. bók. Horatii Epistolae, 1. bók, 1.—7., 10.—11. og 14.—20. bréf og öll önnur bók með Ars poëtica. Satirae I. 9. Vergilii Aeneis, 2. bók öll.
- Hin latneska bókmentasaga C. H. Rafns.

B. Hraðlesid:

Fibiger og Pio, Udvalgte Stykker af Cicero, Caesar, Cornelius, Sallust og Livius, 71.—89., 96.—100., 120.—129. og 148.—167. bls.

C. Madvigs latneska mállýsing höfð við kenluna.

D. Ein þýðing á viku, alls 22.

- VI. 1. Vandlega lesid: Livius, 7. bók og 1.—10. kap. af 8. bók.
2. Hraðlesid: Ovidii Metamorphoseon delectus Siebelisianus, nr. 41.—46. og nr. 47. v. 1.—279. Samtals um 1000 vers.
3. Lært: Thomsen, Det romerske Stats- og Privatliv i Oldtiden (Kbh. 1883). 1.—60. og 71.—90. bls.
4. Ein þýðing á viku, alls 19 þýðingar. Madvigs latneska mállýsing var höfð við kenluna. Af Horatii Carmina nokkur kvæði endrlesin.

Gríska.

- II. Hin gríska mállýsing Bergs lesin öll oftar enn einu sinni og höfð við kenluna. Valdir kaflar úr hinni grísku bók Gottschicks, samtals 34. bls.
- III. Xenophontis Anabasis, 6. og 7. bók. Lukianos, Charon og Prometheus. Sechers goðafræði, 1.—67. bls., lesin og skýrð með því að sýna myndir af fornum íþróttaverkum. Bergs gríska mállýsing endrlesin og höfð við kenluna.
- IV. Herodotos, 7. bók, 1.—88. kap., og 9. bók, 1.—82. kap. Homeri Odyssea, 6. bók. Bergs mállýsing viðhöfð.
- V. 1. Vandlega lesid: Plato, Varnarræða Sókratesar og Kriton. Homeri Odyssea, 1. bók. Buchholz' Anthologie aus den Lyrikern der Griechen eftir ýmsa höfunda svo sem svarar einni bók í Hómer (370 v.).
2. Hraðlesid: Homeri Odyssea, 2. og 3. bók.
3. Lært: Kaflar í Sechers goðafræði. Hið merkasta af Sechers grísku bókmentasögu.
- VI. A. Vandlega lesid: Homeri Odyssea, 4., 7. og 8. bók.
- B. Hraðlesid: Gottschicks Griech. Leseb. für untere und mittlere Gymnasialklassen, 162.—168. og 194.—201. bls. Luciani Gallus.

- C. Endrlesið (auk þess sem talið er undir staffið A):
Hom. Od. 1. bók og 2. bók v. 1.—79. Lukianos,
Charon og Prometheus. Plat. Apol. og Criton.
- D. Lært: Aðalatriðin úr Christensen, Det græske Stats-
liv. Sechers gríska goðafræði frá 46. bls. út bókina.
- E. Bergs gríska mállýsing höfð við kensluna. Orðskip-
unarfræðin útlistuð, þar sem hin gríska orðskipun er
frábrugðin hinni latnesku, og annars þar sem þurfa
þótti.

Trúbrögð.

- I. Lisco, Postulleg trúarjátning, 1.—97. bls. Tang. Bibliu-
sögur, 1.—84. bls.
- II. Lisco, Postulleg trúarjátning, 97.—161. bls. Tang, Bibliu-
sögur, 84.—138. bls.
- III. Lisco, Postulleg trúarjátning, 164.—280. bls. Tang,
Bibliusögur, 138.—152. bls. og endrlesnar allar.
- IV. Lisco, Postulleg trúarjátning, 280.—324. bls. og endrles-
ið 1.—97. bls. Tangs Bibliusögur endrlesnar.
- V. Lisco, Postulleg trúarjátning endrlesin öll.
- VI. Kirkjusaga H. Hálfðánarsonar, 47.—61., 73.—79., 81.—
88., 107.—142. bls. Nokkuð af því endrlesið.

Sagnfræði.

- I. Fornaldarsaga eftir Schwanenflügel öll, nema kafinn
„Det gamle Østerland“, og mestöll endrlesin.
- II. Í fornaldarsögu Schwanenflügels frá „Marius og Sulla“ til
enda fornaldarinnar, og í Miðaldasögu eftir sama höf-
und frá upphafi miðalda aftr að „Magyarer, Mongoler
og Osmaner“. Meiri partr endrlesinn.
- III. Norðrlanda saga Páls Melsteðs frá upphafi til 174. blað-
síðu. Schwanenflügels Nýja saga frá upphafi til 78. bls.
Meiri hluti endrlesinn.
- IV. Blochs Nýja saga frá 1789 til 1870 lesin og endrles-
in.
- V. Fornaldarsagan eftir Thrige. Norðrlandasagan eftir Bloch
lesin og endrlesin.
- VI. Blochs Norðrlanda saga frá upphafi til enda. Nýja sag-

an öll eftir sama höfund; hvort tveggja lesið og endrlesið.

Landfræði.

- I. Landfræði J. C. Granzows (Nr. 2) lesin frá 46.—159. bls.
- II. Sama bók, 1.—45. og 142.—233. bls.
- III. Sama bók, 48.—159. bls. Lýsing Íslands eftir Þorvald Thoroddsen, bókin öll.
- IV. Landfræði Granzows öll endrlesin.

Stærðfræði.

- I. Julius Petersens Lærebog i den elementære Plangeometri frá upphafi aftr að 18. bls. og V. Bertelsens Regnebog for Seminarier og Realskoler frá byrjun aftr að 29. bls. Skriflegar iðkanir í hverri viku.
- II. J. Petersens Lærebog i den elementære Plangeometri 18.—39. bls. og Arithmetik og Algebra til Skolebrug eftir sama mann frá byrjun aftr að 77. bls. Skriflegar iðkanir við og við.
- III. J. Petersens Lærebog i den elementære Plangeometri 39.—63. bls. og Arithmetik og Algebra eftir sama höfund I. 67.—104. bls. og II. 1.—34. bls. Skriflegar iðkanir við og við.
- IV. J. Petersens Lærebog i den elementære Plangeometri 64.—78. bls. og öll endrlesin, og Arithmetik og Algebra eftir sama höfund 29.—73. bls. Skriflegar iðkanir við og við.

Eðlisfræði.

- V. Karl Schmidt, Mindre Lærebog i Fysik 1.—253. bls. og endrlesin að mestu leyti.
- VI. G. S. Jørgensen, Kortfattet Lærebog i Astronomien til Skolebrug. Öll bókin lesin og endrlesin. Karl Schmidt, Mindre Lærebog i Fysik frá 233. bls. til enda lesin og endrlesin. Auk þess endrlesnir nokkurir kaflar, er lesnir voru í fyrra í 5. bekk.

Náttúrusaga.

- II. Chr. Fr. Lütken, Dyrerigets Naturhistorie (Nr. 2), 1.—180., 216.—274. bls. Dýrafræði eftir Benedikt Gröndal 94.—112. bls.
- III. Chr. Grönlund, Lærebog i Botanik, bókin öll lesin og tvisvar endrlesin.
- IV. Lütkens dýrafræði endrlesin. Chr. Grönlunds Botanik endrlesin. Jarðfræði eftir Þorvald Thoroddsen, bókin öll. Um krystallafræði og efni steina lesnir fyrirlestrar. O. A. Corneliusen, Uddrag af Mineralogi 5.—8. og 15.—33. bls.

Teiknun.

Piltar í þremr neðstu bekkjunum vóru látnir draga upp myndir eftir teikniforskriftum Janiche's.

Söngr.

- I.-II. Söngkenslubók fyrir byrjendr eftir Jónas Helgason (1. hefti, Rv. 1888) hefir verið lögð til grundvallar, og söngiðkanir hafðar um hönd þri- og fjórraddaðar eftir „De tusen hjems sange“.
- III.-VI. Þri- og fjórraddaðar söngiðkanir.

IV. Vísindaleg söfn.

A. Bóksafn skólans.

Viðbætur frá 1. janúar til 31. desember 1891.

a. Gefnar bæk¹.

Kenslustjórnin og ráðaneyti Íslands.

α. Skólaskýrslur frá Danmörku 1891.

1. Aalborg. 2. Aarhus. 3. Borgerdydskolen i København. 4. Borgerdydskolen paa Kristianshavn. 5. Efterslægtsselskabets

1) Nafn gefandans stendr fyrir ofan hverja gjöf.

Skole. 6. Fredericia. 7. Frederiksberg. 8. Frederiksborg. 9. Helsingør. 10. Herlufsholm. 11. Horsens. 12. Kolding. 13. Lyceum. 14. Maribo. 15. Metropolitanskolen. 16. Nykøbing. 17. Odense. 18. Randers. 19. Ribe. 20. Roskilde. 21. Rønne. 22. Slagelse. 23. Slomanns Skole. 24. Sorø. 25. Vejle. 26. Det v. Westenske Institut. 27. Viborg. 28. L. Wintelers Skole, Odense. 29. Østerbros Latin- og Realskole.

Þar í eru þessi rit:

1. **Forchhammer**, Herlufsholms Skoles Manuskriptsamling. Herlufsholm.
2. **Listov**, Nogle Smaataler. Nykøbing.
3. **Petersen, P.**, Nogle Punkter af Athens Forfatning. Odense.
4. **Rosing**, Pindars sex sidste pythiske Oder oversatte. Sorø.

β. Skólaskýrslur frá Norvegi 1890.

1. Aalesund 2. Aars og Voss's latin- og realskole. 3. Andersens latin- og realskole. 4. Arendal. 5. Bergens kathedralskole. 6. Drammen. 7. Fredrikshald. 8. Fredriksstad. 9. Gjertsens skole. 10. Hamar. 11. Kongsberg. 12. Kragerø. 13. Kristiania borger- og realskole. 14. Kristiania kathedralskole. 15. Den kgl. norske kunst- og haandværksskole i Kristiania. 16. Kristiansand. 17. 17de tillægskatalog til Kr. sands kathedralskoles bibliothek. 18. Kristiansund. 19. Larvik. 20. Lillehammer. 21. Molde. 22. Oslo. 23. Stavanger. 24. Tanks real- og handelsskole, Bergen. 25. Tromsø. 26. Trondhjems borgerlige realskole. 27. Trondhjems kathedralskole.

Þar í eru þessi rit.

1. **Hofgaard, S. W.**, Lidt Sproghistorie. Aars og Voss's latin- og realskole.
2. **Platou, M.**, En liden kirkehistorie for middelskolen. Andersens latin- og realskole.

3. **Platou, J. M.** Af en liden kirkehistorie for middelskolen (middelalderen og den nyere tid). Stavanger.

γ. Skólaskýrslur frá Svíþjóð 1891.

1. *Blekinge*: Carlskrona, Carlshamn, Sölvesborg, Ronneby.
 2. *Falun*, Hedemora, Säter. 3. *Gefle*, Söderhamn. 4. *Göteborg*, Uddevalla. 5. Göteborgs realläroverk, Marstrand, Strömstad. 6. *Hallands län*: Halmstad, Varberg, Laholm, Falkenberg, Kongsbacka. 7. *Helsingborg*. 8. *Hernösand*, Örnsköldsvik. 9. *Hudiksvall*. 10. *Jönköping*, Grenna. 11. *Kalmarstift*: Kalmar, Oscarshamn, Borgholm, Mönsterås. 12. *Karlstads stift*: Karlstad, Kristinehamn, Åmål, Filipstad, Arvika. 13. *Kristianstad*, Engelholm, Cimbrishamn. 14. *Linköping*, Eksjö, Vadstena. 15. *Lunds h. allmänna lärov.* 16. *Malmö*, Treleborg. 17. *Norbottens län*: Luleå, Piteå, Haparanda. 18. *Norrköping*, Söderköping, Wimmerby. 19. *Nyköping*. 20. *Skara*, Lidköping, Mariestad, Sköfde, Falköping, Hjo. 21. Beschowska skolan i *Stockholm*. 22. *Stockholm*: Lyceum för flickor. 23. *Sth.*: latinläroverket å Norrmalm samt Jacobs och Östermalms l. alm. läroverk. 24. *Sth.* Högre allm. läroverket å Södermalm och Katarina l. alm. lärov. 25. Real-läroverket i *Stockholm*. 26. Nya elementarskolan i *Stockholm*. 27. Praktiska arbets-skolan för barn och ungdom i *Stockh.* 28. Wallinska skolan i *Stockh.* 29. *Strengnäs*, Eskilstuna, Södertelje, Mariefred. 30. *Sundsvall*. 31. *Umeå*, Skellefteå. 32. *Upsala*, Enköping, Norrtelje, Öregrund. 33. Fjellstedtska skolan i *Upsala*. 34. *Venersborg*, Borås, Alingsås, Ulricehamn. 35. *Westervik*. 36. *Vestmanland*: Vesterås, Arboga, Sala, Köping, Nora, Linde. 37. *Wexjö*, Wernamo. 38. *Visby*. 39. *Ystad*. 40. *Örebro*, Askersund. 41. *Östersund*. 42. Berättelse om Statens allmänna läroverk för gossar läse-året 1885—86. *Sth.* 1891.

Skólaskýrslunum fylgja þessi rit:

1. **Bergstedt, H.**, Quae uno tempore fiunt, quatenus in Iliade narrentur. Norrköping.
2. Carlskrona läroverks utlåtande. Carlskrona.
3. **Dahlbläck, C. J.**, Donationer till Falu läroverk. Falun.

4. **Fredholm, K. A.**, Bidrag till kännedomen om de glaciala företeelserna i Norrbotten. *Sth.* Åtföljer Luleå h. allm. läroverks årsredogörelse 1890—91.
5. **Friesen, S. G.**, Högre realläroverkets i Stockholm nya byggnader. *Sth.*
6. **Hallström, A.**, Agis och Cleomenes. Karlstad.
7. **Ohlsson, A.**, Donationer tillhörande Halmstads allmänna läroverk. Halmstad.
8. **Olsson, K. G.**, Über die absolute lösung des dreikörperproblems. Nyköping.
9. **Säve, John Ericsson.** Karlstad.

d. Ymisleg rit.

1. **Carlsen, J.**, Bidrag til Difteriens Historie i Danmark og Tyskland. Kbh. 1890.
2. **Goos, C.**, Universitetsaarbog 1888—89. Kbh. 1890.
3. ——— ——— 1889—90. Kbh. 1891.
4. ———, Alfabetisk Sagregister til Aarbøgerne fra de akademiske Aar 1886—89.
5. **Drachmann, A. B.**, Moderne Pindarfortolkning. Kbh. 1891.
6. **Heckster, V.**, Bidrag til Kundskaben om Epiphysis Cerebri's Udviklingshistorie. Kbh. 1890.
7. **Henriques, V.**, Undersøgelser over Nervesystemets Indflydelse paa Lungernes respiratoriske Stofskifte. Kbh. 1891.
8. **Holm, E.**, Den dansk-norske Stats Stilling under Krigene i Europa 1740—1742 (Indbydelsesskrift til Kjøbenhavns Universitets Aarsfest i Anledning af Hans Majestæt Kongens Fødselsdag den 8de April 1891).
9. **Jespersen, O.**, Studier over engelske Kasus. Første Række. Kbh. 1891.
10. **Larsen, E.**, Thomas Hobbes Filosofi Kbh. 1891.
11. **Laursen, L.**, Kronens Skøder paa afhændet og erhvervet Jordegods i Danmark fra Reformationen til Nutiden. B. 1. H. 1. 1535—1581.

12. **Petersen, C. G. J.** (útfefandi), Det videnskabelige Udbytte af Kanonbaaden ‚Hauchs‘ Togter i de danske Have indenfor Skagen i Aarene 1883—86. Kbh. 1890. Med Atlas.
13. **Scharling, C. H.**, Zions Bjerg og Davids Stad. Kbh. 1890. (Indbydelsesskrift til Kjøbenhavns Universitets Aarsfest til Erindring om Kirkens Reformation).
14. **Schierbeck, N. P.**, Om Kulsyreens Indflydelse paa de statiske og pertondannende Fermenter. Kbh. 1891.
15. **Stefánsson, J.**, Robert Browning (1812—89), et Literaturbillede fra det moderne England. Kbh. 1891.
16. Universitets- og Skole-Annaler. Ny R. Aarg. 5. Kr. 1891.
17. Oversigt over det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aaret 1890. Kbh. 1890—91.
18. Forelæsninger og Øvelser ved Kjøbenhavns Universitet 1891. H 1.—2.
19. Fortegnelse over de 418 Studerende der i 1891 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler eller Tillægsexamen ved Universitetet. Kbh. 1891.
20. Kort Udsigt over det philologisk-historiske Samfunds Virksomhed Octbr. 1887—Octbr. 1889. Kbh. 1890.

Det kgl. Danske Videnskabernes Selskab,
København.

1. **Blinkenberg, Chr.** (útfefandi), Eretriske Gravskrifter. Kbh. 1891.
2. **Gram, J. P.**, Studier over nogle numeriske Funktioner. Kbh. 1890.
3. **Hansen, H. J.**, Cirolanidæ et familiæ nonnullæ propinquæ Musei Hauniensis. Kbh. 1890.
4. **Lorenz, L.**, Analytiske Undersøgelser om Primalmængderne. Kbh. 1891.
5. **Petersen, E.**, Om nogle Grundstoffers allotrope Tilstandsformer. Kbh. 1891.
6. **Prytz, K.**, Metoder til korte Tidens, særlig Rotations Tidens Udmaaling. Kbh. 1890.

7. **Sörensen, W.**, Forbeninger i Svømmeblæren, Pleura og Aortas Væg og Sammensmeltning deraf med Hvirvelsøjlen særligt hos Siluroiderne. Kbh. 1890.
8. **Thomsen, Vilh.**, Berøringer mellem de finske og baltiske (litauisk-lettske) Sprog. Kbh. 1890.
9. Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Oversigt 1890 *N° 2.*—3. 1891. *N° 1.*

Det danske meteorologiske Institut,
København.

Meteorologisk Aarvog for 1889 1. og 3. Del. Kbh.

Fredriks Universitet i Kristiania.

1. **Bugge, S.**, Etruskisch und Armenisch. Sprachvergleichende Forschungen. Erste Reihe. Kr. 1890.
2. **Caspari, C. P.**, Briefe, Abhandlungen und Predigten aus den zwei letzten Jahrhunderten des kirchlichen Alterthums und dem Anfang des Mittelalters. Kr. 1890.
3. **Daac, L.** Joannis Agricolae Islebiensis apophthegmata nonnulla nunc primum edidit. Christianiae 1886.
4. — Symbolae ad historiam ecclesiasticam provinciarum septentrionalium magni dissidii synodique Constantiensis temporibus pertinentes. Christianiae 1888.
5. **Schübeler, F. C.**, Viridarium Norvegicum. Norges Væxt-rige. Bd. 3. Kr. 1889.
6. — Tillæg til Viridarium Norvegicum. I. Kr. 1891.
7. Det konglige norske Fredriks universitets aarsberetning for budgetterminen 1888—89 samt universitets matricul for 1889. Kr. 1890.
8. Det konglige, norske Fredriks universitets aarsberetning for budgetterminen 1889—90 samt universitets matricul for 1890. Kr. 1891.
9. Forelæsninger ved det kongelige Fredriks universitet 2. semester 1889, 1. og 2. semester 1890, 1. semester 1891.

Bibliothekar A. S. Drolsum, Kristiania.

Norges gamle Love indtil 1387. Bd. 5. H. 1. Kr. 1890.

Bibliothekar Dr. Annerstedt, Upsala,
Sverige.

1. **Anderson, H.**, Étude linguistique sur une version de la légende de Théophile. Upsal 1889.
2. **Bergmann, J.**, De Tibulli codice Upsaliensi cum reliquis comparato commentatio academica. Upsaliae 1889.
3. **Fehrnborg, O. L.**, De verbis Latinis in uo divisas desinentibus. Holmiae 1889.
4. **Hagelin, H.**, Stomatoskopiska undersökningar af franska språkljud. Sth. 1889.
5. **Hellquist, E.**, Bidrag till läran om nordiska nominalbildningen. Lund 1890.
6. **Levertin, O.**, Studier öfver Fars og Farsörer i Frankrike mellan renaissancen och Molière. Upsala 1888.
7. **Lindgren, J. V.**, Burträskmålets grammatik. Sth. 1890.
8. **Ljungstedt, K.**, Anmärkningar till det starka preteritum i germanska språk. Upsala 1887.
9. **Nilén, N.**, Adnotationes Lucianae. Havniae 1889.
10. **Nilén, N. F.**, Luciani codex Mutinensis. Upsaliae 1888.
11. **Ringenson, C. A.**, Studier öfver verbets syntax hos Blaise de Monluc, ett bidrag till kännedomen om 1500- talets Franska. Upsala 1888.
12. **Siljestränd, Ordböjningen i Västmannalagen. I. Substantivets böjning.** Linköping 1890.
13. **Wadstein, E.**, Fornnorska homiliebookens ljudlära. Upsala 1890.
14. **Young, J.**, Språklig undersökning af La Vie Saint Grégore, en fornfransk versifierad öfversättning af Joh. Diaconus' vita S. Gregorii. Upsala 1888.
15. **Åström, P.**, Språkhistoriska studier öfver Degerforsmålets ljudlära. Sth. 1888.

Upsala Universitets Årsskrift 1890. Upsala.

Bar i eru þessi rit:

1. **Annerstedt, C.**, Upsala universitets konstitutioner af år 1665 för första gången utgifna.

2. **Danielsson, O. A.**, Epigraphica.
3. **Johannsson, K. F.**, Beiträge zur griechischen Sprachkunde.
4. **Olsson, O.**, Om fasta kroppars rörelse i vätskor.
5. **Petrini, H.**, Om de till ekvationen $\Delta\Phi = 0$ hörande ortogonala koordinatsystemen.
6. **Wadstein, E.**, Fornnorska homiliebokens ljudlära.
7. Redogörelse för kongl. Universitetet i Upsala under det akademiska året 1889—1890.
8. Offentliga föreläsningar och öfningar under året 1890.

Oberlehrer von **Adolf Kettner**, Freiwaldau,
Österr. Schlesien.

1. Altvater, 8. Jahrgang. Nr. 2.—6. Freiwaldau 1890. 9. Jahrg. Nr. 1.—2.
2. **Repper, I. u. Kettner, A.**, Wegweiser für Touristen im Vereinsgebiete des mähr.-schles. Sudetengebirges. Freiwaldau 1891.

Carl Kuchler, stud. phil. germ., København.

1. Anekdoten aus dem Leben Wilhelms des Siegreichen. Aus zuverlässigen Quellen gesammelt von **Carl Kuchler**. 1. Bändchen. Grimma 1890. 3 eintök.
2. Wissenschaftliche Beilage der Leipziger Zeitung 3. April 1890. Nr. 40.
3. Zweite Beilage zur Leipziger Zeitung 17. Mai 1890. Nr. 112.
4. Vogtländischer Anzeiger u. Tageblatt 23. März 1890. Beilage zu Nr. 68.
5. Das Liebesheim. Novelle von **Gestur Pálsson**. Aus dem neu-isländischen übers. und bearbeitet von **Carl Kuchler**. Kopenhagen 1891.

Bibliothekar **Jos. Cal. Poestion**, Wien.
Griskir rithöfundar.

Anthologia Graeca ad Palatini codicis fidem edita, 3 voll.
Lipsiae 1880.

Homeri Iliadis epitome. In usum scholarum edidit Franciscus Hochegger. Pars altera. Iliadis XI—XXIV. Vindobonae 1854.

Heslodi quae feruntur carmina ad optimorum codicum fidem recensuit Joannes Flach. Lipsiae 1878.

Sophoclis Electra. In scholarum usum edidit I. Holub. Praegae 1890.

Sophokles König Oidipus. Für den Schulgebrauch herausg. von Friedrich Schubert. Wien u. Prag 1890.

Sophoclis Philoctetes. Scholarum in usum edidit I. Holub. Praegae 1889.

Demosthenes, Ausgewählte Reden erkl. von C. Rehdantz. 1. u. 2. Heft. Leipzig 1870. 1876.

Das Gemälde von **Kebes**, deutsch von Dr. F. S. Krauss. Wien 1882.

Luciani quae extant et quae feruntur ed. C. H. Weise. Tomus secundus. Lipsiae 1847.

Griechische Prosaiker in neuen Übersetzungen, herausg. v. G. L. F. Tafel, C. N. v. Osiander u. G. Schwab.

Aelianus Werke II. Stuttgart 1839.

Aeschines der Redner. Rede gegen Timarchus. Stuttgart 1828.

Aeschines des Sokratikers Gespräche und Cebe des Thebaners Gemälde. Stuttg. 1827.

Apollodor's Mythologische Bibliothek. Stuttg. 1828.

Aristoteles' Werke I. XXIX. Stuttg. 1835. 1860.

Demosthenes' Werke I. Stuttg. 1869.

Diodor's historische Bibliothek. IV. Stuttg. 1829.

Heliodor's Aethiopische Geschichte I—III. Stuttg. 1837—38.

Des Kaisers **Julianus** Caesaren. Stuttg. 1856.

Longus Hirtengeschichten von Daphnis und Chloe. Stuttg. 1832.

Lucian's Werke XIII. Stuttg. 1831. XIV. Stuttg. 1831. XV. Stuttg. 1832.

Parthenius Liebesgeschichten u. Antonius Liberalis Sammlung von Verwandlungen. Stuttg. 1837.

Flavius Philostratus, des ältern, Werke I—II. Stuttg. 1828. 29. og I—V. Stuttg. 1828—32.

- Platon's Werke.** Dritte Gruppe II. Stuttg. 1856. Vierte Gruppe III. Stuttg. 1862. Phaidon Stuttg. 1855.
Plutarch's Werke. I. XX. XXV. XVI. XXX. XXXIII. XXXV. XLIX. Stuttg. 1861. 28. 30. 31. 61. 56. 29. 35.
Griechische Anthologie. I.—IX. Stuttg. 38. 57. 58. 67. 70.

Classiker- Bibliothek. Stuttg.

- Aristoteles Werke.** Lief 5. 6. 8. 12. 17. 18. 23.
Epiktet, Handbüchlein der stoischen Moral.
Pausanias. Lief. 2—4. 9. 15—18. 20—21.
Plutarch. Lief. 1. 2. 5. 6. 11. 26. 28. 31. 36. 46. 53. 55.—58.
Strabo. Lief. 14—17. 20. 21. 23. 28. 32.
Xenophon. Lief. 3. 9. 25.
Aristophanes. Lief. 33. 34.
Hesiod. Lief. 1.—2.

Bit um Grikkland og gríska rithöfunda.

- Bojesen-Hoffa,** Kurzgefasstes Handbuch der griechischen Antiquitäten. Wien 1887.
Murr, J., Die Pflanzenwelt in der Griechischen Mythologie. Innsbruck 1890.
Rosauer, G., Die Ideen des Polybios über den Staat. Wien 1889.

Latnesk málfœði.

- Catulli, Tibulli et Propertii carmina.** rec C. H. Weise. Lipsiae 1843.
M. Tullii Ciceronis oratio philippica secunda. Ed. Aloisius Kornitzer. Vindobonae 1889.
 Ausgewählte Gedichte des **P. Ovidius Naso.** Für den Schulgebrauch hrsg. von H. S. Sedlmayer. Wien u. Prag 1889.
C. Taciti libri qui supersunt. Iterum recensuit C. Halm. Tomus prior. Lipsiae 1863.
P. V. Maronis opera. Editio stereotypa. Lipsiae 1829.

Römische Prosaiker in neuen Übersetzungen. Stuttg.

- Cicero's Werke** LXI. LXII. 1842.

M. Valerius Messala Corvinus, L. Ampelius u. S. Rufus.
1850.

Senecas Werke IX. 1830.

Römische Dichter in metrischen Übersetzungen. Stuttg.

Albius Tibullus. 1853.

Horazens Briefe. Aus dem Lateinischen übersetzt und mit Einleitungen und erläuternden Anmerkungen versehen.
Wien 1813.

Horatius Werke III.—IV. 1853. 54.

Juvenalis Satiren I—III. 1864. 65. 67.

Ovidius Heroiden u. Klaglieder. 1855. 57.

— Kunst zu lieben. 1854.

— Liebes-Elegien. 1854.

Persius Satiren. 1844.

Classiker-Bibliothek. Stuttg.

Cicero's Werke. Lief 2. 38. 42. 54. 129. 130. 131. 148. 159.

Sallustius. Lief. 5. 6.

Seneca. Lief. 8. 10. 14. 15.

Tacitus. Lief. 2. 3. 9.

Horatius. Lief. 4. 5.

Ovidius. Lief. 19. 25. 26—31.

Persius. Lief. 1.—3.

Tibullus. Lief 1.—3.

Vergilius. Lief. 1.—3.

Mállýsingar og orðbækr, stílfræði, bókmentasaga.

Hergel, G., Die unregelmässigen Verba der lateinischen Sprache. Prag 1889.

Seyffert, M., Lateinische Grammatik für die unteren und mittleren Klassen der höheren Unterrichtsanstalten.
Berlin 1867.

Seyffert, M., Übungsbuch zum Übersetzen aus dem Deutschen ins Lateinische für Secunda. Leipzig 1869.

Schmidt, K., Lateinische Schulgrammatik. Wien 1877.

— Bemerkungen zu Prof. Dr. August Scheindler's lateinischer Schulgrammatik. Wien 1890.

- Stowasser, J. M.**, Dunkle Wörter. Lexikalisches. Prag 1890.
- Rožek, J. A.**, Lateinisches Lesebuch. Erster Theil. Wien 1866.
- Eichert, O.**, Vollständiges Wörterbuch zum Cornelius Nepos. Breslau 1867.
- Funch, C. P.**, Neues Real-Schullexicon. 5 Theile. Wien und Prag 1805—1807.
- Zingerle, A.**, Kleine philologische Abhandlungen. 4. Heft. Innsbruck 1887.
- Dahl, B.**, Latinsk Litteraturhistorie for Gymnasier og filologiske Studerende på Grundlag af *Onorato Occioni: Storia della letteratura latina*. Kr. 1889.

Germönsk målfræði.

- Arminius, H.**, Tropen u. Figuren. Innsbruck 1890.
- Bauer, F.**, Grundzüge der neuhochdeutschen Grammatik für höhere Bildungs-Anstalten. Nördlingen 1863.
- Burgenstein, L.**, Die Weltletter. Wien 1889.
- Grabow, A.**, Ein gothisches Epigramm. *Sine loco et anno.*
- Jacob Grimms Grammatik** der hochdeutschen Sprache unserer Zeit. Für Schulen und Privatunterricht bearbeitet von Professor Eiselein. Leipzig 1843.
- Hahn, K. A.**, Althochdeutsche Grammatik mit einigen Lese-stücken. Prag 1852.
- K. A. Hahn's** Mittelhochdeutsche Grammatik. Neu ausgearbeitet von Fr. Pfeiffer. Frankfurt a. M. 1871.
- Heyse, I. C. A.**, Leitfaden zum gründlichen Unterricht in der deutschen Sprache für höhere und niedere Schulen nach den grösseren Lehrbüchern der deutschen Sprache. Hannover 1863.
- Kock, Ch. Fr.**, Deutsche Grammatik. Nach dem Tode des Verfassers besorgt von Dr. Eugen Wilhelm. Jena 1873.
- Methode Schulz**, Theil 1- 3. Reichenberg 1885.
- Meyer, L.**, Über die Flexion der Adjectiva im Deutschen. Berlin 1863.
- Müllenhoff, K.**, Paradigmata zur deutschen Grammatik. Berlin 1871.

- Otto, M. E.**, Corrigés des thèmes de la grammaire allemande. Heidelberg 1873.
- Schade, O.**, Paradigmen der deutschen Grammatik. Halle. 1860.
- Vernaleken, Th.**, Formenlehre der deutschen Sprache. Wien 1858.
- Weinhold, K.**, Über die Bruchstücke eines fränkischen Gesprächsbüchleins. Bls. 367—86. úr einhverju tímariti.
- Westphal, R.**, Theorie der neuhochdeutschen Metrik. Jena 1870.
- Ziemann, A.**, Gothischhochdeutsche Wortlehre. Quedlinburg u. Leipzig 1834.
- Knudsen, K.**, Hvem skal vinne? eller de historiske dansk-norske målstræveres standpunkt. Kr. 1886.
- Ny dansk-tydsk og tydsk-dansk Lomme-Ordbog. Leipzig 1871.
- Freudenthal, A. O.**, Über den Närpes Dialect. Helsingfors 1878.
- Björnstjerne Björnson**, Til dem, som forkynner eller lærer i det norske mål. Kr. 1887.

Frakknesk málfræði.

- Fetter, J.**, La troisième et la quatrième année de grammaire française. Vienne 1890.
- Dictionnaire de la langue française usuelle. Paris 1867.

Spánversk málfreði.

- Claroarrogó, D. R.**, Der beredte Spanier, oder gründliche und leichtfaszliche Anleitung die spanische Sprache in dreizen Lectionen ohne Hilfe eines Lehrers gut verstehen, schreiben u. sprechen zu lernen. Wien 1870.

Ensk málfreði.

- Hoegel, I. B.**, Lehrbuch der englischen Sprache. Erster Theil. Wien 1852.
- Böttger, F. A.**, Dictionary of the english and german languages. Leipzig 1860.

Ungversk málfrœði.

Takács, E., Ungarischer Sprachquetscher. Wien 1888.

Bömversk málfrœði

Baedekrova česko-francouzská cestovní konveršáční krúžka.
v Chrudimi.

Saga, bókmentasaga, ævisögur, menningarsaga.

Caspari, Otto, Die Urgeschichte der Menschheit. 1—2ter Band.
Leipzig 1873.

Eisenberg, L. u. Groner, R., Das geistige Wien. Wien
1889.

Frischauer, E., Bilder aus der römischen Gesellschaft. Leip-
zig 1877.

Hahn, L., Kaiser Wilhelms Gedenkbuch 1797—1877. Berlin
1877.

Meding, O., Memoiren zur Zeitgeschichte. Erste Abtheilung.
Vor dem Sturm. Leipzig 1881.

Penka, K., Die Herkunft der Arier. Wien u. Teschen 1886.

Sala, Moriz Freiherr von, Geschichte des polnischen Auf-
standes vom Jahre 1846.

Wuttke, H., Die Völkerschlacht bei Leipzig. Berlin 1863.

Ahnfelt, A., L. F. Rääf af Småland och hans literära
umgängeskrets. Sth. 1879.

Bernans, M., I. W. von Goethe. I. C. Gottsched. Zwei
Biographien. Leipzig 1880.

Brandl, B., Barthold Heinrich Brockes. Innsbruck 1878.

Burkhardt, C. A. H., Goethe und der Komponist Ph. Chr.
Kayser. Leipzig 1879.

Delion, P., Les membres de la Commune et du Comité
central. Paris 1871.

Düntzer, H., Charlotte von Stein u. Corona Schröter. Eine
Vertheidigung. Stuttg. 1876.

Frimmel, Th., Beethoven und Goethe. Wien 1883.

- Gottschall, R.** (Herausgeber), Der neue Plutarch. Biographien hervorragender Charaktere der Geschichte, Literatur u. Kunst. Vierter Theil. Leipzig. 1876.
- Lysander, A. Th.,** C. J. L. Almqvist. Karaktens- och lefnads-teckning. Lund 1878.
- Merwart, K.,** Madame Ackermann. Eine literarhistorische Skizze. Wien 1882.
- Meylan, A.,** Jean Jacques Rousseau. Sein Leben und seine Werke. Bern 1878.
- Rodenberg, J.,** Heimatherinnerungen an Franz Dingelstedt und Friedrich Oetker. Berlin 1882.
- Schöne, A.,** Friedrich der grosse und seine Stellung zur deutschen Litteratur. Rede, gehalten im deutschen Turnverein zu Paris den 9. Februar 1884. Sine loco et anno.
- Simani, J.,** Gedenkbblätter an Friedrich Halm. Wien 1871.
- Termansen, N. J.,** Steen Steensen Blicher. Kbh. 1879.
- Memoirs of Harriette Wilson.** Volume 1—4. London s. a.
Bundin i eitt bindi.
- Wöber, F. X.,** Die Skiren und die deutsche Heldensage. Eine genealogische Studie über den Ursprung des Hauses Traun. Wien 1890.
- Zabel, E.,** Graf Adolf Friedrich von Schack. Wien 1885.
Die Grossherzoge von Toscana. Separatdruck von C. von Muri-
bach's biographischem Lexicon des Kaiserthums Österreich.
XLVI. Band. Wien 1883.
-
- Boye, O. L.,** Notitser af den norske og danske Literatur-
historie. Stavanger 1861.
- Brugier, G.,** Geschichte der deutschen National-Literatur.
Freiburg im Breisgau 1871.
- Bystron, J.,** Lessings Epigramme u. seine Arbeiten zur
Theorie des Epigramms. Krakau 1889.
- Köstlin, K.,** Goethes Faust, seine Kritiker und Ausleger.
Tübingen 1860.
- Levertin, O.,** Teater och drama under Gustaf III. Sth.
1889.
- Mourek, V. E.,** Přehled dějin literatury švédské. v Praze
1889.

- Pischou, F. A.**, Leitfaden zur Geschichte der deutschen Literatur. Leipzig 1874.
- Pawel, J.**, Die literarischen Reformen des XVIII. Jahrhunderts in Wien. Wien 1881.
- Schletterer, H. M.**, Richard Wagner's Bühnenfestspiel. Nördlingen 1877.
- Schmidt, R.**, Digtere i Levnet som i Værker (Særtryk af „Literatur og Kritik“, 3. Bind, 1889).
- Strnadt, J.**, Der Kirnberg bei Linz und der Kürenberg-Mythus. Ein kritischer Beitrag zu „Minnesangs- Frühling“. Linz a. d. Donau 1889.

-
- Kaden, V.**, Skizzen und Kulturbilder aus Italien. Jena 1882.
- Richter, H. M.**, Aus der Messias- und Werther-Zeit. Wien 1882.
- Rosegger, P. K.**, Cultur-Studien über Volksleben, Sitten und Bräuche in Kärnten. Wien 1879.
- Strindberg, A.**, Kulturhistoriska studier. Sth. 1881.

Landfrøði og ferðabækr.

- Castelar, E.**, Erinnerungen an Italien. Leipzig 1876.
- Gjellerup, K.**, En klassisk Maaned. Billeder og Tegninger fra en Grækenlandsrejse. Kbh. 1884.
- Gløersen, Nord og Syd.** Fortællinger og Skitser. Kbh. 1884.
- Pütz, W.**, Grundriss der Geographie und Geschichte der alten, mittlern und neuern Zeit. Zweiter Band. Das Mittelalter. Coblenz 1868.
- Schanz, J.**, Der Montcenis-Tunnel, seine Erbauung und seine Umgebungen. Wien 1872.
- London und seine Umgebungen. Stuttg. 1862.

Guðfrøði.

- Altmannus, G.**, Principia ethica ex monitis legis naturae et praeceptis religionis christianae deducta. Tomus I. Turici 1753.
- Kittel, F.**, Über den Ursprung des Lingakultus in Indien. Mangalore 1876.
- Mazzucotelli, A.**, L' arte del Guttemberg ossia la stampa. Torino 1863.

Sepp, J. N., Deutschland und der Vatikan. München 1878.
Schmidt, R., Grundtvig og den tydske Orthodoxy. Kbh. 1883.

Römische Disputation zwischen Katholiken und Protestanten
 über die These: War Petrus in Rom? Münster 1872.

Heimspeki.

Deussen, P., Die Elemente der Metaphysik. Aachen 1877.
Fichte, I. H., Fragen und Bedenken über die nächste Fortbildung deutscher Speculation. Leipzig 1876.

Fichte, I. H. von, Der neuere Spiritualismus, sein Wert und seine Täuschungen. Leipzig 1878.

Gladisch, A., Die Religion und die Philosophie in ihrer weltgeschichtlichen Entwicklung und Stellung zu einander nach den Urkunden dargelegt. Breslau 1852.

Grassmann, R., Die Denklehre. Stettin 1875.

— Die Wissenslehre. Stettin 1875.

— Die Weisheitslehre. Stettin 1876.

— Die Erkenntnisslehre. Stettin 1876.

Hellenbach, L. B., Eine Philosophie des gesunden Menschenverstandes. Gedanken über das Wesen der menschlichen Erscheinung. Wien 1876.

— Der Individualismus im Lichte der Biologie und Philosophie der Gegenwart. Wien 1878.

Huber, J., Der Pessimismus. München 1876.

— Die Forschung nach der Materie. München 1877.

Leclair, A. von, Kritische Beiträge zur Kategorienlehre Kants. Prag 1877.

Mehring, G., Die philosophisch-kritischen Grundsätze der Selbst-Vollendung oder die Geschichts-Philosophie. Stuttgart 1877.

Noiré, L., Aphorismen zur monistischen Philosophie. Leipzig 1877.

Prel, C. du, Das Gedankenlesen. Breslau-Berlin. S. a.

Schmidt, O., Die Naturwissenschaftlichen Grundlagen der Philosophie des Unbewussten. Leipzig 1877.

Schmidt, R., om Traditionens Betydning. Kbh. 1883.

- Spitzer, H.**, Nominalismus u. Realismus in der neuesten deutschen Philosophie. Leipzig 1876.
- Taugermann, W.**, Philosophie und Christenthum in ihren Beziehungen zur Cultur- und Religionsfrage. Leipzig 1876.

Skáldrit og fagrfrœði.

- Andersen, C.**, Julehistorier. Kbh. 1883.
- Blicher, S., S.**, Tre Fortællinger. Kbh. 1867.
- Bergsøe, V.**, Hvem var han? Kbh. 1878.
- Burg, F. C. van der**, Skitser. Kbh. 1884.
— Et ubetydeligt Menneske. Kbh. 1885.
- Drachmann, H.**, Danmark Leve! Kbh. 1885.
- Hostrup**, Sange og Digte fra de senere Aar. Kbh. 1884.
- Kjelland A., L.**, For Scenen. Tre Smaastykker. Kbh. 1880.
- Mariager, P.**, Hellas. Fem antike Fortællinger. Kbh. 1881.
— Den sidste Lamia og andre antike Fortællinger. Kbh. 1884.
- Nyblom, Helene**, Digte. Kbh. 1881.
— Noveller. Kbh. 1881.
— Nye Noveller. Kbh. 1882.
— Fem Noveller. Kbh. 1883.
- Schmidt, R.**, „Der Himmel hängt voller Geigen“, en Musikers Historie. Kbh. 1882.
— Den hippokratiske Ed. Nouvelle. Særtryk af „Fremtidens“ Nytaarsgave.
- Claude Tillier**, Onkel Benjamin. Et Billede af fransk Provinsliv kort før Revolutionen. Paa Dansk ved Rudolf Schmidt. Kbh. 1883.
-
- Garborg, A.**, Forteljingar og Sogur. Kr. 1884.
- Gløersen, K.**, Småting. Studier og fortællinger. Kbh. 1881.
- Rink, Signe**, Grönlændere. Kr. 1882.
— Grönlændere og danske i Grönland. Kr. 1887.
- Meidell, D.**, Paa kryds og paa tværs. Anden samling. Kr. 1889.

- Norman, J.**, Intermezzoer. Kr. 1884.
 — Intermezzoer. Ny samling. Kbh. 1885.
- Quivis.** Statsraadinden. Kristiania-Interior fra April 1884 og Tilsidst, Novellette. Kr. 1887.
- Schøyen, Elisabeth**, Livsbilleder. Tre fortællinger. Kbh. 1884.
- Sanning, O.**, Dæmring og dag. Kr. 1888.
-
- Barthelsson, Augusta**, Efterspil. Komedi i tre akter. Sth. 1885.
- Kuhlmann, Klara**, Från svenska hem. Pennritningar. Sth. 1883.
- Leffler, A., Ch., Edgren, f. Elfvan.** Skådespel i tre akter. Sth. 1883.
 — Skådespelerskan. Under toffelen. Sth. 1883.
 — Ur lifvet. Första samlingen. Sth. 1883.
 — Ur lifvet. Andra samlingen. Sth. 1883.
 — Ur lifvet. Tredje samlingen. 1883.
 — Samfundsbilleder. Autoriseret Oversættelse. Kbh. 1883.
 — Sande Kvinder. Skuespil i tre Akter. Paa Dansk ved C. Hostrup. Kbh. 1884.
- Levertin, O.**, Småmynt. Skizzer. Sth. 1883.
- Maria, Kärffen.** Berättelser. Helsingfors 1883.
- Nordensvan, G.**, Figge. En berättelse ur kostnærlifvet. Sth. 1885.
- Ryberg, K.**, Thor och Hvita Krist. Sedemålning från Nordens forntid. Sth. 1884.
- Sten, D.**, Bland ødebygder och skär. Sth. 1884.
- Strindberg, A.**, Mäster Oluf. Ett skådespel. Sth. 1878.
 — Gillets hemlighet. Sth. 1880.
 — I vårbrytningen. Ungdomsarbeten. Sth. 1881.
 — Herr Bengts hustru. Skådespel i fem akter. Sth. 1882.
 — Det nya riket. Skildringer från attentatens och jubelfesternas tidevarf. Sth. 1882.
 — Dikter på vers och prosa. Sth. 1883.
 — Lycko-Pers resa. Sth. 1884.
 — Sömngångarnätter på vakna dagar. Sth. s. a.
 — Röda rummet. Skildringar ur artist- och jubelfesternas tidevarf. Sth. 1886.

- Wirsen, C. D.** af, Ved Juletid. Illustrerad af Jenny Nyström. Sth. 1887.
- Lifvets vår. Illustrerad af Jenny Nyström. Sth. 1887.
-
- Bauernfeld,** Aus der Mappe des alten Fabulisten. Wien 1879.
- Boefer, E.,** Pap Kuhn, 'ne Geschicht' ut de oll plattdütsch Tid. Stuttg. 1878.
- Derboeck, C. V.,** Spledder un Spöhn. I. Ut de hansbunkentid. Snaksche Vertellung. Berlin. s. a.
- Epstein, M.,** Der Tanzboden. Dramatische Kleinigkeit in einem Aufzuge. Wien 1876.
- Gottschall, R. von,** Merlins Wanderungen. Eine Dichtung. Breslau 1888.
- Grasberger, J.,** Singen und Sagen. Gedichte. Wien 1869.
- Groller, B.,** Diplomatisch. Lustspiel in einem Aufzuge. Als Manuscript gedruckt. Wien. s. a.
- Hentl, F. R. von.,** 1848. Episches Gedicht in zehn Gesängen. Wien 1876.
- Hermann, A.,** Bruder Ludwig der Wasgauer. Eine Chronikdichtung in zwölf Gesängen. Leipzig 1872.
- Jensen, W.,** Bohemund. Philinnion. Zwei Erzählungen. Berlin 1879.
- Jordan, W.,** Andachten. Frankfurt a. M. 1877.
- Lechleitner, A.,** Diemelgrand un Emschersand. Gedichten ut Hessen un Westfalen. Bremen 1879.
- Leixner, O. von,** Gedichte. Leipzig 1887.
- Lieder aus der Fremde. Freie Übersetzungen von **Karl Knortz.** Glarus 1887.
- Nordmann, J.,** Unter dem Krummstab. Epische Dichtung. Wien 1887.
- Pichler, A.,** Fra Serafico. Wien 1877.
- Seiler, F.,** Ruodlieb, der älteste Roman des Mittelalters, nebst Epigrammen. Mit Einleitung, Anmerkungen und Glossar hrsg. Halle a. S. 1882.
- Stimmen vom Ganges. Eine Sammlung indischer Sagen von **A. F. Grafen v. Schack.** Mit einem Anhang: Nalo-

daya. Ein indisches Gedicht in deutscher Nachbildung.
Stuttg. 1877.

Vacano, O. von, Die Haimonskinder. Episches Gedicht.
Leipzig 1889.

Zschokke, H., Novellen und Dichtungen. Lief. 1.—28. Aarau
1856.

Aus dem Kleinleben der Groszstadt. Band I. (Bibliothek für
Ost und West). Berlin. Wien. Leipzig. s. a.

Dänische Volksmärchen. Nach bisher ungedruckten Quellen
erzählt von Svend Grundtvig. Übers v. A. Strodtmann.
Zweite Sammlung. Leipzig 1879.

Deutsche Sinngedichte. Eine Auswahl deutscher Epigramme
und Spruchgedichte von der Reformationszeit bis zur
Gegenwart hrsg. von D. Haek. Halle a. S. 1886.

Köstlin, K., Richard Wagners Tondrama: Der Ring des
Nibelungen. Tübingen 1877.

Das Nibelungenlied aus dem Mittelhochdeutschen neu über-
setzt von E. Bürger. Leipzig 1861.

Ungarisches Novellenbuch. I. u. III. Bändchen. Halle a. S. s. a.
(Bibliothek der Gesamt-Litteratur des. In- u. Auslandes).

Bibliothek der deutschen Nationalliteratur des achtzehnten und
neunzehnten Jahrhunderts. Vierzigster Band. Leipzig 1876.

Shakspeare, Dramatic Works. Leipzig 1824.

Bernardin de Saint-Pierre, Paul et Virginie. A Nurem-
berg et New-York. s. a.

Chateaubriand, Atala. À Nuremberg et New-York. s. a.

Beck, F., Lehrbuch der Poetik für höhere Unterrichts-An-
stalten wie auch zum Privat-Gebrauche. München 1867.

Pablasek, M., Deutsche Poetik. Wien 1873.

Bahusen, J., Das Tragische als Weltgesetz und der Humor
als ästhetische Gestalt des Metaphysischen. Lauenburg
i. P. 1877.

Listasaga, pentlist.

Deutsche Zeit- und Streitfragen. Jahrg. XI. Heft 173.

- Mittelalter oder Renaissance? von E. Förster. Berlin Sw. 1882.
- Hammerich, M.**, Thorvaldsen og hans Kunst. Kbh. 1870.
- Kaler, E.**, Über Barock. Wien 1889.
- Kinkel, G.**, Die Malerei der Gegenwart. Basel 1871.
- Lübke, W. u. Lützow, Carl v.**, Denkmäler der Kunst zur Übersicht ihres Entwicklungsganges von den ersten Versuchen bis zu den Standpunkten der Gegenwart. Stuttg. 1883.
- Mann, N.**, Gabriel Max' Kunst und seine Werke. Eine kunsthistorische Skizze. Leipzig 1888.
- Pecht, F.**, Kunst und Kunstindustrie auf der Wiener Weltausstellung 1873. Stuttg. 1873.
- Aus dem Münchener Glaspalast. Studien zur Orientierung in und ausser demselben während der Kunst- und Kunstindustrie-Ausstellung des Jahres 1876. Stuttg. 1876.
- Deutsche Künstler des neunzehnten Jahrhunderts. Dritte Reihe. Nördlingen 1881.
- Rahn, J. R.**, Das Erbe der Antike. Basel 1872.
- Riegel, H.**, Geschichte der deutschen Kunst seit Carstens und Gottfried Schadow. Heft 1.—3. Hannover 1874—75.
- Sigmund, A.**, Deutsche Renaissance. Mahnruf eines Deutsch-Österreichers. Berlin 1889.
- Vögelin, S.**, Über das Verhältniss der Christen zur bildenden Kunst während der ersten vier Jahrhunderte. Basel 1872.
- Hazelius**, Samfundet för Nordiska Museets främjande. 1887. Sth. 1889.

Söngfræði, sönglistarsaga.

- Hentl, F. R. von**, Gedanken über Tonkunst und Tonkünstler. Leipzig 1876.
- Hiebsch, J.**, Allgemeine Musiklehre. Zum Gebrauche an Lehrer- und Lehrerinnen-Bildungsanstalten. Wien 1890.
- Prosniz, A.**, Compendium der Musikgeschichte bis zum Ende des XVI. Jahrhunderts. Wien 1889.

Náttúrufræði.

Naturwissenschaft, Naturphilosophie und Philosophie der Liebe
herausg. von A. F. Entleutner. München 1877.

Klein, H. I., Das Gewitter und die dasselbe begleitenden
Erscheinungen, ihre Eigenthümlichkeiten und Wirkun-
gen. Graz 1871.

— Naturwissenschaftliche Bilder und Schizzen. Graz 1874.

Kuhl, I., Die Descendenzlehre und der neue Glaube.
München 1879.

Mont, E. du, Der Fortschritt im Lichte der Lehren Scho-
penhauer's und Darwin's. Leipzig 1876.

Parville, Henri de, Causeries scientifiques. Paris 1875.

Toula, F., Die verschiedenen Ansichten über das Innere der
Erde. Wien 1876.

Læknifræði.

Klinisches Recept-Taschenbuch. Sammlung der an den Wiener
Kliniken gebräuchlichen und bewährtesten Heilformeln.
Wien u. Leipzig 1888. Tvö eintök.

Hayek, G. v., Spaltpilze und Hygiene. Wien 1887.

Löchen, A., Spörgsmaal vedkommende de afasiske Sygdomme.
Kr. 1888.

Lögfræði.

Code criminel de la république française. À Paris. s. a.

Stærðfræði.

Stampfer, S., Logarithmisch-trigonometrische Tafeln nebst
verschiedenen andern nützlichen Tafeln und Formeln.
Wien 1866.

Húsgæðarlist.

Wolf, A., Der bauliche Comfort des Wohnhauses mittlerer
nördlicher Breiten, sein Wesen und die baulichen Mittel
zu seiner Verbreitung. Prag 1882.

Bóksafusfræði.

Grassauer, F., Handbuch für Österreichische Universtäts- und
Studien-Bibliotheken. Wien 1883.

Blönduð rit, tímarit.

John Stuart Mill's gesammelte Werke. Elfter Band. Vermischte Schriften II. Leipzig 1874.

Friedrich von Sallet's prosaische Schriften. Hamburg. s. a. Vaterländisches Taschenbuch für Freunde des Guten und Schönen zur Unterhaltung und Belehrung. Frankfurt am Main 1805.

Sammlung gemeinnütziger Vorträge. Nr. 61. Des grossen Kaiser Josefs II Leben und Wirken. Prag. s. a. Nr. 115. **Moestl, F. X.**, Frauenleben im alten Rom. s. a.

Sammlung gemeinverständlicher Wissenschaftlicher Vorträge, hrsg. von Rud. Virchow u. Fr. von Holtzendorff. Heft. 203. **Bucher, B.**, Über ornamentale Kunst auf der Wiener Weltausstellung. Berlin 1874.

Heft 205. **Doehler**, Entstehung u. Entwicklung der religiösen Kunst bei den Griechen. Berlin 1874.

Heft 297. **Hesse, A.**, Minchen Herzlieb. Berlin SW. 1878.

Heft 363. **Keller, J.**, Die Cyprischen Alterthumsfunde. Berlin SW. 1881.

Heft 381. **Koeber, R.**, Die Grundprincipien der Schelling'schen Philosophie. Berlin SW. 1881.

Heft 387—388. **Meyer, L.**, Die römischen Katakomben. Berlin SW. 1882.

Heft 390. **Roth, I.**, Über die Erdbeben. Berlin SW. 1882.

Heft 391. **Bruchmann, K.**, Darstellung der Frauen in der griechischen Tragödie. Berlin SW. 1882.

Valvoja (finskt mánaðarrit) 1885 12 hefti. 1886 12 hefti. 1887 10 hefti. 1888 5 hefti.

Felz zum Meer 1888—89. Heft 4. Stuttg.

Dr. K. W. Wistling, Leipzig.

1. **Brieger, Th.**, Die theologischen Promotionen auf der Universität Leipzig 1428—1539. Lp. 1890.
2. **Hauch, A.**, Die Entstehung der bischöflichen Fürstenmacht. Lp. 1891.
3. Beilage zu Leipziger Tageblatt u. Anzeiger 3. Nov. 1891.

Dr. William Fiske, Firenze, Italia.

Reeves, A. M., The finding of Wineland the good. London. 1890.

Dr. Paul Passy, Paris.

Paulus Passy, De Nordica lingua, quantum in Islandia ab antiquis temporibus mutata sit. Paris 1891.

American Philological Association.

Boston. Mass.

Transactions of the American Philological Association for
1886 Vol. XVII. 1887 Vol. XVIII. 1889. Vol. XX.
1890. Vol. XIX.

Harvard University. Cambridge. Mass.

Justinus Vindsor (útgefandi), Harvard University Bulletin
Nr. 48; or Vol. VI. Nr. 4. Nr. 49; or Vol. VI. Nr. 5.

New York Microscopical Society.

Lockwood, S., Raising Diatomes in the Laboratory. New-
York 1886.

Smithsonian Institution, Whashington. U. S. A.

Report of the U. S. National Museum for the year ending
June 30, 1886. Whashington 1889.

1887. Part. I. Whash. 1889.

1887. Part. II. Whash. 1889.

1888. Whash. 1890.

S. D. Thompson, San Francisco.

Thompson, S. D., A trietise on Homestead and Exemption
Laws. San Francisco 1886.

The Trenton Natural History Society.

Journal of the Trenton Natural History Society. Vol. I.
Nr. 2. January 1887. Trenton N. J. 1887.

Arni Hannesson.

Skýrslur um hagi Íslendinga í Ameríku sumarið 1890. Rv. 1890.

Bjarni prestur Þorsteinsson, Siglufirði.

Pappírshandrit, áttblöðungr. Þar í eru ýms málsháttakvæði (klasi, klasbarði), háttalykill Þorláks Guðbrandssonar, Bjarna Gissurssonar, Kötludraumr, nokkurir bragarhættir samsettir sf Thómasi Þórðarsyni 1648, Tímaríma og fl.

Steingr. Thorsteinsson, aðjúnkt, Reykjavík.

1. Arentzen, Kr., og Thorsteinsson, St., Nordisk Mytologi efter Kilderne. 5te Oplag. Kbh. 1891.
2. Sakuntala oder der Erkennungsring. Ein indisches Drama von Kalidasa. Aus dem Sanskrit u. Prakrit übersetzt von Bernhard Hirtzel. Zweite Ausg. Zürich 1849.

Þorleifr prestur Jónsson, Skinnastöðum.

1. Sagan af Hálfðani Barkarsyni. Rv. 1889.
2. Tvö kvæði. Þorleifr Jónsson gaf út. Rv. 1891.
3. Franciscus Pomey, Pantheum mythicum. Francofurti 1713.
4. Munthe, C. F., Det grækiske Sprogs Grammatica. Kbh. 1744.

Þorvaldr Magnússon, skólapiotr, Reykjavík.

1. A. S., Kan kvindesagen og sædeligheden skilles ad? Kbh. 1888.
2. Gröndal, B., Efnafræði. Rv. 1886.
3. Vaupell, Chr., Planteriget's Naturhistorie. Kbh. 1873.
4. Þorvaldr Böðvarsson, Sálmasafn. Rv. 1857.

Þorvaldr Thoroddsen, aðjúnkt, Reykjavík.

Thoroddsen, Th., Geologiske Iagttagelser paa Snæfellsnes og i Omegnen af Faxebugten i Island. Sth. 1891

b. Keyptar bœkr

- Aarbøger** for nordisk Oldkyndighed. 2. R. Bd. 5. 4. 6. 1—2.
- Aeschylus.** Deutsch in den Versmaszen der Urschrift von I. I. C. Donner. Bd. 1—2. Stuttg. 1854.
- Aristophanes' Werke.** Übers. von J. G. Droysen. Bd. 1—2. Lp. 1869.
- Bardey, E.,** Aufgabensammlungen über alle Teile der Elementar-Arithmetik. Lp. 1886.
- Brehms Thierleben.** Dritte gänzlich neubearbeitete Auflage von Pechuel-Loesche. Säugethiere. Bd. 1—2. Lp. 1890
91. Vögel. Bd. 1—2. Lp. 1891.
- Caesaris Commentarii de bello gallico** hrsg. von H. Reinhardt. Bd. 1—2. Stuttg. 1889.
- Cotta, Bernhard v.,** Geologisches Repertorium. Lp. 1877.
- Dahl, B.,** Latinsk Litteraturhistorie, Kr. 1889.
- Daremborg et Saglio,** Dictionnaire des antiquités grecques et romaines. Fasc. 14—15.
- Dansk biografisk Lexikon.** Bd. 3.—5. Kbh. 1889—91.
- Demokritos** oder hinterlassene Papiere eines lachenden Philosophen von dem Verfasser der „Briefe eines in Deutschland reisenden Deutschen“. Bd. 1—12. Stuttg. 1843.
- Engelmann, R.,** Bilder-Atlas zu Ovids Metamorphosen. Lp. 1889—90.
- Erbe, K. u. Vernier, P.,** Mentor. Vergleichende Wortkunde der lateinischen u. französischen Sprache. Stuttg. Ártalslaust.
- Florilegium Graecum.** Fasc. 1.—10. Lp. 1889—90.
- Frick's** Physikalische Technik. Bd. 1. Braunschweig. 1890.
- Fritzner, J.,** Ordbog over det gamle norske Sprog. H. 18.
- Germania** hrsg. von Otto Behaghel. Neue Reihe, Jahr 23. H. 3.—4.
- Godefroy, F.,** Dictionnaire de l'ancienne langue française. Fasc. 64.—66.
- Griechische Elegiker.** Griechisch mit metrischer Übersetzung von I. A. Hartung. Bd. 1.—2. Lp. 1859.
- Griechische Lyriker.** Griechisch mit metrischer Übersetzung von I. A. Hartung. Bd. 1.—6. Lp. 1855—56.

- Grimm, J. u. W.**, Deutsches Wörterbuch. Bd. 4. Abth. 1.,
Hälfte 2., Lief. 8. Bd. 8. Lief. 5.—6. Bd. 11. Lief. 3.
Bd. 12. Lief. 4.
- Halvorsen**, Norsk Forfatterlexicon. H. 27.—28.
- Henzen, W.**, Über die Träume in der altnordischen Sagalitteratur. Lp. 1890.
- Hermes**. Vergleichende Wortkunde der lateinischen u. griechischen Sprache. Stuttg. Ártalslaust.
- Hirtzfeld, M.**, Untersuchungen zur Lokasenna. Berlin 1889.
- Historisk Tidsskrift** (dansk) redigeret af Bricka. 6. R.
Bd. 2. s. 3. 1.
- Historisk Tidsskrift** (norsk) udg. af den norske historiske Forening. 3. R. Bd. 1. s. 2. 1—2. Kr. 1890—91.
- Historisk tidskrift** (svensk) utg. af den svenska historiska föreningen. Årg. 10. H. 4. Årg. 11. H. 1.—3. Sth. 1890—91.
- Irving, Washington**, Life of Mahomet. London 1889. Þrjú eintök.
- Iversen**, Stiløvelser. Kbh. 1890.
- Janssen, V. Fr.**, Gesamtindex zu Kluges etymologischem Wörterbuch der deutschen Sprache. Straszburg 1890.
- Jeafferson, C. H. a. Boensel, O.**, English Dialogues with phonetic transcriptions. Hamburg 1891.
- Kahle, B.**, Die altnordische Sprache im Dienste des Christenthums. I. Teil: Die Prosa. Berlin 1890.
- Kalkar, O.**, Ordbog til det ældre danske Sprog. H. 17. Kbh.
- Kayser, H.**, Lehrbuch der Physik für Studierende. Stuttgart 1890.
- Litterarischs Centralblatt** 1890 Nr. 45.—52. með titilblaði og registri. 1891 Nr. 1.—43. Lp. 1890—91.
- Meyers Konversations Lexikon**. Bd. 18.
- Murray**, A new English Dictionary. Vol. III. Part. I. E.—Every. Oxford 1891.
- Nature**, Weekly illustrated journal of science Nr. 1062.—63. 1096.—1144.
- Nordisk Tidsskrift for Philologi**. N. R. Bd. 9. 4. 10. 2.—3.
- Nordisk tidskrift** utg. af Letterstedtska föreningen. 1890. H. 6.—8.

- Oncken** (útgefandi), Allgemeine Geschichte in Einzeldarstellungen. H. 181.—188.
- Paville, H. de**, Hvorfor? Fordi. Nøgle til Videnskaberne. Kbh. 1890.
- Paul, H.**, Grundriss der germanischen Philologie. Bd. 1. Lief. 5.—6.
- Paul u. Braune**, Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache. Bd. 15. 3.
- Penck, A.**, Die Vergletscherung der deutschen Alpen. Lp. 1882.
- Schück, H.**, Svensk literaturhistoria. H. 9.—10.
- Tacitus' Germania** erklært von U. Zernial. Berlin 1890.
- Taranger, A.**, Den angelsaksiske Kirkes Indflydelse paa den norske. H. 1.—2. Kr. 1890—91.
- Terentius**, Lustspiele. Deutsch in den Versmaszen der Ur-schrift von I. I. C. Donner. Bd. 1.—2. Lp. u. Heidelberg 1864.
- Vietor, W.**, (útgefandi), Phonetische Studien. Bd. 4. 2.—s. 5. 1.
- Wiedemann, E. u. Ebert, H.**, Physikalisches Praktikum. Braunschweig 1890.
- Wharton, E. R.**, Etyma Latina. London 1890.
- Ziegler, Chr.**, Das alte Rom. Stuttg. 1882.
- Zoologia Danica**. H. 7. Kbh. 1890.

Eftirfylgjandi bækur voru keyptar 1890, en gleymdist að setja þær í skólaskýrsluna fyrir skólaárið 1890—91.

- Lassen, Chr.**, Indische Alterthumskunde. Bd. 1.—4. Lp. 1866—74. 1858—61. Anhang zum Bd. 3—4. Lp. 1862.
- Spiegel, F.**, Erânische Alterthumskunde. Bd. 1.—3. Lp. 1871—73.

Bóksafn lestrarfélags skólans, Íþöku.

Viðauki frá páskum 1891 til páska 1892.

I. Gefnar bækur, timarit og blöð.

Frá prófessor Dr. **W. Fiske**, Firenze.

a. Bækur.

Ainsworth, Rookwood. London.

Alexander, Mrs., What Gold Cannot Buy. Leipzig 1891.

- Balzac, H. de., *The Country Doctor*. London 1887.
- Barrie, J. M., *A Window in Thrums*. Leipzig 1891.
- Besant, W., *St. Katherine's by the Tower*. Leipzig 1891.
2 bänd.
- Boldrewood, R., *A Colonial Reformer*. London 1891.
— *A Sydney-side Saxon*. London 1891.
- Braddon, M. E., *The World, the Flesh, and the Devil*. New York.
- Brooke, M., *The Story of Eleanor-Lambert*. London 1891.
- Charthy, M^c, J., *Linley Rochford*. London.
- Catherwood, M. H., *The Lady of Fort St. John*. Boston 1891.
- Cherbuliez, V., *The trials of Jetta Malaubret*. London 1886.
- Collection of British Authors.
Leipzig 1877. Vol. 1640—41.
Leipzig 1881. Vol. 2016—17.
Leipzig 1890. Vol. 2691.
Leipzig 1891. Vol. 2701, 2716, 2734—35 og 2744—47.
- Cunningham, sir H. S., *The Heriots*. London 1890.
- Deland, M., *Sidney*. Leipzig 1891. 2 bänd.
- Evelyn's Career*. New York 1891.
- Falconer L., *Cecilia de Noël*. London 1891.
- Gray, E. M^c Q., *Elsa*. New York 1891.
- Gray, M., *In The Heart of the Storm*. Leipzig 1891. 2 bänd.
- Harrison, B., *Anglomaniacs*. Leipzig 1891.
- Herz-Garten, T., *Through the Red-litten Windows and the old River House*. New York.
- Howells, W. D., *A Hazard of new Fortunes*. New York 1891.
- James, G. P. R., *The Gentleman of the old School*. London.
- Malet, L., *The Wages of Sin*. Leipzig 1891. 2 bänd.
- Marryat, Capt., *Newton Forster*. London.
- Marryat, F., *Brave Heart and true*. Leipzig 1891. 2 bänd.
- Mathers, H., *Mystery of No. 13*. London 1891.
- Norris, W. E., *Marcia*. Leipzig 1891. 2. bänd.
- Pendleton, E., *One Womans Way*. New York 1891.
- Phelps, E. S., *Friends; A Duet*. Boston.
- Ross, C., *The Adventures of three Worties*. London 1891.
- Shorthouse, J. H., *Blanche Lady Falaise*. London 1891.
- Sudermann, H., *Dame Care*. New York 1891.
- Walera, J., *Doña Luz*. New York 1891.

- Walford, L. B., *The Mischief of Monica*. New York.
 Warden, F., *Pretty Miss Smith*. Leipzig 1891.
 Whitby, B. *on the Lake of Lucerne*. New York 1891.
 Wolzogen, E. v., *Die Kinder der Exsellenz*. Stuttgart 1888.

b. *Tímarit og blöð*.

- Harper's New monthly Magazine. Vol 77. Nr. 458 og 462
 —63. Vol. 78. Nr. 464—68. Vol. 79. Nr. 471 og
 473—4. Vol. 80. Nr. 475. Vol. 81. Nr. 481—84.
 Vol. 83. No. 494 og 496. Vol. 84. Nr. 499 og 501.
 Monthly illustrated American. Vol. 1. Nr. 7,
 Scribner's Magazine. Vol. 10. Nr. 1. 3—4 og 6. Vol. 11.
 Nr. 2.
 The Atlantic Monthly. Vol. 61. Nr. 367—68. Vol. 62. Nr.
 370—72. Vol. 63. Nr. 375—76 og 378—80. Vol. 68.
 Nr. 405. 408—9. Vol. 69. Nr. 412.
 The Century Magazine. Vol. 35. Nr. 5—6. Vol. 36. Nr. 3
 og 5. Vol. 37. Nr. 5—6. Vol. 38. Nr. 1 og 6. Vol.
 40. Nr. 2—4. Vol. 42. Nr. 3. Vol. 43. Nr. 2 og 4.
 The Contemporary Review. 1892. January and February.
 The Cosmopolitan. Vol. 11. Nr. 1 og 3. Vol. 12. Nr. 4.
 The Forum. Vol. 11. Nr. 3.
 The Idler. Vol. 1. Nr. 1.
 The Nineteenth Century. 1891 Nr. 176. 1892 Nr. 179—80.
 The North American Review. Vol. 152. Nr. 5. Vol. 154.
 Nr. 2.
 The Popular Science. Vol. 38. Nr. 6. Vol. 39. Nr. 2—6.
 Vol. 40. Nr. 1—4.
 The Quarterly Review. Vol. 173. Nr. 346.
 The Review of Review's. Vol. 4. Nr. 3.
 212 númer af ýmsum blöðum, svo sem: Black and White,
 Figaro illustré, Fliegende Blätter, Harper's Weekly,
 L'illustratione Italiana, Punch, The Academy, The A-
 thenæum, The Graphic, The illustrated American, The
 illustrated London News, The Nation, The Saturday
 Review, The Spectator o. fl.

Frá cand. phil. **Þorleifi Jónssyni**.

Þjóðólfur 1891.

Frá útgeföndum Þjóðviljans unga, á Ísafirði.

Þjóðviljinn ungi 1891—92.

Frá skólapilti **Ásmundi Gíslasyni**.

Dr. Zeuten, Mine første 25 Aar. Kbh. 1866.

Frá námsmanni **Friðriki Friðrikssyni**.

Föringatíðindi 1891.

Brandes, Georg, Æsthetiske Studier. Kbh. 1888.

Thorarensen, G., Ljóðmæli. Rvík 1885.

Frá skólapilti **Jóni Proppé**.

Bruun, C., For frisindet Christendom. Christiania 1885.

Traasdahl, I., Fredsbudet. Bergen 1870 og 1877. 2 bönd.

Frá skólapilti **Jóhanni Briem**.

Bruhn, M., Fyrretyve Fortællinger. Kbh. 1878.

II. Keyptar bœkr.

Alfred v. Irgens-Bergh, Rejse i fire Verdensdele. Kbh. 1890. Hefte 14.—17.

Baird, R., Afholdenheds-Selskabernes Historie. Kbh. 1841.

Brehm, A. E., Naturliv. Kbh. 1891.

Christiansen, E., Joppe. Kbh. 1889.

Corvin, O. N., Pavespejlet. Kristiania.

Dostojevskij, F. M., Spilleren. Kristiania 1889.

Dumas, A., Francillon. Kbh. 1887.

Dýravinurinn. 4. hepti. Kbh. 1891.

Haggard, H. R., Allan Quatermain. Kbh. 1888.

Haggard, H. R. Hun. Kbh. 1888.

Ibsen, H., Vikingarnir á Hálogalandi. Rvík 1892.

Macé, G., Min første Forbryder. Kbh. 1891.

Mariager, P., Dronningen af Kyrene og andre antikke Fortællinger. Kbh. 1890.

Melsteð, P., Norðurlandasaga. Rvík 1891.

- Nathorst, A. G., Jordens historia. Stockholm. Häft 6.—7.
 Parville, H. d., Hvers vegna? Þess vegna! Kmh. 1891.
 Schwarz, M. S., Gertruds Ungdomsdröm. Kjöge 1875.
 Tavaststjerna, K. A., En inföding. Borgå 1877.
 Topelius, Z., Planeternas skyddslingar. Stockholm 1889.
 3 bönd.

III. Keypt blöð og tímarit.

- Almanak hins íslenzka Þjóðvinafélags. 1892.
 Andvari, 17. árgangur.
 Diplomatarium Islandicum. III. 1—2.
 Frjettir frá Íslandi 1890.
 Ilustreret Familie-Journal 1891.
 Ilustreret Tidende 1891.
 Ísafold 1891.
 Museum 1891.
 Naturen og Mennesket 1891.
 Skírnir 1891.
 Sunnanfari 1891—92.
 Tilskueren 1891.
 Tímarit hins íslenzka bókmenntafélags 1891.

V. Fjárstyrkr skólans.

Ölmusuveiting.

Fjárstyrkrinn fyrir skólaárið 1891—92 hefir verið veittr í tvennu lagi. Fyrri hlut skólaársins hafa verið veittar 3125 krónur, enn fyrir hinn síðara hluta þess 3000 kr.

A. Ölmusur veittar haustið 1891.

100 kr. fengu:

1. Magnús Sæbjörnsson.
2. Sigfús Blöndal.
3. Ásmundr Gíslason.
4. Þorsteinn Gíslason.
5. Guð-

mundr Guðmundsson. 6. Sigurðr Magnússon. 7. Magnús Arnbjarnarson. 8. Halldór Steinsson. 9. Jóhann Briem. 10. Georg Georgsson. 11. Jón Runólfsson. 12. Sigtryggr Guðlaugsson. 13. Haraldr Þórarinsson. 14. Páll Bjarnason. 15. Björn Bjarnason. 16. Karl Einarsson. 17. Stefán Kristinsson. — 1,700 kr.

75 kr. fengu:

1. Helgi Hjálmarsson. 2. Knud Zimsen. 3. Jón Hermannsson. 4. Jón Þorkelsson. 5. Ingólftr Jónsson. 6. Kristján Sigurðsson. 7. Guðmundr Eggerz. 8. Magnús Jóhannsson. 9. Guðmundr Björnsson. 10. Jónas Kristjánsson. 11. Guðjón Danielsson. — 825 —

50 kr. fengu:

1. Guðmundr Pétsson. 2. Sigurðr Eggerz. 3. Þorvaldr Magnússon. 4. Halldór Jónsson. 5. Páll Sæmundsson. 6. Sigurðr Pálsson. 7. Halldór Júlíusson. 8. Steingrímur Mattíasson. 9. Björn Vilhjálmsson. 10. Jónmundr Halldórsson. 11. Sigurðr Breiðfjörð. 12. Pétur Þorsteinsson. — 600 —
3,125 —

B. Ölmusur veittar 8. marts 1892.

100 kr. fengu:

1. Sigfús Blöndal. 2. Magnús Sæbjörnsson. 3. Ásmundr Gíslason. 4. Þorsteinn Gíslason. 5. Magnús Arnbjarnarson. 6. Georg Georgsson. 7. Halldór Steinsson. 8. Jón Runólfsson. 9. Sigtryggr Guðlaugsson. 10. Haraldr Þórarinsson. 11. Páll Bjarnason. 12. Björn Bjarnason. 13. Karl Einarsson. 14. Stefán Kristinsson. — 1,400 —

75 kr. fengu:

1. Helgi Hjálmarsson. 2. Knud Zimsen. 3. Kristján Sigurðsson. 4. Jón Hermannsson. 5. Jón Þorkelsson. 6. Sigurðr Magnússon. 7. Ingólftr
Flyt kr. 1,400

Fluttar kr. 1,400

Jónsson.	8. Guðmundr Eggerz.	9. Guðmundr	
Björnsson.	10. Jónas Kristjánsson.	11. Sigrjón	
Jónsson.	—	825

50 krónur fengu:

1. Guðmundr Guðmundsson.	2. Páll Jónsson.		
3. Magnús Jóhannson.	4. Sigurðr Eggerz.	5. Páll	
Sæmundsson.	6. Sigurðr Pálsson.	7. Árni Þor-	
valdsson.	8. Halldór Júlíusson.	9. Steingrímur	
Mattiasson.	10. Guðjón Danielsson.	11. Jónmundr	
Halldórsson.	12. Björn Vilhjálms-son.	13. Jón	
Þorláksson.	—	650

25 kr. fengu:

1. Jón Þorvaldsson.	2. Guðmundr Pétursson.		
3. Ingólfur Gíslason.	4. Eggert Claessen.	5. Árni	
Pálsson.	—	125
			<hr/> Kr. 3,000

Allir lærisveinar nutu gjafkenslu. Heimavistirnar, sem eru 40, hafa eigi allar verið notaðar. Nokkurir af bæjar-sveinum fengu leyfi til að lesa í skólahúsinu síðara hlut dags.

Bræðrasjóðrinn.

Af þessum sjóði var skólapiltum úthlutað í martsm. 1892 kr. 292,75 þannig:

	Kr.	A.
1. Páli Jónssyni	40	00
2. Helga Pétri Hjálmarssyni	30	00
3. Guðmundi Guðmundssyni	30	00
4. Guðmundi Péturssyni	30	00
5. Kristjáni Sigurðssyni	30	00
6. Ingólfi Gíslasyni	30	00
7. Ingólfi Jónssyni	20	00
8. Þorvaldi Magnússyni	20	00
		<hr/> Flyt kr. 230 00

	Fluttar kr. 230
9. Sigurði Pálssyni	15 00
10. Þorvaldi Pálssyni	15 00
11. Jónmundi Halldórssyni	12 75
12. Haraldi Þórarinssyni	10 00
13. Sigtryggi Guðlaugssyni	10 00
	Samtals kr. 292 75

Reikningr yfir tekjur og gjöld Bræðrasjóðsins 1891.

Tekjur.

1. Eign við árslok 1890	kr. 10,576.04
2. Gjöf byskups P. Pjeturssonar	— 20.00
3. Tillög skólapilta	— 81.00
4. Vextir fyrir 1891	— 423.50
	Samtals kr. 11,100.54

Gjöld.

1. Úthlutað skólapiltum	kr. 292.75
2. Eign við árslok 1891	— 10,807.79
	Samtals kr. 11,100.54

Launabækr.

1. *Pétr Helgi Hjálmarsson*, umsjónarmaður við bænin og kirkjugöngu: Brockhaus' Kleines Conversations-Lexikon. 1.—2. bd. Lp. 1888.
2. *Páll Jónsson*, umsjónarmaður úti við: 1. Heinichen, F. A., Lateinisch-Deutsches Schulwörterbuch. 2. Anthologie aus den Lyrikern der Griechen von Buckholz. 1.—2. bd. Lp. 1886. 83.
3. *Ólafur Eyjólfsson*, umsjónarmaður í hinu stærra svefnlofti: 1. Schott, W., Ivanhoe, oversat af P. V. Grove. Kbh. 1884. 2. Daudet, A., Tartarin paa Alperne, humoristisk Roman, paa Dansk ved Berendsen. Kbh. 1886. 3. Daudet, A., Helten fra Tarascon, historisk Roman, paa Dansk ved Berendsen. Kbh. 1886.
4. *Kristján Sigurðsson*, umsjónarmaður í hinu minna svefn-

lofti: Páll Melsteð, Nýja sagan. 1.—2. bd. Rv. 1868—1883.

5. *Ólafur Briem*, umsjónarmaður í 1. bekk: Maurer, K., Island. München 1874.
6. *Guðjón D. Fjeldsted*, umsjónarmaður í 2. bekk: Brehm, A. E., Naturliv. Paa Dansk ved L. Stange. Kbh. 1892.
7. *Karl Einarsson*, umsjónarmaður í 3. bekk: 1. Julius Petersen, Arithmetik og Algebra til Skolebrug. I. Rationale Størrelser. Kbh. 1888. 2. Sálmaþók til kirkju- og heima-söngs. Rv. 1891.
8. *Georg Georgsson*, umsjónarmaður í 4. bekk: Tusind og en Nat. I fuldstændig Oversættelse og forsynet med Anmærkninger af Dr. Gustav Weil 1.—5. bd. Kbh. 1879.
9. *Sigurður Magnússon*, umsjónarmaður í 5. bekk: Sick, Chr., Fransk-dansk-norsk Haandordbog. Kbh. 1883.
10. *Sigfús Blöndal*, umsjónarmaður í 6. bekk: 1. Schillers sämtliche Werke 1.—12. (innb. í 6 bd.). Stuttg. s. a. 2. Wilhelm Hauffs sämtliche Werke 1.—2. (innb. í 2 bd.). Lp. s. a.

VI. Inntökupróf.

Prófaðir 2. október 1891, tækir í 1. bekk.

1. *Jean Eggert Claessen*, sonr kaupmanns Valgard Claessens, fæddur að Grafarós í Skagafjarðarsýslu 16. ágúst 1877.
2. *Jóhannes Jóhannesson*, snikkara Jónssonar, fæddur í Reykjavík 12. janúar 1876.
3. *Bernharð Ágúst Laxdal*, sonr verslunarstjóra E. G. Laxdals, fæddur á Akreyri 6. september 1876.

Prófaðir 2.—3. október 1891, tækr í 2. bekk.

Edvald Eilert Møller, sonr verslunarstjóra F. Møllers, fæddur á Skagaströnd 28. október 1875.

Prófaðir 29. júní 1892, tækir í 1. bekk.

1. *Halldór Hermannsson*, sýslumanns Johnssonar, fæddur á Velli á Rangárvöllum 6. janúar 1878.

2. *Henrik Valdemar Fischer Steffensen*, sonr kaupmanns Jóns Steffensens, fœddr í Reykjavík 25. júní 1878.
3. *Magnús Jónsson*, bónda Þórðarsonar, fœddr að Úlfjótuvatni í Þingvallahreppi í Árnessýslu 17. júlí 1878.
4. *Þorkell Þorkelsson*, bónda Pálssonar, fœddr á Frostastöðum í Skagafjarðarsýslu 6. nóvember 1876.
5. *Valdimar Friðfinnsson*, bónda Bjarnasonar, fœddr í Hvammi í Hjaltadal 9. desember 1876.
6. *Bjarni Þorláksson Johnson*, sonr kaupmanns Þ. Ó. Johnsonar í Reykjavík, fœddr 20. júní 1878.
7. *Jón Hjaltalín Sigurðsson*, verslunarmanns Magnússonar, fœddr í Reykjavík 15. október 1878.
8. *Sigurður Jónsson*, bónda Stefánssonar, fœddr á Skúmsstöðum í Stokkseyrarhreppi í Árnessýslu 23. júní 1876.
9. *Bjarni Jónsson*, bónda Magnússonar, fœddr á Bolafœti í Hrunamannahrepp í Árnessýslu 24. maí 1872.
10. *Sigurður Júlíus Jóhannesson*, bónda Jónssonar, fœddr að Læk í Ölfushreppi í Árnessýslu 9. janúar 1868.
11. *Ólafr Jónsson*, bónda Jasonssonar, fœddr í Eyjarkoti í Vindhælishreppi í Húnavatnssýslu 28. desember 1874.
12. *Jón Norðfjörð Jóhannsson*, skipherra Jóhannssonar, fœddr í Reykjavík 7. október 1878.
13. *Sigfús Einarsson*, kaupmanns Jónssonar, fœddr á Skúmsstöðum í Stokkseyrarhreppi í Árnessýslu 30. janúar 1877.
14. *Guðmundr Grímsson*, bónda Gíslasonar, fœddr í Óseyrarnesi í Stokkseyrarhreppi í Árnessýslu 29. september 1877.

Prófaðir með lærisveinum 1. bekkjar, tækir í 2. bekk.

1. *Ásgeir Torfason*, jarðyrkjumanns Bjarnasonar, fœddr að Varmalæk í Borgarfjarðarsýslu 8. maí 1871.
2. *Gísli Skúlaason*, prests Gíslasonar, fœddr á Breiðabólstað í Fljótshlíðarhreppi í Rangárvallasýslu 10. júní 1877.
3. *Guðmundr Guðmundsson*, fœddr í Hrófsstaðahelli í Landmannahreppi í Rangárvallasýslu 5. september 1874. Sbr. Skólaskýrslu 1889—90, 43. bls.

Prófaðir með lærisveinum 5. bekkjar, tækir í 6. bekk.

1. *Friðrik Friðriksson*, tók fjórða bekkjar árspróf 1889 og fór þá úr skóla.

2. *Jón Stefánsson*, tók fjórða bekkjar árspróf 1891 og fór þá úr skóla.

VII. Árspróf fjórða bekkjar.

Undir þetta próf gengu allir lærisveinar fjórða bekkjar og voru allir fluttir upp í fimta bekk. Einn utanskólasveinn gekk og undir prófið og stóðst það.

Með bréfi frá stiftsyfirvöldunum dagsettu 8. júní voru skipaðir prófdómendr fyrirv. aðjúnkt *Halldór Guðmundsson* og ritstjóri *Hannes Þorsteinsson*.

Árspróf í 4. bekk 1892.

Nöfn.	Ísl. still.	Latneska		Danska		Þýska.	Saga.	Trúbrögð.	Enska.	Stærðfr. saman- lögð		Landfræði.	Náttúrusaga.	Griška.	Stigatal í öll- um greinum.	Aðaleinkunn.	Stigatal í af- loknum grein- um.
		munl.	skrifl.	munl.	skrifl.					Talna- fræði.	Rúmfr.						
1. Halldór Steinsson	$4\frac{2}{3}$	5	4	5	4	$5\frac{1}{3}$	$5\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$5\frac{1}{3}$	5	$4\frac{1}{3}$	5	$5\frac{1}{3}$	$5\frac{2}{3}$	$34\frac{1}{3}$	I.	88
2. Jón Runólfsson	$4\frac{1}{3}$	5	$3\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	3	5	6	5	$4\frac{1}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$5\frac{1}{3}$	6	$5\frac{1}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$35\frac{2}{3}$	I.	85
3. Georg Georgsson	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$2\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	4	5	$5\frac{1}{3}$	4	5	$5\frac{1}{3}$	6	$5\frac{2}{3}$	$5\frac{1}{3}$	5	$37\frac{1}{3}$	I.	$79\frac{2}{3}$
4. Guðmundr Eggerz	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$2\frac{2}{3}$	5	$3\frac{1}{3}$	5	$5\frac{2}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$3\frac{2}{3}$	$3\frac{2}{3}$	$5\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$27\frac{2}{3}$	II.	73
5. Haraldr Þórarinsson	4	$5\frac{1}{3}$	4	$4\frac{2}{3}$	$2\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	4	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$3\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	27	II.	$71\frac{1}{3}$
6. Jón Þorvaldsson	4	4	3	$4\frac{2}{3}$	3	$4\frac{2}{3}$	4	$5\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$5\frac{1}{3}$	4	4	4	31	II.	71
7. Magnús Jóhannsson	$3\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$2\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$2\frac{2}{3}$	5	$5\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$3\frac{2}{3}$	4	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$26\frac{1}{3}$	II.	62
8. Sigtryggr Guðlaugsson	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$1\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	2	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$5\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	6	$5\frac{1}{3}$	5	5	4	35	II.	61
9. Jón Blöndal	4	$3\frac{2}{3}$	$2\frac{1}{3}$	5	3	$4\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	4	$4\frac{2}{3}$	3	$3\frac{2}{3}$	$5\frac{2}{3}$	$5\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$26\frac{1}{3}$	III.	$58\frac{1}{3}$
10. Guðm. Pétsson	$3\frac{2}{3}$	$3\frac{2}{3}$	$2\frac{1}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$2\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3}$	4	$4\frac{1}{3}$	4	$3\frac{1}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$27\frac{2}{3}$	III.	$54\frac{1}{3}$
11. Axel Schierbeck	$3\frac{1}{3}$	4	2	$5\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	4	$5\frac{1}{3}$	4	$4\frac{1}{3}$	3	$3\frac{1}{3}$	$5\frac{1}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	$22\frac{2}{3}$	III.	54
Utanskólasveinn.																	
12. Þorvarðr Þorvarðarson	4	3	$3\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{3}$	$3\frac{2}{3}$	4	$4\frac{2}{3}$	$4\frac{2}{3}$	4	$3\frac{1}{3}$	$3\frac{1}{3}$	5	$3\frac{2}{3}$	3	$20\frac{1}{3}$	III.	$53\frac{2}{3}$

VIII. Burtfararpróf.

Af átta lærisveinum sjötta bekkjar gengu sjö undir þetta próf og luku sex af þeim prófinu. Einn sýktist rétt á undan prófinu og gekk því eigi undir það, annar lauk því eigi. Sömuleiðis gekk einn utanskólasveinn undir þetta próf, enn gekk frá því óloknu.

Með bréfi frá stiftsýfirvöldunum dagsettu 8. júní vóru skipaðir prófdómendr Docent Þórhallr Bjarnarson og yfirdómari Jón Jenson. Einkunnir stúdentanna má sjá af eftirfylgjandi töflu.

Útskrifaðir 30. júní 1892.

Nöfn.	Fæðingardagr.	Ísl. ritg. I.	Ísl. ritg. II.	Danska (sam-löggð).	Frakneska.	Dýska.	Lat. þýð.	Lat. lesin.	Lat. ólesin.	Griška.	Trúbrögð.	Saga.	Eðlisfræði og stj.fr.	Aðaleinkunn.	Stigatal.
1. Sigfús Blöndal	$\frac{2}{10}$ 74	4	$\frac{4}{3}$	5	$\frac{5}{3}$	$\frac{5}{3}$	$\frac{4}{3}$	$\frac{5}{3}$	$\frac{5}{3}$	$\frac{5}{3}$	$\frac{5}{3}$	6	$\frac{5}{3}$	I.	100
2. Magnús Sæbjörnsson	$\frac{9}{12}$ 71	$\frac{4}{3}$	5	$\frac{4}{3}$	$\frac{4}{3}$	5	4	$\frac{4}{3}$	$\frac{4}{3}$	$\frac{5}{3}$	$\frac{5}{3}$	$\frac{5}{3}$	$\frac{5}{3}$	I.	94
3. Ásmundr Gíslason	$\frac{21}{8}$ 72	$\frac{4}{3}$	$\frac{4}{3}$	$\frac{4}{3}$	5	5	$\frac{3}{3}$	$\frac{4}{3}$	$\frac{4}{3}$	$\frac{4}{3}$	5	$\frac{5}{3}$	$\frac{5}{3}$	I.	89
4. Þorsteinn Gíslason	$\frac{26}{1}$ 67	$\frac{4}{3}$	5	$\frac{3}{3}$	4	$\frac{4}{3}$	$\frac{3}{3}$	4	$\frac{4}{3}$	4	$\frac{3}{3}$	4	5	II.	72
5. Pétur Gudjohnsen	$\frac{11}{0}$ 70	$\frac{3}{3}$	$\frac{3}{3}$	$\frac{4}{3}$	$\frac{5}{3}$	$\frac{5}{3}$	$\frac{3}{3}$	$\frac{4}{3}$	$\frac{4}{3}$	$\frac{4}{3}$	4	$\frac{3}{3}$	$\frac{4}{3}$	II.	70
6. Helgi Hjálmarsson	$\frac{14}{8}$ 67	$\frac{3}{3}$	$\frac{3}{3}$	3	$\frac{3}{3}$	4	$\frac{2}{3}$	4	4	$\frac{4}{3}$	$\frac{4}{3}$	5	$\frac{4}{3}$	III.	61

Verkefni við burtfararpróf 1892.

1. Verkefni í íslenska ritgerð I.

Þýðing og gildi almenningsálitsins.

2. Verkefni í íslenska ritgerð II.

Að lýsa Karli tólfta sem manni og konungi og dæma um hann.

3. Verkefni í danskan stíl.

Þá er eftir að lýsa í stuttu máli skaplyndi og lifnaðarháttum Garfields. Það er oft sagt, að sjaldgæft sé að hitta vel mentaða menn í Bandaríkjunum, enn þetta eru ósannindi. Í Norðrálfunni gengr auðr og mentun venjulega í erfðir saman, mann fram af manni, enn í Bandaríkjunum eru lítt mentaðir auðugir menn fleiri, af því að þeir hafa auðgast á skömmum tíma, og eftir þessu hefir verið farið. Þetta er rangt, þvíáð í Bandaríkjunum eru menn alment talsvert hneigðir fyrir bókvísi, einkum skáldskap. Svo var og um Garfield. Þá sjaldan hann hafði nokkura tómskund, varði hann henni til lestrs, og las oft langt fram á nótt. Honum þótti gaman að lesa kvæði fornskáldanna, og meðan hann var í hernaði, hafði hann ávalt kvæði Hóratíusar í vasanum. Það var eitt sinn, að Mason kom til Garfields seint um kvöld, og var Garfield þá mjög kátr af því, að hann hafði fundið í einhverri grískri bók einhverja nýja frásögu um Períkles og Aspasiu, og ásetti hann sér að kynna sér vandlega sögur fræggra elskenda, t. d. Abelards og Helóísu. Í þetta skifti var hann þó jafnframt að hugsa um reikninga, sem hann var nýbúinn að rannsaka sem formaðr fjárhagsnefndarinnar. Hann hafði mikið yndi af skáldsögum, einkum eftir Dickens, og lét hann ekki hjá líða að lesa neina þess konar bók, sem nokkuð var í varið.

4. Þýðingarefni úr latnesku.

Cum Epaminonda vires quoque rei publicae Thebanae ceciderunt. Nam sicuti, telo si primam aciem praefregeris, reliquo ferro vim nocendi sustuleris, sic illo ablato duce The-

banorum quoque rei publicae vires hebetatae sunt, ut non tam illum amisisse, quam cum illo interissem omnes viderentur. Nam neque ante hunc ducem ullum memorabile bellum gessere, nec postea virtutibus, sed cladibus insignes fuere, ut manifestum sit patriae gloriam et natam et exstinctam cum eo fuisse. Fuit autem incertum, vir melior an dux esset. Nam et imperium non sibi, sed patriae semper quaesivit, et pecuniae adeo parcus fuit, ut sumptus funeri defuerit. Gloriam quoque non cupidior, quam pecuniae; quippe recusanti omnia imperia ingesta sunt, honoresque ita gessit, ut ornamentum non accipere, sed dare ipsi dignitati videretur. Jam litterarum studium, jam philosophiae doctrina tanta, ut mirabile videretur, unde tam insignis militiae scientia homini inter litteras nato. Neque ab hoc vitae proposito mortis ratio dissensit; nam ut relatus in castra semianimis vocem spiritumque collegit, id unum a circumstantibus requisivit, num cadenti sibi scutum ademisset hostis; quod ut servatum audivit allatumque velut laborum gloriaeque socium osculatus est, iterum quaesivit, utri vicissent; ut audivit, Thebanos, bene habere se rem dixit atque ita velut gratulabundus patriae exspiravit.

(Justinus 8,8).

IX. Stjórn skólans.

Skilyrði fyrir inntöku í skólann og fleira.

„Áðr enn nokkur kemst í skólann, verður hann að sýna vitnisburð um það, að siðferði hans sé óspilt.

Til þess að þiltr verði tekinn í neðsta bekk útheimtis:

1. að hann sé eigi yngri enn tólf ára og eigi eldri enn átján ára, og að hann sé bólusettr, og skal hann því afhenda skólastjóra skírnar- og bólusetningarvottorð, áðr enn honum leyfist að ganga undir inntökuprófið.

2. að hann gangi undir próf, er sýni:

a. að hann sé læs og skrifandi og riti móðurmál sitt stórlýta-laust.

b. að hann geti lagt út dönsku á íslensku úr lesnum kafla, sem sé að minsta kosti 100 bls. í átta blaða broti.

c. að hann hafi numið aðalatriði hinnar latínsku mállýsingar og geti lagt út latínu á íslensku úr lesnum kafla, sem svarar hér um bil 100 bls. í átta blaða broti.

d. að hann hafi numið yfirlit yfir alla landafræðina.

e. að hann hafi numið yfirlit yfir helstu viðburði í veraldarsögunni og ágríp af Íslandssögu.

f. að hann hafi numið hinar svo nefndu fjórar aðalgreinir talnafræðinnar í heilu og brotnu.

Vilji einhver piltr setjast ofar enn í neðsta bekk, fær hann það með því skilyrði, að hann sé eigi eldri enn svo, að aldr hans samsvari aldrsákvörðunum þeim er getið var, og að hann gangi undir próf í öllum þeim lærdómsgreinum, er lærisveinar skólans taka próf í, áður enn þeir flytjast upp í þann bekk, er hann vill setjast í, og hafi numið svo mikið í þessum lærdómsgreinum, sem útheimtis til þess að flytjast upp í bekkinn.

Ef eldri piltr, enn tiltekið er hér að framan, vill komast í skóla, geta yfirstjórnendr skólans leyft það, ef skólastjóri mælir með því“.

Það liggur í eðli hlutarins, þótt það sé eigi beinlínis tekið fram í skólareglugerðinni, að sá piltr, sem vill setjast ofar enn í neðsta bekk, þarf að ganga undir próf í því sem heimtað er til inntökuprófs, auk þess er lærisveinar skólans hafa lesið í skólanum, áður enn þeir flytjast upp í þann bekk, er hann vill komast í. Sá sem t. d. vill setjast í þriðja bekk, verður að ganga undir próf í því sem lesið hefir verið í fyrsta og öðrum bekk, og auk þess í því sem heimtað er til inntökuprófs til neðsta bekkjar, t. d. í Íslandssögu, yfirliti yfir alla landafræðina, yfirliti yfir helstu viðburði í allri veraldarsögunni, í hundrað blaðsíðum í latínu auk þeirrar latínu, sem lesin er í fyrsta og öðrum bekk. Eg tek það fram, að eigi er nóg að lesa til inntökuprófs til fyrsta bekkjar *Latneska lestrarbók*, Rv. 1871, af því að latneski textinn í henni er eigi nema 82 bls. Þeir sem lesa til inntökuprófs *Hauch*, Lærebog i Latin, første Afdeling Kbh. (1887), geta reiknað hana sem 40 bls.

Þeir piltar, sem ætla sér að ganga undir próf með fyrsta bekk vorið 1893 eða taka inntökupróf við skólann það vor og setjast í annan bekk, verða að hafa lesið i stærðfræði:

1. Bertelsen, Regnebog for Seminarier og Realskoler, Kbh. 1874, kaflann 1.—6.

2. J. Petersen, Lærebog i den elementære Plangeometri, Kbh. 1884, bls. 1.—17.

Þeir sem ætla að ganga undir próf með öðrum bekk til þess að komast i þriðja bekk eiga að hafa lesið:

1. Það sem heimtað er undir annan bekk.

2. J. Petersen, Arithmetik og Algebra. I. Rationale Størrelser. Kbh. 1885, bls. 1.—70.

3. J. Petersen, Lærebog i den elementære Plangeometri aftr að þriðja kaffa (39. bls.).

Þeir sem vilja setjast ofar enn í neðsta bekk verða að vera komnir til Reykjavíkr í byrjun júnímánaðar til þess að geta gengið undir próf með lærisveinum skólans. Inntökupróf til neðsta bekkjar er haldið 29. júní eða næsta virkan dag, áður enn skóla er sagt upp.

Um formið á skírnarvottorðunum skal þess getið, að eigi nægir að tilgreina nafn foreldranna, heldr þarf einnig að nefna stétt þeirra. Í vottorðinu þarf einnig að geta sést nafn þess bæjar, er píltrinn er fœddr á; svo þarf og að tilgreina þann hrepp eða sókn og þá sýslu, er bærinn stendr í.

Þeir nýsveinar, sem eigi sýna skólastjóra skírnar- og bólu- setningavottorð, áður enn þeir ganga undir próf, mega búast við að þeim verði vísað frá prófinu, svo og þeir sem eigi hafa lesið undir prófið alt það sem skólareglugerðin tiltekr.

Þeir utanskólasveinar, sem ætla að ganga undir burtfararpróf eða árspróf fjórða bekkjar, eiga að afhenda skólastjóra vottorð frá manni, sem tekið hefir stúdentspróf, um að hann hafi haft eftirlit með námi þess er undir prófið vill ganga, og telji hann færán til þess. Allir aðrir utanskólasveinar eiga einnig að sýna skólastjóra, áður enn prófið byrjar, vottorð frá kennurum sínum um að þeir hafi veitt þeim tilsögn, svo og skrá yfir það sem þeir hafa lesið.

Fjárhaldsmenn skólapilta eru beðnir að sjá um að piltarnir eigi eða hafi til brúkunar alt skólaárið allar þær kenslubækur, sem

við eru hafðar í þeim bekk, er þeir sitja í. Hver piltur þarf að eiga eða hafa orðbók og mállýsing í hverju því máli, sem kent er í hans bekk. Þeir piltar, sem fá bækur til láns af bóksafni skólans, eiga að skila þeim fyrir lok júnímánaðar.

Reykjavík, 5. dag júlímánaðar 1892.

Jón Þorkelsson.

Ljósta.

Forníslenska.

lýst, liósta; lióstom, lióstem; laust, lysta; lustom, lystem; lostenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 2. En ef ec mæltá vel. huat lýstr þú mic þa *StH.* 171³¹. — **Et. 3.** guþ lystr anticrist með eldingo 155¹⁸. eldinom lystr i fipri foglanna *M.* 8², hann lystr undir neþan annarri henndi 47²⁵. — **Flt. 3.** þa liosta Serkir vpp herope miclo *Al.* 35⁵. Grikkir liosta þegar vpp ope miclo 37¹⁵. Grikkir liosta vpp herope miclo 66²⁸. Ef þrælar manna lióstaz *Grg. ii.* 396²⁴. En ef sa atburðr verðr at menn sèraz eða liostaz *Js.* 40⁹.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. En þoat maðr liósti mann a meðal herþa eða a nasir *Grg. ii.* 298¹⁷. Rækið aftr hundana alla oc gætið at ængi liosti ne mæin gere *Str.* 33⁸.

Boðhátt.

Et. 2. Lióst vende mar Töste *Korm.* v. 9². Vendi ljóst, þú voldugr andi *Arngr. Gð.* 3¹ (*Bs.* 2, 188¹), ljóstu eigi á hendr þessar *Bs.* 1, 152²⁵.

Nafnhátt.

Þá gaf hann Þór hamarinn og sagði, at hann mundi mega ljósta svâ stórt sem hann vildi *SE.* 1, 344⁹. biðr Sigvrð nu til leosta *Þ.* 166²². Næfrar scal hann eigi liosta til solu. *NgL.* 1, 39¹⁰.

Hluttaksorð.

stirðna menn i hugh, en sturlaz i hiarta, beriande a sin briost, hondum fast saman slaandi ok viðr kniom liostande *T.* 269¹⁵.

Þátið.

Framsöguhátt.

Et. 1. laust ec i dag i væiðemorkenne æina huita kollu með or minni *Str.* 7⁸. ec amællte ollom konom þa er ec laust þæim udæmom upp 16²². þa er ec læst hann kylfo hæggit *Jv.* 121¹⁸. laust ek í auga | einu flagði *Fas.* 2, 185²². — **Et. 2.** því næst laust þú mik með hamrinum *SE.* 1, 162¹⁷. þá skal ek nú segir hon mvna þer kinnhestinn. þann er þú læst mik *Nj. O.* 116⁸. — **Et. 3.** þa fôr hann oc læst hann með líþró enni

leiþelegsto *StH.* 98s. þa fór hann oc laúst iób líþro leiþiligri 153³⁴. verc miclom læst i hænd manne *Mþb.* 167. — **Flt. 3.** (þeir) lusto a háls honom *StH.* 172s. hlógo Gyþingar at honom oc lusto a kþr honom 173¹². Oc lvstv vpp allir vapnataki *M.* 207a. fim hogg lvstv þeir hann 227²⁴.

Viðtengingarhátr.

Et. 3. En þa sprac i sundr glerkerit. sva sem hann lvsti steini a þat *Leif.* 109¹². ok segja menn at hann lysti af honum höfudit við grunninum *SE.* 1, 170¹⁸. at þeir skyldu koma i opna skjöldu, er saman lysti liðinu *Ks.* 17¹¹. — **Flt. 3.** hann brást aldri við, er þeir píndu hann, heldr en þeir lysti á stökk eðr stein *Fms.* 7, 227¹⁸.

Hluttaksorð.

þa varþ prestr nacqvárr lostinn af diofols ilsco *Leif.* 143²¹. greþi lostins geima vals *M.* 32a. þa urþo breþr lostnir fianda aur *Ps.* 460²⁵. vas tecinn Tiburtius prestr oc lagþr a balit oc lostiþ eldi i síþan *Leif.* 140¹⁶. su hin fríða fru hævir lostit hann hugkømelegre ast *Str.* 7³⁶. (þeir) sea huersu langt stongin hævir gengit i iorðena er risinn hafðe lostit *P.* 188³³.

Nýislenska.

lýst, ljósti; ljóstum, ljóstum; laust, lysti; lustum, lystum; lostinn.

Nútið.

Framsöguhátr.

Et. 3. Og lýstur upp gullrauðum loga *BT.* 90¹⁷. Eg veit eitt hljóð svo heljar þungt, | sem hugans orku lamar, | með helstaf lýstur hjartað ungt, | og hrædd það tungan stamar *ST.* 104⁴. þegar hann í reiði sinni lýstur jörðina *Il.* 1, 57¹⁹. þá lýstur Sevs hann með glóanda reiðarslagi *Stoll* 25³⁵. — **Flt. 3.** En djarfir dólmgagir | dörrum ljósta | brúði bölsjúkri | bak ok herðar *OK.* 8, 249².

Viðtengingarhátr.

Et. 3. Segir Hómer, að hann liggi neðanjarðar undir Arímalandi og ljósti Sevs jörðina kringum hann með reiðarslögum sínum *Stoll* 94².

Nafnhátr.

Kvað hann máttkan | miðgarðs skelfi | fyrir Feökum | fley sitt mundu | á dimmblám | drafnar vegum | ljósta á leið heim | úr leiðsögu *OK.* 8, 268⁷. Opt verður hann að ljósta það (c: naut-

id) *Ið.* 4, 55³¹. Ófriðnum mundi þegar ljósta á, ef Rússland gengi í sambandið *Fk.* 88, 89⁸.

Þátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 3. reiddist konungur og laust í andlit henni með glófa sínum *PM. Ág.* 150¹⁴. Þá laust upp ófriðnum 177⁵. í sama bili laust upp óstöðvandi fagnaðarópum *Ið.* 4, 403¹⁴. egypzkur maður laust hehreskan mann *Tang.* 30⁴. — **Flt. 1.** sátum vér þar hvorr hjá øðrum og lustum árum hinn gráa sæ *HO.* 4, 74²⁴. — **Flt. 3.** settust sjálfir | svo við róðr | og unnir blár | árum lustu *OK.* 12, 86¹². (þeir) lustu þrisvar upp ópi *Rób.* 101²⁷.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. sem burt dáið liði ljós | og lysti húmi yfir *Ním.* 20, 57. að hafa hendur til taks, þegar ófriðarstorminum lysti yfir Evrópu *Skír.* 88, 8⁵.

Hluttaksorð.

Fyrst var hann strýktr svipum, þá lostinn hnefum *FP.* 90¹⁶. og lifði þér unzt lostinn hel | hann legst að þínum fótum *ST.* 279¹⁶. hvað má andann harmi lostinn kæta? 157⁷. í hjarta mjer þá greru | himinrósir | engu hagljeli | enn þá lostnar *KJ.* 185². þjer hermið mjer um horfnar fyrri tíðir, | er hjarta mitt var engum lostið sárum *JT.* 12⁶. Líttu nú, guð, á liljur valla | og lostin af ofsahreti strá 114¹⁵.

Ljúga.

Forníslenska.

lýg, liúga; liúgom, liúgem; laug, lyga; lugom, lygem; logenn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. a) lýg: eige (*í skinnbókinni* n.) lýgee at þér *Mþb.* 82⁸. — b) lýgr: Sua se mer guð hollr sem ek satt segir. gramr en (= gramr ef) ek lygr *NgL.* 2, 30¹⁸. 31⁸. Sva se mer Guð hollr sem ek satt segir. gramr ef ek lygr *Jb.* 201³⁸. 202²⁰. — **Et. 2.** Fyrir agirni fear sægir þu lygivitni, lygr þu *GNH.* 36⁷. veit ek eigi hvart þu lygr eða segir satt *Finnb.* 80⁴. Hvi villtv sva svikia mik at þv lygr æ at mer *Stj.* 416³⁴. — **Et. 3.** eige lýgr sa es þetta mællti *StH.* 93². Oc eige at

eins lýgr þat (o: þetta líf) at vinom sínom heldr dregr þat þa til allra synþa 143₁₃. Petrvs lýgr *Mþb.* 83₁₈. ef maðr lýgz sáre á (= lýgr sári á sik) *Grg. ii.* 304₈. — **Flt. 1.** Vér reipomsc þót ver sém avitaper of sannar sakar. oc liugom lýtom a annan a móte *StH.* 67₈₀. Ef ver segiomc svnþa læser. þa liugom ver og tølom oss sialfa *Leif.* 33₂₁. at hvergi liúgvn . . . til penninga *Nj.O.* 37₂₄. — **Flt. 2.** Fvr hvi livgit er *Leif.* 146₃₁. At visv mægi þit þat vita ef þit levgit æinu orði a hana. at þat er yckar bani *P.* 162₃₁. — **Flt. 3.** ellegar liúga pactar *Rimb.* 14₂₄. þa liúga pactar 15₇. þa liúga þeir 16₄.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. Haf enga grunsemd a mer at ec livga at þer *Str.* 40₂₀. — **Et. 2.** hyggec, at þv lívgir *Harb.* 49₄ (*CR.* 26₁₂). — **Et. 3.** svasem maþr hróse víþ guþ betra hugscote an hann hafe. oc liúge sva at honom *StH.* 114₉. minner þat (o: þetta líf) screcmann at hann liúge 143₁₇. At hann livgi eigi at yþr *M.* 96₂₁. þat er sagt at hann liúgi all dri *Nj.O.* 119₃. fær þat varla svo glogt [markat edur) sagt at þat liugist eigi *SpR.* 20₁₃. — **Flt. 3.** oc er kallat at þa liugi pactar *Rimb.* 14₃.

Bodhátttr.

Et. 2. Ljúg vætr at mér *Eb.* 47₁₉. Hygg þu at þwi æf ræða þarf mal þitt at þu liugh ækki *SpR.* 130₄. — **Flt. 2.** sægit satt nu oc levgit æigi *P.* 163₁₃.

Nafnhátttr.

En þat má hann eige segia nema hann vile liúga *StH.* 179₈. mvsteri solar goþs es apollo heiter. oc aldregi mvn liúga *Mþb.* 35₂₆. Engi er til þess ferr konvngur at ginna þic eþa livga at þer *M.* 38₂₀. ei mun yðr eptirförin ljúgast *Ísl.* 2, 347₁₄.

Hluttaksorð.

Æigi skalltu bæriaz mæð liugannde hoggum *SpR.* 101₄. hann taldi á sik ljúganda lof *Rs.* 105₃.

Dátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 1. oc ec læug *GNH.* 194₅. er ec laug at þer þa truðir þv mer *B.* 40_a. ek laug *Hms.* 1, 500₂₅. — **Et. 2.** þu drottinn, er all dregi laúgt *El.* 16₅. — **Et. 3.** a) laug: hann mun eigi ljúga nú it fyrsta sinn er aldri laug fyrr *SE.* 1, 140₂₄. Dvergr-enn sortnaðe allr oc svaraðe harparanom. at hann laug *Str.*

59¹⁴. — b) ló: sa er bœter þat er hann ló *Leif.* 24⁹. lo hel svmom frelsi *M.* 18as. ok er hón fekk þat eigi þá ló hón á hann *Sýn.* 74²⁰. er aldrigi ló fyrri *SE.* 2, 280³⁰. hann lósek ællom guþdóms crapti á (= ló ællom guþdóms crapti á sik) *StH.* 155²². — **Flt. 3.** en talþe þat eige satt es þeir lugu *StH.* 87³¹. æigi lugu at þeim augu huilíkr dyrdarmadr þessi Olafr vard *Flb.* 2, 10¹¹. þeir lugu á okkr *Bs.* 1, 7³⁴.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. þv mannt aldregi segia i sinn síðan at ek lyga at þer *P.* 110²². — **Et. 3.** eigi hann iotnar, | ef hann at yþr lygi *Am.* 33⁴ (*CR.* 83³). ottaðezt ef hann lygi at honom at hann myndi eitthuert sinni hefna honom *B.* 13¹⁸. þa lygi æigi sa a hann *SpR.* 144³³. — **Flt. 3.** þat var litil þolraun, þóat þeir lygi þat, at þú ættir börn *Bs.* 1, 45²¹.

Hluttaksorð.

Þat mun tveimr skipta, at sá kvittr mun loginn, er fyrir mik er kominn, eða *Ld*³. 31¹¹. svá at þat sé öllum góðum mönnum ljóst, at vér félagar séim þessu máli lognir *Fms.* 4, 310²⁹. Mer hefir Sigurþr | selda eiþa, | eiþa selda | alla logna *Br. Skv.* 2⁴ (*CR.* 65²). var hann drepinn at vitanda konunge fyr logna soc *Al.* 26²⁵. A þessom dægum sculum vér guði þiona ... i ulogenne æst *GNH.* 106¹². Þicciz konvngr sia at Þorcell mon rögþr hafa verit fire lognar sakar *M.* 23³⁶. gypingr drambapi af logno retleti *Leif.* 80²³. dominus svarape engo þa es loget var a hann *StH.* 67³¹. Eigi ma ec þat vita at neitt sinn hafi iafnmiok logitz i vm fylgðina mina sem i (vm?) malagiofna konvngs *M.* 48²⁶. hefir yðr þat sjaldan logizt, er ek sagði, þá er vârir fundir hafa atborit *Fms.* 8, 134²⁰.

Nýislenska.

lýg, ljúgi; ljúgum, ljúgum; laug, lygi; lugum, lygjum; loginn.

Nútið.

Framsöguhátttr

Et. 1. hvort sem jeg lýg eða segi satt *Pús.* 1, 78²⁸. fari jeg bölfaður, ef jeg lýg *Ið.* 4, 29³². Fari jeg þá norður og niður, ef jeg lýg því 6, 138⁸. — **Et. 2.** þú lýgur þorparinn þinn *Pús.* 2, 190³⁵. Þú lýgur, svertinginn þinn, 3, 52¹⁸. þú lýgr því, Melania *Ið.* 6, 138⁴. — **Et. 3.** og svo lýgr hann þar á ofan svona niðangalega að mér *Ið.* 4, 23²⁰. — **Flt. 2.** eg skal láta

höggva af ykkur hendur ok fætur, ef þið ljúgið að mjer *Pús.* 2, 113₁₃. — **Flt. 3.** þeir er ljúga og svikja, eins og Ananías og kona hans Safira *FP.* 115₂₀.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. láí jeg sízt þótt ljúgi | ljósi' í brjósti drósar | villu, sá er flóar velling | víðkunns hjörð, sknúða-Njörður *GT.* 135₆.

Bodháttur.

Et. 2. ljúgðu ekki að mjer *Pús.* 2, 190₂₈. — **Flt. 2.** Talið nú hreinskilnislega og ljúgið ekki *Pús.* 3, 69₁₈.

Nafnháttur.

eg ætla ekki að ljúga mig undan maklegri hegningu *Pús.* 1, 79₂₈. því svona mun hann ljúga af illmennsku sinni 2, 290₆.

Þátíð.

Framsöguháttur.

Flt. 3. þeir lugu út hús ekkanna *FP.* 98₂₆.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. Hann sór og sárt við lagði, að karlinn lygi *Pús.* 2, 87₈.

Hluttaksorð.

því hljóta að borga enn | skapþungir skilamenn | skuldina lognu á svikatöflu þinni *JH.* 9₆. við skulum vita, hvort við getum logið upp í opið geðið á honum *Pús.* 1, 78₂.

Lúka.

Forníslenska.

lýk, lúka; lúkom, lúkem; lauk, lyka; lukom, lykem; lokenn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 1. Nv lýk ek her vmræðv raddarstafanna *IGL.* 8₁₀. Iyc ec viso nv *ÓH.* 80₁₂. því orði lýk ek á, at ek hefi engan mann sét jafnvaskligan at öllu *Ld*³. 233₃. ok lyk ek þar Finnboga sögu *Finnb.* 92₂₅. — **Et. 3.** lateþ yþ miclo þyckia varþa. hverso lýer sýslo yþvarre *StH.* 53₂₉. síþan er hann lýer þeire beón 109₁₂. hverge es upp rís. oc lýer mer upp hurþena 215₃₆. þa er uplýesc himnesc hēþ 57₂₆. oc lýesc sa dagr alldrege 71₂₅. oc lýes þat (∴ tunglit) .ii. nottom fyrr en nouember kome *Rimb.* 13₁₂. æigi Iycz up staðr í vestre ne í austre *GNH.* 26₁₄. — **Flt. 1.** er ver lucom up illscō þeiri fvr scriptar gongo er aþr levndisc i oss *Leif.* 38₉. Ok lúkum vér þar sögu

frá Þorleiki *Ld*³. 138⁹. — **Flt. 3.** þeira es luka upp fyr oss inngængo himinríkis *StH.* 163⁴. oc lvea menn vp kistor sinar *M.* 106¹⁹. þeir ganga til dyranna ok luka upp *Flb.* 2, 99³⁶. sva oc iflást lukase þér (= þær ɔ: himinríkis dyrr) upp af gopgerningom *StH.* 93¹⁵. J þeire þionosto lukase upp himnar 99¹⁸. þa es þessa heims hluter lúcase aller 210⁷. ek skal ráða, hversu málin lúkaz *Nj.* 368⁷.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. þa er þat rett at ec luki up noccot þæssarri rœðu firi þer *SpR.* 134⁷. — **Et. 3.** Sa lúke up augom hiarta yþvars. er sér lét sóma at berasc i dag fyr oss *StH.* 50³³. at dróttenn guþ lúke upp durom millde sinnar fyr mannkynne 201³. kveðr þat mvnu verða aðr en lvki *E.* 156²⁶. at hiarta hæll ór... byrgisc fyr diofli en lúkise upp fyr cristi *StH.* 93¹¹. at þessarrar konu eynd yfirlúkist á einhvern hátt *Bs.* 2, 173²⁸. — **Flt. 1.** at vér lúkem upp hioro ór gopom hlutom *StH.* 101²³. at vér lukem upp hioro ór gopom hlutom *Leif.* 163³⁵. þo at ver lukim fátt upp af mörgum *Hms.* 1, 544²¹. — **Flt. 2.** wil ec biðia yðr at þer lukit upp noccorri grein þærri firi mer at þat mægi skilia *SpR.* 175⁶. — **Flt. 3.** scal sa er sócn hefir reifþa. queþa a hvar þeir scolo at finnaz at þeir vm luki hellzt domi sinom *Grg. i.* 1, 74²⁶. Biþo nú dominus at vp lvkese ægo þessa mannz *Mþb.* 63¹⁰.

Boðhátttr.

Et. 2. Lve vp þv dvrvm *Mþb.* 110²². Lue up þu mun min *GNH.* 134¹⁷. lúk vpp hurðunni *Eg.* 285¹⁶. Lúeþu upp scyndelega grøf þeire es i liggia licamer órer *StH.* 176³⁰. luktu vpp hurðu *Finnb.* 52⁷. — **Flt. 1.** lvkvmm nv dyrliga varv lifi sem gopir drengir *Fs. Suð.* 166²⁸. lúku vit þá málinu *Nj.* 99⁵⁹. lúku við málinv *Nj.O.* 156³. — **Flt. 1.** Scvndit er oc lucit up hliþi *Leif.* 75²⁹. Lucif up er mer hliþ retlétis 124²⁶. Lukif up hurþom *Hms.* 2, 11¹⁷.

Nafnhátttr.

leitom at lúca upp himinríkiss dyrr *StH.* 93¹¹. (scal) luka henne (ɔ: tíþenne) sva at maþr huile a knebeþ 110²¹. sva mon oc upp lúcase dyrr lífs ón ífa meþ gopom verkom 193¹⁵. Ef varþing verðr sva af glapat at eigi mego mál lúkaz þar fyrir þeim söcom *Grg. i.* 1, 100¹⁷.

Hluttaksorð.

þeir rífa frá lasenn meðr ollum skunnda, lukande sua upp dyrunum *T.* 255¹⁴.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 2. þu tokt peninga af mer, enn lavkt þa ecki at nefnd-vm degi *Mar.* 1066²³. at æ nefndum degi lauktu honum allt þat fe 1067². þu laukt munn upp *Hms.* 1, 293¹³. Drottinn Jesus Krist, er upplaukt augu þess, er blindr var borinn 424¹⁶. — **Et. 3.** at ver megem . . . komasc til þeirra fagnaða es dominus lauc upp fyr oss i skírn sinne *StH.* 81³⁶. salomón lárc beón sinne 99⁹. éve hans lárcse með góþo *Mpb.* 58¹⁸. læucse upp muðr Zacharie *GNH.* 144². oc lavkse með því sem fregt (= frægt) er orþit *M.* 145¹. síðan laukz aptr haugrinn *Nj.* 78⁴⁹. — **Flt. 3.** (þeir) luco aftr steinþrómm þeira *StH.* 204²⁷. Oc es þeir luco þen *Leif.* 97²³. I þessarre rœysti oc drengskap luku þesser hinir sælo guðs vinir sínv livi *B.* 109⁹. luku þau þar bæðe sinu svikafullu livi *Str.* 29⁵. þa lvcose þegar vp argo sisinivs *Mpb.* 63¹⁵. Dyrren lvcose vp siolf 79¹. ok þegar i stad lukuz upp augu þeirra beggia *Stj.* 35³⁰. limar lukuz saman fyrir ofan höfuð þeim *Fs. Suð.* 19⁴³.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. en sva lyke með þeim at enn hvíti fingi bana *Jv.* 13²³. ef hann lyki upp domum fyrr en skalirnar væri iamnvægar *SpR.* 171². var þo mavrg avnnvr aminning milli þeirra aptr en a þessa lvd lyciz *M.* 60³⁴. — **Flt. 3.** til þess er þeir Olafr Suiakonungr lyki æinnhuernn veg malum sinum *Fvb.* 2, 53²². Oc aðr þeir lyci sinni rœðv. festi Niðvngkr konungr Sigmundi konungi dottur sina *P.* 159³.

Hluttaksorð.

Sa es var i ællom stæþom senn allr lokenn qviþe meyar *StH.* 220¹². Var síðan aptr lokinn haugrinn *Eg.* 284¹². Veit ek Eysteins | enda fólgin | lokins lífs *Hkr.* 29a⁵. sa var borenn at locnom quibe hennar *StH.* 220⁴. at eige verþem vér út recner i myrcr. oc sýnemsc úti locner *StH.* 194⁷. — At lokenne flæðenne þa bauð guð Noa vt at ganga or orkkenne *B.* 24³⁰. hann scal giallda sculldir sínar ef vanlocnar voro er hann for heþan *Grg. i.* 1, 92¹. en aðr se loknar allar loglegar skullder *Js.* 49⁵. — at ganga of aptr loket hliþ inn oc út

StH. 220⁵. at **loeno** væralldar starwi *SpR.* 163². þa ero manne **upluken** himinrikis dyrr es hann es skirþr *StH.* 80¹⁶. at **loenom** dvrom *StH.* 27¹⁰. *Mþb.* 102²¹. þeir sia iamt **loenom** augom sem opnom *Eluc.* 53⁷. at **loenom** ællom heims meínom *StH.* 27²³. þau hofþo **loket** ællom eyrendom sinom 131⁴.

Nýislenska.

lýk, ljúki; ljúkum, ljúkum; lauk, lyki; lukum, lykjum; lokinn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. Og lýk jeg nú að segja af mjer og hindinni *Þús.* 1, 33¹⁷. það, sem það með gráti | þakka sízt eg mun, | lýk eg þér í láti | ljúft með andvörpun *ST.* 137¹⁹. — **Et. 3.** lýkur hann upp hliðum himinsins *Ið. SG.* 5³. — **Flt. 2.** því (= hvi) ljúkið þjer því (o: húsinu) þá ekki upp? *Þús.* 2, 244¹⁸. — **Flt. 3.** Eins og þegar ár á morni, | upp er ljúkast rósablöð, | blómin ung, af værdum vakin, | vermir, lífgar sunna glöð *JT.* 208¹⁴.

Boðhátttr.

Et. 2. enn fyrir henne (o: sálunni) vpp þu liuk | Vnadarstadnum kære *Vb.* 106³⁸. ljúktu við söguna um andann og kaupmanninn *Þús.* 1, 24³⁰. Ljúktu upp 2, 300². Ljúktu upp Lina! | lof mjer inn að skreppa! *JT.* 130¹⁰. — **Flt. 2.** Í guðs bænum ljúkið þið ekki upp *Ið.* 1, 262²⁸.

Nafnhátttr.

Jeg ætla ekki að ljúka þeim (o: dyrunum) upp til fulls *JH.* 291¹⁹. þú á vörum, mær hin mjúka! mikinn fjársjóð kossa ber, | af sem taka, en aldrei ljúka | unnt að fullu verður þér *JT.* 143¹⁴. Ljúft er þar að ljúka | lífsins sæld og þraut *ST.* 102¹³. enda mundu þeir ekki ljúka af öðrum eins afreksverkum og hann, þó að til kæmi *FP.* 123²⁹.

Þátið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. Fór jeg þá ofan, lauk upp dyrunum *Þús.* 1, 37²⁴. Lauk eg þá upp augunum hálfsofandi 2, 122⁸. — **Et. 2.** laukstu þá upp munnni mannanna? *Myn.* 44²³. svo að þú aldrei laukst munnni sundur til að tala *Þús.* 2, 335¹¹. þar laukstu fyrst upp ljósri brá *Svh.* 24¹³. — **Et. 3.** Lauk hann upp (o: dyrunum) *Þús.* 2, 93³⁵. María lauk upp glugganum *Blk.* 85²². Lauk þar svo æfi | við lítinn sóma | orðhvass bárubjörns |

bekkskreytandi *JT.* 48²¹. Hinn gullfleygi vestanblær vörum upp lauk *ST.* 47²⁰. — **Flt. 3.** öll skógar ilmablóm | upp fögrum luku góm *BT.* 13². Þá var eg ungur, | er unnir luku | föður augum | fyrir mjer saman *JH.* 45¹⁹. síðan luku þeir eptir sjer koparhurðinni *Þús.* 1, 92^s. þegar þeir luku verki þessu, lifði aðeins þriðjungur nætur 2, 195¹⁴. þar til Laun með lijfsins banne | lukust þessum eldra Manne *Vb.* 178¹⁴.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. en það var sjálfsagt, að bólan tindi upp alla, áður en lyki *Ið.* 6, 108²¹.

Hluttaksorð.

að lokinni messu gjörði hann bæn sína fyrir altari *PM. Ág.* 114¹⁹. En ek leið lagða, at loknu tali, | flæðar fáka til, | er í fjöru stóðu *OK.* 4, 195⁶. En er þeir höfðu lokið því starfi, matreiddu þeir *IL.* 1, 20²⁷. á fjórða ríkisári hans var byrjað á musterisgjörðinni, en sjö árum síðar var henni lokið *Tang.* 59³¹. En er... gólfíð hafði lokizt saman aptur, fleygði hann sjer fram fyrir fætur Maimúnes *Þús.* 2, 187³².

Lúta.

Forníslenska.

lýt, lúta; lútom, lútem; laut, lyta; lutom, lytem; lotenn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 1. þér lýt ec lausnare allz mankyns *StH.* 194¹⁶. Þeir hafa þengils Mæra, | því es sýst | frama lýstan | (helgum lýt ek) es hétu | höfuðskáld (fira jöfri) *Geisl.* 12⁷. ek lýt opt at litlu *Grett.* 135²⁰. — **Et. 2.** þetta alt mvn ec gefa þér. ef þv lýtr mér *Mpb.* 105⁴. þu lytr treguðum Maghun *El.* 115^s. — **Et. 3.** þa er prestur lýtr ofan fyr altera *StH.* 125³². lýtr hann niþr *Jv.* 53²⁵. Sigvaldi lýtr at honom niþr 88¹⁴. — **Flt. 3.** a berki scal þer rista | oc a badmi viðar þeim (þess?) er lvta æstr limar *Sd.* 11^s (*CR.* 63³¹). oc lúta henne aller englar *StH.* 8¹⁸. yfir odrum þeim londum sem þagat luta til *Fvb.* 1, 571²⁰.

Viðtengingarháttur.

Et. 2. ok er þat rað mitt, at þv lvtir goðvm þeirra *Fs.* *Sud.* 130². — **Et. 3.** at sa se granne vár er æigi lúte undir os *GNH.* 192¹⁸. lúti landsfólk ítrum | lim salkonungs himna *Geisl.* 66^s. Syniz ydr þat rett ath vær lutim likneskium diofla

Hms. 1, 427⁶. — *Flt.* 3. ec vil at allir lendir menn í mino ríki lvti til var *M.* 136³⁴. ma vera, at ek hafa til nokkurs undan rekit ok lúti enn fyrri í gras nokkurir frændr Þorgríms *Fbr.* 90²⁶. Hynir skulu enn lata marga menn aðr Niflungar luti allir *P.* 328².

Boðháttr.

Et. 2. Lvttv nú at mer littap herra *Jv.* 88¹⁷. lut goðum vórum almatkum *Hms.* 1, 83¹. — **Flt. 1.** Lútom ver at fótom tætrogra með helgo litellæte *StH.* 65¹¹.

Nafnháttr.

þa es kennemaþr kemr til altera. oc scal lúta *StH.* 122². allr heimr vill til hans luta *Al.* 158²⁷. Johannes postole vildi luta engle *GNH.* 70⁸. hvart þeirra ærendi er annat en giallda skatt eða luta oss *P.* 191¹.

Þátið.

Framsöguháttr.

Et. 2. lavtzv mer nú segir Skarpheðinn *Nj.O.* 70¹⁸. — **Et. 3.** hon lárt niþr miðc *Mpb.* 30¹⁵. Síþan lárt sá in vnge maþr barnabe 41²³. lavt hrafn i ben Gavta *M.* 209¹⁸. — **Flt. 3.** oc luto (*adoraverunt*) aller guþe *StH.* 99¹⁰. sumer fello a kné fyr feótr honom oc luto honom 173¹³. menn luto englom *GNH.* 70⁶. oc lutu aller guði 131¹⁵. lutu oc til baðo *B.* 25¹⁹. hus lutu opt fyrir eisum *SE.* 1, 524¹⁶.

Viðtengingarháttr.

Et. 3. hon spurði . . ., hvart hann kynni nokcora skyn a hvar hann villdi at þetta rað lyti *ÓHm.* 55. Jökull kvað fyrir mundu hann tröll taka en hann lyti honum svá *Fs.* 53¹⁵. — **Flt. 3.** at menn lyti þeim (o: skurdgodunum) er hia gengu *Gyð.* 5⁹.

Hluttaksorð.

a þar domvm at vægia um þæss mannz mal er swa er at lotinn *SpR.* 176⁸. lagit com i yfirhafvna við herðar honum er hann hafði lotið undan *ÓH.* 73³⁷.

Nýislenska.

lýt, lúti; lútom, lútom; laut, lyti; lutum, lytum; lotinn (*haft sem lýsingarorð*).

Nútið.

Framsöguháttr.

Et. 2. lotning meður lýt eg karli *JT.* 289²⁰. lýt ek þér,

lafði *ÓK.* 6, 67^b. eg lýt í duptíð fyrir inu kyrra ljósi *Íð.* 2, 183^a. — **Et. 3.** firrist þroska | sá, er fjóðum lýtur | ungur sveinn, | verður aldrei nýtur *Þús.* 2, 179¹⁰. þinn engilfótur veik-an vef ei slitur, | né værum dúr | sofanda fugl', er höfgu höfði lýtur, | þú hrindir úr *ST.* 51¹⁵. í hvert skipti sem hann lýtur niður *Stoll* 17³¹. — **Flt. 2.** þjer lútið einskis manns yfirdrott-nun *AK.* 64²⁸. — **Flt. 3.** því at hinnig lúta | yfirráð öll | inn-an hallar *OK.* 1, 139^a. en aðrar horfa | að upprás sólar | og dýrrar lúta | dagsbrúnar átt 9, 13⁷. Enn öll þessi náttúrugóð lúta *Olympsgoðum Stoll* 14²⁹.

Viðtengingarhátttr.

Flt. 3. heldr vill hann . . . koma öllum hinum yfirunnu þjóðum í eina ríkisheild, eitt sterkt og stórt heimsveldi, þar sem allir lúti einum og sömu yfirráðum *PM. Ág.* 91¹⁵.

Boðhátttr.

Flt. 1. Ó, lútum guðdóms geisla valdi *ST.* 253¹¹. — **Flt. 2.** Lútið honum! *Tang.* 23⁷.

Nafnhátttr.

Lærið af mjer að lúta þessari nauðsyn með hugþrýði *Þús.* 1. 26¹⁶. flest verður að lúta hennar (þ: kirkjunnar) boði og banni *PM. Ág.* 165²⁸. enn þegar hann fór að berjast við þjóðirnar, þá varð hann að lúta 240¹⁹.

Þátið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. eg laut niður og grét sáran *PP. NS.* 25¹². — **Et. 2.** Sem eg þér kraup, svo lauzt þú ljóma þeim | og lagðist klökk með hendur tengdar niður *ST.* 127¹⁶. — **Et. 3.** allt, er laut að uppeldi barna *PM. Ág.* 18¹¹. hljóp hann þegar á móti þeim og laut þeim *Tang.* 11¹⁹. (Róbert) laut niður að konu sinni *PP. NS.* 53⁷. — **Flt. 3.** Allir andar lutu hinum mikla Saló-mon *Þús.* 1, 44¹⁶. Konungar lutu honum (þ: páfanum) *PM. Ág.* 120³². undir hann lutu öll norðurlönd lengi síðan 141⁸.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. þann sama dag var hátiðlega lýst yfir í Suður-Afríku, að Zúlú-land lyti Victoríu drottningu *Skír.* 88, 30¹. — **Flt. 3.** að hin danska stjórn hefði eins mikinn áhuga á þeim mál-um, sem ekki lytu að landsréttindum Íslands, eins og það væri landfast við Sjáland *Skír.* 88, 88⁸. *Forn mynd:* Aptur

dreymdi hann, að sól, tungl og ellefu stjörnur lyti honum *Tang* 1917.

Hluttaksorð.

þeir fáu af Júða niðjum, sem ei höfðu **lotið** Bal *LLH.* 122²⁰. enda lágu nú flest lönd undir ríki Karls, er forðum höfðu **lotið** hinu vestlæga Rómaveldi *PM. Ág.* 114¹⁸. Og þegar hún þagnaði, gat hann ekkert nema **lotið** niður að henni *GP. ÞS.* 115²⁸. — **Lotinn** er nú haft að *lýsingarorði*: Hann sat **lotinn** á bekknum *Ið.* 5, 362¹⁵. Leiðir þar föður sinn litfögur mæri | **lotinn** og hruman af elli *JT.* 111²⁰. Aldrei verða þeir **lotnir** *Ið. SG.* 49¹. hélt hann höfðinu **hálfloftu** *Ið.* 5, 363²⁰.

Mala.

Forníslenska.

mel, mala; mólom, mælem; mól, mæla; mólom, mælem; malenn.

Boðhátt.

Flt. 1. Avð **molum** Froþa, | **molvum** alsælan *Grott.* 51-2. **Molvum** enn framarr 22¹.

Nafnhátt.

Fróði konvngur let leiða ambáttirnar til kvernariunnar oc bað þær **mala** gvll *Sæm. E.* 324³⁸ (= *SE.* 1, 376¹¹). Helgi tók klepi ambóttar oc gecc at **mala** 191⁶.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 3. **Mol** mins favþvr | mæri ramliga *Grott.* 21¹. en **mól** stýri *Hkr.* 140b³⁶. þar sat kona við kvern, ok kvað forkunnar fagrt við, er hon **mól** *Fms.* 7, 233¹³. þat **molz** á kverninni, sem sa mælti fyrir er **mol** *Sæm. E.* 324^{32, 33} (= *SE.* 1, 376⁸). — **Flt. 3.** **molv** meyar *Grott.* 23¹. Frá ek at Fróða meyar | fullgóluga **mólu** | lætr stillir grið gulli | grafvitnis beð slitna *SE.* 1, 390²⁵.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. ne **moli** (= mæli) sva | mæri bergrisa *Grott.* 10⁵.

Hluttaksorð.

Lyngs bar fiskr til feingiar | flugstyggs sonar Tryggva | giolnar gvlli **mólno** (= mólno) | gvð (*les* goð) villdi sva roðnar *ÓH.* 159²³. .xx. klyfiar af **mólno** gvlli *Fs. Sud.* 126⁵⁶. man ec gefa þer .c. sinnvm vág mina af **mólno** gvlli 146⁵⁷. þa er vel

malit *Grott.* 5s. **malit** hofvm, Froþi! 24s. ok sem hon hefir þat (o: grasit) stöytt ok sundr **malet**, gefr hon honum þar af at drekka *Mar.* 1115₄.

Nýislenska.

Þetta sagnorð er nú veikbeygt og hneigist eftir a-beygingunni (mala, malaði, malaður), þó finnast í bókum einstakar sterkar myndir: **mólu** konur þær | á kvern sumar | gulli litkaðan | gróða jarðar *OK.* 7, 50₅. Slaungdu þar tólf | snúðga steini | konur skjótliga, | ok korn **mólu** 20, 49₄. Á þeim kvörnum **mólu** 12 konur byggkorn og hveitikorn til maunfæðis *Ho.* 20, 65₂₉. *Veik mynd:* hefðu hinar konurnar þá **malað** sitt hveiti 65₃₀.

Meta.

Fornislenska.

met, meta; metom, metem; mat, mæta; mótom, mætem; metenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. alls **met** ek auþar þello | Íslands *Korm.* v. 81. sól-gunne **met'k** svinna | sunds ok Íra grundar v. 87. **met** ek sva sem þer hafit stefnt mer til háðungar *Nj.O.* 80₂₈. **met** ec oc sva at ec se maclegr at hafa slíka riddara vndir mer *Al.* 159₂₂. — **Et. 2.** hvi **metr** þu þic þes at syna afl þit við iamustyret vætr sem ec em *GNH.* 195₄. sem eigi sé sýnt, huersu mikils þú **metr** goðorð Þorsteins *Eg.* 298₁. — **Et. 3.** svát hann **metr** son hennar til alra goþgerninga sinna *StH.* 83₀. þa **metr** þo guþ... þat til ástar hallds við sic 119₇. ef maðr **metz** dyrra en nu var talet aðr *Grg. i.* 1, 130₁₈. oc **metz** þa til ohælgis 151₃. — **Flt. 1.** er öngva umbhyggio nennom at veita þeim er ver **metom** lítils *StH.* 64₂₂. — **Flt. 2.** þó at ek sjái, at þér **metið** mik lítils i þessu máli *Grett.* 59₁₉. — **Flt. 3.** en þó **meta** þeir sinn vilia framast *StH.* 58₃₆. **meta** þeir konungr eigi muninn *M.* 107₇. ef goþarnir **metazk** þat við *Grg. i.* 1, 50₁₆. ef þeir **metaz** eiða við 215₉.

Viðtengingarhátt.

Et. 1. þat ætla ek mér at taka því at eins við trú i Noregi, at ek **meta** lítils Þór enn næsta vetr *Ld.*³ 149₁₀. **Et. 2.** En þér Arinbjörn er þat at segja, at þú suá meger vera hér i landi, at þú **metir** eigi meira ýtlenda menn en mik eða mín orð *Eg.* 250₂₃.

— **Et. 3.** en konongr **mete** nauðsyniar með skynsamra manna raðe *Js.* 162. konungr **meti** nauðsynjar *Jb.* 200₁₀. — **Flt. 3.** **meti** lögmaðr og lög réttumenn þessar nauðsyniar *Jb.* 1895. en bætr **mete** vitni þeirra *Js.* 417. .vj. skynsamir menn **meti** hvart sa er leigði hefir til föðr eða smior *NgL.* 4, 342₂₂. **meti** skynsamir menn hvat leigufall er 343₂.

Boðháttir.

Et. 2. **met** sannliga var orþ er beggia vinir erom *M.* 140₃₆. **met** þú við mik rekkjubúnaðinn *Eb.* 93₂₁. **met** hann (o: þræl-inn) þa *Flb.* 1, 509₁₇. **Met** ok uarning þinn allan i gott uerð *SpR.* 7₂₅. — **Flt. 1.** **metumk** helldr at val felldan *Fms.* 8, 254₄.

Nafnháttir.

Prestar eiga at selia tíþir sínar. oc **meta** eigi dyrra en at .xij. morkvm alþinga a milli *Grg. i.* 1, 211. Sva scal **meta** sem af se borinn quiðr. ef 123₁₀. scolo bvar **meta** hvart 134₂₉. meira mun i þui mali **metase** góþvile várr *StH.* 3₃₆. þat er oss ugsamlect at þó mege verc ór vónd **metase** til neitingar. þót eige mælem ver sva 21₄. enda scal slict þa **metaz** quiðr þeirra sem *Grg. i.* 1, 65₄.

Hluttaksorð.

metandi er haft sem nafnorð: mordals **metendr** *M.* 202₃₁. bógsvels **metendr** *Harms.* 47₈.

Dátíð.

Framsöguháttir.

Et. 1. Ek vissi þat segir mæistarinn at þer mundit æigi kaupa hann suo dyrt sem ek **mat** *Flb.* 1, 509₂₉. — **Et. 2.** síðan þu **mazt** son þin sva litils *GNH.* 195₁₄. — **Et. 3.** hann **mat** ecki kveðior við mec *Al.* 161. En þo at guð væitti henni þessa luti þa **mat** hon sic æigi mykils *GNH.* 169₁₅. En konungr **mat** þá mikils *Eg.* 52₂. hann **matz** vel þar sem hann kom *M.* 73₂₀. **matz** hann sva i þeirri syslu . . . , at *Hms.* 1. 29₂₆. — **Flt. 1.** **matum** ver hæna (o: jorðina) firir fim merkr forngildar huert manaðarmataboll *DN.* 1, 150₁₆, ³⁰/₉ 1324. **mathom** mer 4, 263₃₅, ⁹/₄ 1348. — **Flt. 3.** oc **móto** allir víþ konvngenn *ÓHm.* 95₅. En allir **matv** víþ fiolne *Jv.* 54₁₀. Js-lendingar **matu** uid Kiartan at suara sliku sem hann uillde *Flb.* 1, 313₂₇. oc **matoz** þeir þat við *M.* 60₁₇.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. ok þikkja (o: honum) þeir fyrr gert hafa sakar við sik, þó at hann **mæti** lítills frændsemi þeirra *Fas.* 1, 117¹⁵. — **Flt. 3.** Engi hefir sá maðr komit í Noreg, er allir menn **mæti** jafnmikils *Hkr.* 745¹⁴ = *Fms.* 7, 240²⁵.

Hluttaksorð.

Montv þar mest **metinn** sem menn ero rikastir *M.* 140⁸⁸. Bolli var ok enn vaskasti maðr ok **metinn** vel af góðum mǫnnum *Ld⁸.* 152¹⁴. **metins** auðar *Ídr.* 118. þeir bræðr vildu þá vera þar mestir menn ok mest **metnir** *Ld⁸.* 49⁷. ef i necqveriom hlut hafa meira **metnir** verit en aprir *Leif.* 116¹⁶. En er iorð er **meten** *NgL.* 1, 90²⁷. sva vil ec kaupa sem nu er **meten** 95²⁰. (Guðrún) gált fjandskap Þorvaldi, ef hann keypti eigi (o: gersimar) hversu dýrar sem **metnar** vǫru *Ld⁸.* 116¹⁵. meira voro **meten** orþ hans en annarra manna *StH.* 13¹⁷. mein of **metin** *Sd.* 20⁸ (*CR.* 64¹⁸). mon **metit** til hvatvisi *M.* 33⁴.

Nýislenska.

met, meti; metum, metum; mat, mæti; mátum, mætum; metinn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. eg **met** fáa menn eins mikils og yður *PP. NS.* 36²⁴. eg **met** yður óvenjulega mikils 60¹⁷. Presta og valdsmenn minst eg **met** *JT.* 259⁹. Þann mann **met** jeg mikils, sem veit, hvað hann ætlar sjer *Auðv.* 61³⁰. — **Et. 2.** En þú **metur** þetta að engu *Il.* 1, 8⁹. en ef tár hans einkis **metur**, | ei færð vægð, er dóm hann setur *JT.* 119⁷. Ef þú því **metur** mikils menntun sálarinnar *Auðv.* 98²⁷. — **Et. 3.** (hún) **metur** sjálfa sig of mikils *Ið.* 4, 77¹⁹. Ef hann **metur** drambið meira en þig *PP. NS.* 26⁸. Hann **metr** járníð sem strá *FP.* 124²⁹. — **Flt. 1.** Svo mikils sem vjer **metum** mátt hans og megin, þá *Auðv.* 12¹⁶. — **Flt. 3.** en blindir menn | **meta** það aldrei eins og ber, | unna því lítt, sem fagurt er *JH.* 198¹. að Íslendingar **meta** konur sínar engu minna en aðrar þjóðir *Ið.* 4, 87⁵. þeir **meta** hann (o: auðinn) sjaldan mikils, fyr en þeir eru búnir að sóa honum *Auðv.* 92²⁰.

Viðtengingarhátttr.

Flt. 3. þó að mig Hjálmar mikinn mann | **meti** ei týrar spánga, | vítáminna eg víst þó kann vísu saman að bánga *JT.* 260¹².

Boðhátttr.

Et. 2. Þjóðerni mettu þitt mest *JT.* 21⁵. — **Flt. 2.** Þá mælti beggja móðir, sól: Metist ei, börn, um frægð og hól *ST.* 54⁷.

Nafnhátttr.

Valdsmenn og presta meta má *JT.* 258¹⁶. Eg framtíð mannkyns fullvel kann að meta *ST.* 206². Sá, sem þekti hann og meta kunni, | gráta mundi hann úr helju fús 290¹². Eða mun guð ekki dygð | aðra vilja meta, | en hérna gjörða heims í bygð? *BG. Nj.* 246². Hann var samt órór í huga, að hugsa til þess, að menn í slíkri hættu skyldu svo lítils meta góðgírni hans *FP.* 31⁶.

Þátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 1. meir mat jeg kærleik þinn, en konuást *Tang* 53³⁰. — **Et. 2.** *Veik mynd:* (þú) mattir hans ósvífna kall meir en heilaga vígslu *Ps.* 1, 32³². — **Et. 3.** Sinna lima mat hann mest | magann *JT.* 267²⁰. Því þína fremd hann framast mat | frá fyrstu lífsins árum *ST.* 281¹³. var einn, sem hann mat umfram aðra *Þús.* 2, 131³. var enginn, er mat gimsteina hans að neinu *FP.* 121⁴. — *Veik mynd:* En hún matti það mest af öllu, að bera blítt og strítt með manni sínum *PP. Sms.* 610. — **Flt. 3.** (Þau) mátu menntun svo mikils, að þau létu son sinn ganga í skóla á barns aldri *FP.* viii⁵. Eigi mátu ærnar það mikils, er þær struku frá þér til fjalls *MJ. HM.* 41⁵. Þeir mátu hrossakjöt fram yfir alla aðra fæðu *Íf.* 89, 82a⁴⁰. *Veik m.:* Eptirlæte Heims þessa, er þeir möttu framur enn Drottens Kross *Vid.* 1, 21⁴. Sína helgu feður möttu þeir mikils *LLH.* 20²⁰.

Viðtengingarhátttr.

Eg hefi fundið að eins veikar myndir í viðth. þátíðar. **Flt. 1.** Eg hefi að eins óskað, að það kæmi í ljós, hvort vér Íslendingar mettum eigi frelsið meira en danska þegnskapinn *Íf.* 89, 130a⁷. — **Flt. 3.** a) mettu: að Íslendingar mettu mikils frelsisgjöf þá, sem Vjer af konunglegu fullveldi voru höfðum gefið þeim *StA.* 75, 22¹⁸. skilyrðin fyrir þeirri tilveru, sem þeir mettu svo mikils *JJ. EML.* 3⁶. — b) metti: þótt Nehemias og hans líkar metti mikils fornmál feðra sinna *LLH.* 18¹.

Hluttaksorð.

sá þeirra, sem var elztr og mest metinn *PP. Sms.* 139⁴. hann var miður metinn hjá lýðnum *LLH.* 29¹⁸. Hann var

mikils metinn af lýðnum *Tang* 48¹⁸. Rabbínar af landsbygðinni voru minna metnir en þeir í höfuðborginni *LLH.* 25³. Mikils eru metnir þeir af mærarstjórum *JT.* 300²¹. Peningamenn eru metnir sem ungir, enda þó þeir hafi æskuna langt að baki sér *Ið.* 2, 186¹⁰. metin gjöf *JG. Hv.* 64¹⁰. en að öðru leyti sýna fornsögur vorar, að þær (þ: konurnar) voru mikils metnar *BB. RK.* 11³⁰. Svona er það á Íslandi, sem þykir þó svo fátæklegt og er svo lítils metið *Ið.* 4, 93³⁰. Meðan að ráðvendni lof einhver ljer, | og lýða gagn nokkurs er metið *BT.* 254¹⁵. þar verða metin milt þín verk á jörðu *GT.* 118¹³. — Óregluleg mynd matinn: virðist sem hreinlæti líkamans á Kristis dögum hafi meira verið matið enn það hreinlætið, er eigi mátti augum sjá *LLH.* 22²³. Eg hefi matið blóð hans svo sem vanhelgan hlut *FP.* 27¹¹.

Míga.

Fornislenska.

míg, míga; mígom, mígem; meig og mé, miga; migom, migem; migenn.

Af þessari sögn finnast að eins fáar myndir. *Nútið, frsh., et. 3.*: Ef maðr mígr a mann oc varðar þat florþavgs garð *Grg. ii.* 382⁷. *Nútið, nafnh.* þiki mér konúngr Svianna heldr heitu míga *Fas.* 3, 99²⁰. — *Flt. 3.* Þeir taka nú auskerit ok míga í *Fs.* 147⁴. *Þátið, frsh., et. 3.*: svâ er sagt, at hann meig, er hann sâ Þór *SE.* 1. 274¹¹. Sva er sagt at hann mée þa er hann sa Þor 2, 298²⁵. *Þátið, frsh., flt. 3.* Hymismeyjar hæfðo | þic at hlandtrógi | oc þer i mvnn migo *Lok.* 34⁶ (*CR.* 31¹⁴). þar vígðe hann brunn, þann er þeir migu í síðan til háðs við hann *Bs.* 1, 457²⁴.

Nýislenska.

míg, mígi; mígum, mígum; meig og mé, mígi; mígum, mígum; mígin.

Þetta sagnorð finst í *BH.* 2, 77 og í *KG.* 367 undir **pisse**. Orðið þykir heldr klárt og mun því eigi finnast víða í bókum.

Nema.

Fornislenska.

nem, nema; nemom, nemem; nam, næma; nómom, næmem; numenn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. ec nem yðr or domi *Grg. i. 1, 82^s*. — **Et. 2.** nióta mvndo ef þv nemr *Hm. 112^s. 113^s. 115^s. 116^s. 117^s*. ek veit, at þú nemr af honum alla þá hluti, er þú boðar oss af guðs þíns hálfu *Bs. 1, 38^{ss}*. — **Et. 3.** Hann scal nefna vatta síþan at þvi at hann nemr hann or quíðnom *Grg. i. 1, 62^{2s}*. (hann) nemr stað síþan a heð nacqvarri *M. 37¹⁴*. (Darius) nemr eigi stað fyrr en í Babilone *Al. 43³⁰*. hverr bonde er memz þessa ferð *Js. 15³⁰*. — **Flt. 1.** ver kenþom þat oðrum fram, er ver nemom af þeirra fortalum *B. 78 v.l. 1*. — **Flt. 3.** oc nema þeir at þiona felmtenom *Al. 44¹*. Eptir þetta nemask af heldr aprgöngur Hrapps *Ld³. 48¹⁶*. Nu er hirðstiorar ... firirnemazt þessa ferð *NgL. 2, 28¹⁰*.

Viðtengingarhátttr.

Et. 2. Raðomc þer, Loddfafnir! | en þv ráð nemir *Hm. 113². 115². 116². 117²*. eþa mey nemir | frá mildingi *Hund. 1, 19^s*. (*CR. 40²⁵*). Reþ ec þer nv, Sigvrþr! | enn þv raþ nemir *Fm. 20²* (*CR. 60²⁶*). nema þú ... nemir mic á brott *Fas. 1, 137¹⁷*. at aldri gange sa dagr yfer þec at æigi næmer þu noccorn lut þann er þer se gagn i *SpR. 11¹⁰*. — **Et. 3.** ganga er betra | enn gista se, | þott þic nott vm nemi *Sd. 26⁶* (*CR. 64³⁰*). nemi bjóðr hve ec fer flæðar | fjarðbals (fagrbáls?) of þat máli *SE. 1, 504¹⁹*. háttu nemi hann rétt | hroðrs míns 520⁴. — **Flt. 3.** menn nemi mal sem ec inni | min *ÓH. 171³⁸*. þa nemi þeir stað oc standi þar *Stj. 354¹*. hann væit sino valde ok vigsló til heyra ... at þilikar vvænior ... næmez (= nemiez) meðr allu af *T. 51¹²*.

Boðhátttr.

Et. 2. Nemðu staðar segir meistare Galterus til solarennar *Al. 161¹²*. nem stað undir loftskemmuni minne *Ffb. 2, 77¹⁸*. nem æi staðar *El. 25¹⁶*. nemðu allar mallyzkur *SpR. 8⁵. 22*. min nem þú mál oc greinir *Nj. 72⁵⁷*. — **Flt. 1.** Nemom déme af órom drótne *StH. 87²³*. Nemom vér oc þa af déme stephans at elsca vine óra i goþe 178⁴. Nemom vér litillæte *GNH 15⁹*. Nemom ver oc þa déme Stephani 75⁵. — **Flt. 2.** Nemeþér at mér *StH. 85³⁷*. Nemiþ er brøþr at fvrlita iarþliga hluti *Leif. 47¹⁵*. Neme þér at mér *GNH. 15¹⁰*. Neme þer at mér 57¹⁸. 97²⁰. riðit af læiðinni oc nemiþ stadar *El. 12¹⁴*.

Nafnhátt.

látom þra ná at **nema** at æss *StH.* 24₃₂. Þat kann ec ip átta, | er ællom er | nytsamlicet at **nema** *Hm.* 153₃. (konvng) spyrr ef hann mætti **nema** orþ hans *Jv.* 88₁₄. lattv, inn itri, þat, | aþlingr! **nemaz** *Skv.* 1, 23₄ (*CR.* 54₃₃). þo vil ec æigi firir minn dauða at **nemask** hans orðsæendingar *ÓHm.* 29₁₇.

Hluttaksorð.

hann var með nokkurum ágætum meistara, **nemandi** (*discens*) þar ókunniga fræði *Bs.* 1, 228₁.

Skyldarorð (*gerundivum*).

En sia kynning guðdóms oc hyggiændi sannlæics er **nemandi** (*discenda est*) fyrir almennilega tru *GNH.* 4₃.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. oc **name** huert sumar af savgvnni navckuaþ *M.* 73₁₃. **nam** ec vp rýnar *Hm.* 139₄. (*CR.* 12₃₀). ek **nam** konu þessa *Nj.* 87₁₃₁. þar **nam** ec Þorkel fjörvi *Fbr.* 107₇. Nu skal ek segia þa hlute er ek **nam** af frodum monnum *Ffb.* 1, 502₂₂. — **Et. 2.** niottv, ef þv **namt** *Sd.* 19₈ (*CR.* 64₁₆). **namtv** siðan | Sviðioðar nes hriða *ÓH.* 17_{b1}. Rönd léztu ræsir Þrænda! | reiðr þorðir þú meiða, | hús **namtu** hvert ok eisu | hyrfeld gefa eldi *Hkr.* 540_{b5}. njóttu nú sem þú **namt** *SE.* 1, 204₁₆. Vigstorma **namt** Vermum | valdr fláræði gjalda *Fms.* 9, 356₁₃ (= *Frb.* 448₁₃). — **Et. 3.** (Maria) **nam** at honom alla speke *StH.* 5₁₆. efter þat **nam** guþ hann fra æþrom monnom i fognoþ paradisar 105₈. oc **nam** þegar af hriþna *Leif.* 56₁₄. friþr **namz** ar hit þriðia *M.* 88_{a9} (= *Fms.* 6, 341₆). — **Flt. 1.** ver kennom þat oðrom fram, er ver **namom** af þeirra fortalum *B.* 78₇. Ver **næmum** af sjalfum Theone *Hms.* 2, 383₃. Námu við skiott allar hans iprottir *Ps.* 63₈. — **Flt. 3.** Ár valtívar | veiþar **námo** *Hym.* 1₂ (*CR.* 262₇). En þeir **nómo** sýn eþa gengo fra monnom *Mþb.* 108₁₃. Margir aðrir **námo** þó mikit af *Frb.* 7₄. **namo** naddar af sverþsconom i hofþi honom *M.* 41₁₆. en **námu** nesnám, þar sem þeir kómu við *Eg.* 57₉. **námu** bæði (o: spjótin) i jorðu staðar 243₁₈.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. (Flosi) qvað þó eigi vist, hvart her **nemi** staðar *Nj.O.* 265₁₀. ef Alexandr **næmi** konu af Girklandi *Trm.* 38₇. — **Flt. 3.** Þa bavþ konungr Halla með ser at vera oc **nemi** (= **næmi**)

menn qveþit *M.* 100²⁷. ok næmi menn kvædit *Fms.* 6, 375°. at annar sæger eða kennir þeim þá luti er þeim væri mikit gagn í æf þeir næmi *SpR.* 11¹³.

Fluttaksorð.

a) **numenn**: enóch es vp var **numenn** til himins *StH.* 40¹⁰. helias var **numenn** upp í paradisar unap 105²⁸. sua mendo oc þa feþr vesa up **numner** til betre vista *Eluc.* 26¹⁰. þeir voro up **numner** til veþrhimins *Leif.* 26⁴. Hniga fyrri brezkum | bragnínga kon | siklíngar sjau | sigri **numnir** *Merl.* 2, 33⁴. at hon hafe upp veret **numen** *StH.* 8¹⁵. Ef menn feria þa menn af lande heðan er kono hafa **numna** *Grg. ii.* 188^s. á þeim tíðum er nu ero fra **numnar** 168°. EN er þeir hóþþo **numeþ** allar íþrotter hans *Mþb.* 37³. misti hann þess retletis oc þeira manndyrða er hann hafðe **numet** af meistara sinom *Al.* 87¹⁶. viðá var hart við honom **numeð** 135². — b) **nomenn**: la þar lame oc allu mægni **nomenn** *ÓHm.* 80^s. Rikir menn verða þa ræðum **nomner** *GNH.* 138³¹. verþ-om við meþ scyiom annat sinn **upnomnir** *Hms.* 2, 13²⁸. Hann hafðe **nomet** allskyns klerkdom oc bokfræðe *B.* 12²². (ec hevi) skilning **nomet** hans lœyndra luta 76²⁷. með skynsamlegre trv þeirri er fyrr hevir þu **nomet** 193¹³. sua sem ec hevi sannazt **nomet** 212⁶. þat sem þeir haua **nomet** at hanum *Ð.* 212². æigi fær hann þa **nomit**. ef hann nam æigi fyrr 212°. allt þat er eigi hever greyping **nomet** *NgL.* 1, 38²⁰.

Nýislenska.

nem, nemi; nemum, nemum; nam, næmi; námum, nænum; numinn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 1. Jeg síðar til Jerúsalem kem | á sólbjörtu gleðilandi; | í musteri dýrðar drottins **nem** | hans dásemdir óteljandi *Sð.* 95, 5³. — **Et. 2.** Fjallgirð fösturjörð, | frá mjer þú **nemur** | þriðjung þess er gafstu *BT.* 23²⁰. — **Et. 3.** sem halfu fremur j Hiarta **nemur** þa Hrygdar Mynd *Vð.* 75²⁰. hinn skyrde Skilning **nemur** 78²¹. geislinn gullni kemur | og glaðan hann burt **nemur** *KJ.* 80²⁰. Sem ör flýr af álmi, sem elding við skein, | fyr enn augað og hugurinn **nemur**, | í hyldýpi ránar sem hent væri stein, | þú hvarfst mér og aptur ei kemur *ST.* 179¹¹. — **Flt. 1.** þangað til við brúnir báðar | bjarga háu **nenum** staða

Núm. 7, 72. Af skaða vér **nemum** hin nýtustu ráð *ST.* 166¹⁵.
— *Flt.* 3. gumar, sem hans gabb **nema** *JH.* 107⁸.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. steldu ekki svo að stóru **nemi** *JH.* 7⁸. — *Flt.* 1. Sálin mýkist eigi fyrir það, þó að vjer **nemum** burtu beizk-juna úr henni *HD. MiH.* 38¹.

Boðhátttr.

Flt. 1. **Nemum** þau dyrleg dæme, | sem Drottens ord hier votta *Vb.* 14¹⁸. — *Flt.* 2. **nemed** þann Krapt eg kende *Vb.* 16¹⁵.

Nafnhátttr.

Má eg alda | ókominna | orð um **nema** *JH.* 34¹⁷. og hjá þeim ná að **nema**, | það numdu þeir síðar *BT.* 61²². var sú (o: aðferð í kennslunni) fólgin í einstökum athöfnum, er tákn-
uðu lærdóminn, er **nema** skyldi *LLH.* 33²⁶. eg neyddist því til að **nema** þar staðar *FP.* 19²⁸.

Þátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 1. Eitt var það undra, | er eg þar eyrum **nam** *JH.* 11⁸. Þessi bygging himins há, | er hér til **nam** eg skoða, | fyrir-
ætlan mikla má | meistarans æðsta boða *BG. Nj.* 58². þá **nam**
ek lauga | lýða þeingil, | þá **nam** eksmyrja | smjörvi viðar *OK.*
4, 113¹. 8. Harðhendilega | **nam** ek hölda reka | græðis galta
til, 9, 50². — *Et.* 2. (þú) **namst** í burtu fríða konu *Il.* 1,
63¹⁴. — *Óregluleg mynd, eins og nafnhátturinn væri nymja:*
Náttúrunnar **numdir** mál, | **numdir** tungur fjalla *GTh.* 24⁸.
— *Et.* 3. ungur skyldi, | þau er hinn eldri **nam**, | fræðin feg-
urstu | framar styðja *JH.* 66². Eins **nam** líf þitt líða *KJ.* 80²².
(hann) **nam** staðar fyrir framan kerru sína og hesta *Il.* 106⁸.
Hópurinn **nam** staðar fram undan stúku konungs *Ið.* 4, 44⁸. —
Óregluleg mynd: og (hann) **numdi** mörg lífsins heilræði *TB.* 9,
217². — *Flt.* 1. Við **námum** staðar fyrir framan langa og lága
hliðarbyggingu *PP. NS.* 6²³. — *Flt.* 3. a) **námu** (*hin rétta mynd*):
þegar talað var um peninga sem litlu verði **námu** *LLH.* 58²¹.
Reiðmennirnir **námu** staðar tveir saman *Ið.* 4, 43⁸. Þeir **námu**
staðar, hver skammt frá öðrum 46²⁸. — b) **numu**: Kallararnir
numu staðar *Il.* 15⁹. Þeir **numu** staðar 45²². þegar þeir **numu**
þar lönd *Stoll* 46¹⁷. — c) **numdu**: það **numdu** þeir síðar
BT. 61²⁸.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. Sjaldan fór svo nokkur fram hjá garðinum, að hann ekki næmi staðar til að dáðst að fegurð blómanna *Blk.* 132. Það lánaðist áður langt um leið, þótt litlu næmi framan af *Ið.* 2, 1632. Það vildi eg, að vagninn næmi staðar *PP. NS.* 856. — **Flt. 3.** a) næmu: alla víxla upp á Amsterdam, þá er næmu 600 gyllinum *Av.* 13, 2510. — b) næmi: svo að þeir næmi þar mentir er síðar skyldu verða alþýðukennendur *LLH.* 3510.

Hluttaksorð.

Kalifinn sjálfur varð frá sér numinn af þessari dýrðlegu sjón *Þús.* 2, 11026. lá hann andalauss, | orku numinn *OK.* 5, 2178. Óska vilda'k, | at ek eins mætta'k | i Nifhel þik | niðr senda, | aldri sviptan, | öndu ræntan, | lífi firðan, | fjörvi numinn 9, 2578. — *Nefnifall í flt. er nú numdir (fyrir numnir):* felmtri fangnir, | frá sér numdir *OK.* 3, 1728. verða margir frá sér numdir að horfa á kunnáttu þeirra *Ið. SG.* 11214. þeir hafa orðið öldungis frá sér numdir *Ið.* 6, 24620. — þrælavinnan var úr lögum numin um öll Bandaríkin *PM. Ág.* 26428. varð hún frá sér numin af undrun *Tang* 6032. Hana hafði Herakles numið frá Effýru *Il.* 5229. Eg hefi og numið burt frá augum þér hulu þá, er áður var yfir þeim 1071. Látið hér nú staðar numið 1415.

Njóta.

Forníslenska.

nýt, nióta; niótom, niótem; naut, nyta; nutom, nytem; notenu.

Nútið.

Fransöguháttur.

Et. 1. Litt nyt ec gofogra frenda *M.* 22835. lijtt nyt ek þess sagde hon at ek em konungs dottir *Flb.* 1, 29336. ef ek nýt eigi þín við *Fas.* 2, 28428. yðar nyt ek at því 5462. nýt ek at litilleitiss yðuars *Fs. Suð.* 2322. — **Et. 2.** Eige nýtr þú þeira (o: góþgerninga þinna) mioc *StH.* 9816. litt nytr þv þa þes er (þu) fant Suein konung *M.* 6417. ef þú nytr mín við *Band.* 179. ef þv nytr enskis at nema þín ein(s) *Þ.* 10627. — **Et. 3.** eige nýtr þess es næþegr þoler *StH.* 11437. þeyge nýtr þót viliande vinne nema meþ ást vinne 11736. þa nýtr þó sa

es fyr honom þaþ 120¹³. Ramlega nýtr es sva nýtr at 120²¹. — Flt. 1. þa niótom ver þess Geisla *StH.* 24³⁶. Eftir því mvno þa verþa hallqve(m)lig lavn qveþisins sem ver niotom þess *M.* 100³⁰. verþi þat með soma. þa niotom ver 230⁵. er mioc úvist hversv ver niotum várrar sigrsele ef vér getom (= gætom) eigi vandlega til *Al.* 119⁹. — Flt. 3. mono þeir menn mvna er þess niota at Eysteinn konvngur hefir verit i Noregi *M.* 187²⁰. ef þeir (ð: samhlióðendrur) niota ægi raddar stafa *IgL.* 8²⁸. meðr njóta þess margir aðrir *Arngr. Gd.* 107 (*Bs.* 2, 189²⁷).

Viðtengingarháttr.

Et. 1. svá njóta ek trú minnar, at allmikill höfðingi er Óðinn *SE.* 1, 130²¹. em ek ekki traustr til hólmgöngu, nema ek njóta yðvarrar gæfu við *Gl.* 4²¹. fioldi synda minna firirdæma mec nema ec niota við iwiraflegs fiolda miskunnar þinnar *SpR.* 160³⁰. suo nioti ec, kuað hann, þessa haufuðs *El.* 94⁸. — **Et. 2.** eigi er rapit at þv niotir min lengi heþan fra *M.* 45²³. er maclikt at þv niotir hans *Fs. Suð.* 148¹⁶. — **Et. 3.** þa scal gera honom stefnu til þings annars. oc niote hann þar skirsla sinna *NgL.* 1, 60¹⁹. Gange hann efter grœnnum sinum oc syni þeim at vigi. oc niote vitnis þeirra a orvar þingi 63¹². nióti sa er nam *Hm.* 164⁷ (*CR.* 14⁸). — **Flt. 1.** þa vacnar minning or. oc fysi til eilifra fagnaþa. at ver niotim saþrar gleþi *Leif.* 20¹⁴. oc megom ecki at hafaz nema við niotim vina ockarra *M.* 216³². eða við niótum báðir iafnt þess er her er *Nj.O.* 130²⁸. — **Flt. 2.** nú vil ek at þer njótið þess *Bs.* 1, 12⁶. er þess von at þit niotit hennar *Fb.* 1, 299⁵. venter mik þess at margir verþi þar góðvm orðvm á mik ok niótið þer min en gialldit hvergi *Nj.O.* 179⁵. — **Flt. 3.** oc niote (ð: þeir) einkis uitnis siðan *NgL.* 2, 56¹⁶.

Boðháttr.

Et. 2. njót þú nú sem þú hefir aflat *Nj.* 24⁵⁵. njót þú heill handa 39³⁹. niot manna bezst *Fb.* 1, 406¹⁶. niottu heill handa 2, 97⁷. en niot sialfr elligar *M.* 42²⁴. oc njóttu nú sem þú namt *SE.* 1, 204¹⁶. — **Flt. 1.** Nytum oc niotom þeirra lans oc giava með allre skemtan *B.* 121⁵. — **Flt. 2.** Niótið heilir handa *Nj.O.* 71⁵.

Nafnháttr.

mendum ver þa nióta mega nafnsens *StH.* 56²⁶. þá megom

vér betr **niota** góþgerninga varra alra 107^a. er hann scyldi eigi þiccia iafnmenni broþor sins. oc þurfa hans at **niota** *M.* 167¹⁶. en þo hofvm við þeði breytni til þess á alla vega at við meþtim **niótaz** *Nj.O.* 13²³. Þorveig seiddi til at þau skyldi eigi **njótaz** mega *Korm.* 13¹⁵.

Hluttaksorð.

at þau mætti því heldr **njótandi** verða heilagrar samvistu annars heims *Grett.* 208⁴.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. kyks né dauðs | **nautka** ek karlssonar *SE.* 1, 180¹⁹. — **Et. 2.** Navtz þú nú þess er ek var eigi viðbúinn *Nj.O.* 58¹³. Egils nauztu at því *Ísl.* 2, 215⁹. — **Et. 3.** oc navt þar mioc fra morgom monnom broþor sins *M.* 167¹⁴. (hann) **navt** vel sins rikiss *Fs. Suð.* 84⁴¹. — **Flt. 1.** **nát** voro erin, | **nvtom** af storvm *Am.* 94⁴ (*CR.* 86²²). — **Flt. 2.** því at þer **nvtvð** min við *ÓH.* 136¹³. — **Flt. 3.** þæirrar lausnar nutu aller *GNH.* 85⁴. frenndr oc kunningia er margfallega **nvtu** hans *B.* 73²⁷. Nutu menn lítt tals hans *Ld³.* 167¹⁶.

Viðtengingarhátt.

Et. 1. Ef ec Gvnnlaðar ne nytac | ennar goðo kono *Hm.* 108⁴. — **Et. 2.** ef ei nytir þu þeira *M.* 86¹⁵. ecki hefdir þu mig sigrat ef þu nytir eingis at nema sealfs þins *Flb.* 1, 382³⁰. firir longu uerir þu af ríki rekinn ef æigi nytir þu uor uid 2, 130¹⁹. ef eigi nytir þú föður míns *Ísl.* 2, 414⁶. vilda ek, at þú nytir þess *Gísl.* 137¹⁸. — **Flt. 3.** ok þotti fysilíkt at þau nytiz *ÓT.* 32²⁶.

Hluttaksorð.

.vi. alnir vaðmáls gilldz nytt oc **onotit** scolo vera i eyre *Grg. i.* 2, 192¹⁵. Hafnar vaðmál ny oc **onoten** 194²¹. quatsc hon hafa litelleþes sins at þui mest **notet** *StH.* 7³⁶. letzst æigi mundu hafa undan styrt ef hann hefði æigi **notit** hans rada vit *Flb.* 2, 80¹⁸.

Nýislenska.

nýt, njóti; njótum, njótum; naut, nyti; nutum, nytum; notinn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. því geng eg svo ein um náhljóða nótt | og **nýt** ekki

hvildar sem blundandi drótt *ÓS.* 36¹⁰. — **Et. 3.** Undir hvíta hjúpi dagsins | hvildar nýtur Róma þjóðin *Núm.* 7, 54. sá er nú nýtur | náveru þinnar *JH.* 205¹. — **Flt. 1.** vier niotum Næda þinna *Vb.* 17¹⁸. nu vier Nidiar þeirra | niotum Christs 43²⁴. **njótum** vér þar ómaklegir forfeðra vorra *Fjöl.* 4, 3, 51¹⁸. — **Flt. 3.** leinge þess þa Nijdiar niota, | ef Nædena ecke af sier briota *Vb.* 178³⁸. þar gamna sér | guðir sælir | ok yndis **njóta** | alla daga *OK.* 6, 23³. tárur gleyma', í helgum heimi | hjartkær **njóta** | hjón þeirra funda, sem hvergi þrjóta *GT.* 54¹¹.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. nær sem eg bryt þa niote eg hanns, | naduge Guð mijns Hialparmans *Vb.* 47¹². drag þu ei Herra Hialp j hlie, | Heilla niote eg þinna 48⁷. niote eg nyrra sagna 98²⁵. ef hæged so til eg Bæna niote 156¹⁴. — **Et. 3.** Darius konungr **njóti** langra lífdaga *Tang* 76⁷. **Njóti** snót hin snotra | Snót-ar ljóða *JT.* 145¹⁹. — **Flt. 1.** myrkur og villu og lyga lið | láttu nú ekki standa við, | sumarsins góða svo að vjer | sannlega **njótum** rjett sem ber *JH.* 123¹⁷. — **Flt. 3.** og láta þá (o: Akkea) drepast þar niður, svo þeir allir **njóti** konungs síns *Il.* 1, 18¹⁶. það er eins og þeir þrífist ekki eða **njóti** sín ekki til fulls *Auðv.* 46²². með því skilyrði, að skólar þessir **njóti** einnig annarar tillögu *BM. UM.* 70²⁹.

Boðháttur.

Et. 2. nióttu vitna þinna *HF. Kv.* 1, 151¹¹. **Njóttu** krapptanna heill *ST.* 160¹¹. frjáls án trega vors þíns **njót** 169⁷. — **Flt. 1.** gaungum til hvilu, | gamans **njótum** *OK.* 8, 137⁴. En af því lífsins aldrei straumur bíður, | þess yndis **njótum**, meðan kostur er. | Já **njótum** glaðir lífsins, sem að liður, | því leið ófarna enginn fyrir sjer *KJ.* 325^{12.14}. — **Flt. 2.** Og þessa yndis, þessa frelsis **njótið** *JT.* 236¹. Neytið verðar, | **njótið** heilir! *OK.* 4, 23². verðar neytið | ok veizlu **njótið!** 105⁴.

Nafnháttur.

gaf oss guð drottinn bezt | gleði sumarsins mönnum **njóta** *JT.* 84³. Gefi þér guð, | sá gjörst of ræður | landi og lýð | og lífi þínu, | yndis að **njóta**, | elli bíða 214¹. þú skalt **njóta** alls þess, er land vort gefr af sér *FP.* 49⁹.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. Fjölstirndi himinn, bláa braut, | barn eg fegurðar þinnar naut *ST.* 115¹⁸. og þess naut jeg hjá honum *ÓS.* 58^s. Alls þess yndis naut eg, | er aðnjóta má *GB.* 108². — **Et. 2.** Þú nauzt hins góða í lífinu *FP.* 24¹⁷ (= *Tang* 115²⁶). — **Et. 3.** nauðugur naut, | og naut að eins | helmings eins *JH.* 28¹⁵. Í heimi litils heidurs naut *GT.* 43¹⁰. og vorid skilar lýði' og landi | lífi, er svefnisins hvíldar naut 47¹¹. — **Flt. 1.** þáða samt guði þökkum, er við þín nutum, unaðstíð *JT.* 161⁶. — **Flt. 3.** nutu næðis sér | nýbæringar *OK.* 9, 105^s. góðverk hans gjörð voru eigi | á gángstigum hræsnis, | gladdist hans geð, er þau urðu | til góðs þeim er nutu *JT.* 171²⁰. Enn Dissenters nutu þessa um leið *FP.* xx¹¹. (nýlendumenn) nutu skynsamlegs frelsis *PM.* *Ag.* 215¹⁶.

Viðtengingarhátt.

Et. 1. Ef jeg verndar eigi nyti | ár og síð minn guð hjá þjer *Sb.* 38, 41. — **Et. 3.** (var það) enn sjaldnar að hún nyti nokkurrar værdar *Blk.* 69²¹. — **Flt. 2.** þá munda'k þess, | er þér nytið, | einhverju sinni | iðgjöld finna *OK.* 2, 34⁶. — **Flt. 3.** og svo þóttust þeir ekki færir um að eiga í ófriði við Rússa, nema þeir nytu liðs við *Skár.* 55, 27³². með því skilyrði, að Englendingar nytu sömu kosta í löndum hinna útlendu manna 37²⁰.

Hluttaksorð.

síðan eg hef | sælla stunda | allmargra notið, | ama horfinn *JH.* 33¹⁷.

Ráða.

Forníslenska.

ræþ, ráþa; rōþom, ráþem; rēþ, réþa; réþom, réþem; ráþenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. a.) með persónúmerkinu *m.*: Raðome (= ráðom ek) þér (*suadeo tibi*) *Hm.* 112. 113. 115. 116. 117. yppa raþome yðro kappi | Jota gramr i qveþi flioto *M.* 31a²⁸. — b.) persónúmerkislaus og hljóðorpín mynd: reþ (= ræþ) ec sciott gorfo qveþi *M.* 96b⁷. ec því reþ, | er þv riþa serat | síþan Baldr at sælom *Lok.* 28⁴ (*CR.* 31²). Reþ ec þer nv, Sigvrþr!

Fm. 20₁ (*CR.* 60₂₆). Þat reþ ec þer ip fyrsta *Sd.* 22₁ (*CR.* 64₂₀). Þat reþ ec þer annat 23₁ (*CR.* 64₂₂). Þat reþ ec þer þripia 24₁ (*CR.* 64₂₄). Nu ræð ek þer helldr at þu latir tru þina oc guð *El.* 44₁₇. firir þvi ræð ek þer þetta *B.* 30₁₉. ræð ek ekki siðr hjón enn hann *Nj.* 36₁₀₇. ef ek reð *Fs. Suð.* 33₂₈. — **Et. 2.** reþr þv . . . Noregi ollom *M.* 19₆₉. Þv reþr þvi 34₅. Huárt ræðr þú þui *Eg.* 303₁₉. — **Et. 3.** þa es buandenn reþr fyr cono sinne *StH.* 117₄. þa ræþr andenn fyrer 117₅. austmadrinn . . . ræðz í flokk með þeim *Nj.* 61₅₁. — **Flt. 1.** ef vér róþom hveriom heilt *StH.* 24₂₇. en þo uil ek finna konung adr en uit radum þessu til stadar *Fb.* 1, 339₃₈. stórt raðu vér, *Fas.* 2, 87₁₈. þa er ver róþome fra synþom i iþranar tþrom *StH.* 27₂. þa mvn yðr favr yðvr þikkia betz, ef þer ráðit þessv *Nj.O.* 90₁₃. — **Flt. 3.** man ek segia þer hverir fyrir ráða *Nj.O.* 43₃₀. Ráða þeir þat af, at Egill skipar skútu *Eg.* 185₂₅. Ráða þeir til ferðar 259₂₄.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. engi hefindi mono a oðro verþa en ec raða fyrir *M.* 34₂₂. viltu herra qvað hann at ec raþomse i mot honum *Ág.* 14₂₀. — **Et. 2.** get ec oc at þv verþir var ellztr broþir. oc raþir lengst þesso riki *M.* 170₃₁. þó vilivm ver nú lúka mál- inv þótt þú ráðir einn skildaganvm *Nj.O.* 81₆. — **Et. 3.** en sá þeirra ráði riki á Englandi, er sigr fær i orrostu *Eg.* 160₁₇. — **Flt. 1.** vil ec nú at ver ráðim at honum i qvellð *Nj.O.* 152₂₅. v.l. — **Flt. 2.** Ec vil at þer raðeð hærra annars kostar *ÓHm.* 38₁₂. vera munu yckr þikja sakir til, þó at þit ráðit Þórólf af lífi *Eg.* 60₁₁. — **Flt. 3.** nema þeir ráþe siálver til *StH.* 32₁₆.

Boðháttur.

Et. 2. Ráþþu fyrer æss alzcostar *StH.* 200₁₃. Raþtv til at helldr *Jv.* 98₂₆. ráð þú mer heilreði nacqvr *Nj.O.* 85₁₈. ráð sialfr feskulldinni *Finnb.* 87₁₀. — **Flt. 2.** En ef þer beriz á þingi þá ráðit er þvi at eins á þá at þer seð allir sem avrvggaztir *Nj.O.* 228₇.

Nafnháttur.

ef maþr lætr þat sinne atferþ ráþa *StH.* 117₅. Raþ mvn ec þer nv raþa *Hárþ.* 53₁. Þat ma raða at likendum *Al.* 143₁.

Hluttaksorð.

Hluttaksorðið ráðandi hefi eq að eins fundið i nafnórðs-

merkingu: rýnendr ne **raþendr** | ne þeir er rikir voro *Akv.* 9s (*CR.* 78_{8a}). Ramsyndan lauk röndum | **ráðandi** manndáða | nýtr fyrir Nizi útan | naðr *Hkr.* 594_{b2}. Þá varð ek þessa | þorps **ráðandi** *Fas.* 2, 27_e.

Skyldarorð (*gerundivum*).

oc er eigi til hans **raþanda** því sinni *M.* 71_{2a}.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. a) með *persónumerkinu m.*: **Réðum** krapt í kvæði | kross þins fyrir þjóð inna (lýð tína?) *Lb.* 47₁. Hvarf ek frá úngri | Ingibjörgu, | skjótt **réðum** þat | á skapa dægri *Fas.* 2, 218₁₁. — b) *persónumerkislaus mynd.*: Auþ hefi ec minn þannz monnom | margteitom **rép** ec veita | (hvf let ec klocqvan klifa | kolgor) illa folginn *M.* 152_{a31}. **red** ek þar þegar a er sat Bauduar biarke *Fvb.* 2, 136₃₁. þar sem ek **reð** mestom luta lannz þessa *ÓHm.* 17₃₃. Ec **reð** þer þat hitt fyrsta rað, at *B.* 39₃₄. Þat **reð** ec þer annat rað, at 40₁. Sua **reð** ec þer oc, at 40₄. — **Et. 2.** Þv því **rétt**, er ec riða scyldac heilog fioll hinig *Fm.* 26₁ (*CR.* 61₇). (þú) rétt einn öllum Spán *Trm.* 32₁₈. ok **rettv** þó honom bana *Nj.O.* 52₈. **rettv** bragna kour gagni *ÓH.* 21_{b24}. — **Et. 3.** En síþan **rép** ioan episcopus rúnar *StH.* 204₁₄. hann **rép** hiálpróp heimenom 219₁₆. oc **reze** hann til fylgio við petr postola *Mpb.* 47₁. Hvn **rezk** þa i sveit með konom þeim helgom er voro i færonarti petrs postola 49₆. Þa **reþse** Faustinianus til favroneýtis með petro postola 52₂₇. ok **rédz** þat af *Eg.* 130₃. **réz** Egill til ferðar þeirar 131₁₀. — **Flt. 1.** **Réðum** skunda | til skipa ofan *Fas.* 2, 304₂₁ (*Ævd.* 13₁). Í vár **réðu** vér til ok hlupum á brott *Eg.* 142₁₉. — **Flt. 2.** Segia mvin ec þer, Gvnnarr! | sialfr veiztv gorla, | hvé er yþr snemma | til saka **reþot** *Skv.* 3, 34₄ (*CR.* 69₃₁). — **Flt. 3.** þeir **réþo** eige lífe síno *StH.* 208₂₅. (svmer) **reþo** vmb hann fiqrrópom *Mpb.* 76₂₅. Þeir **réðu** þar til vppgöngv *Eg.* 140₇. ialla þeirra er firir lande **reðu** *Fvb.* 2, 41₂₀. **reþose** til þessar ferðar *M.* 156₃₄. **Réðuz** þeir til ferðar bæði Þórólfr ok Egill 147₁₀.

Viðtengingarhátt.

Et. 1. ok ófarin mundi þessi (o: fqr), ef ek **réða** *Ld.*³ 299₃. — **Et. 2.** bezt þætti mér, at þú... **rédir** firi herliði mínu *Eg.* 228₆. þat vilda ek at þú **reðiz** avstr í fiordv. *Nj.O.* 57₈. — **Et. 3.** at guþ **réþe** af hondom þeim hiúnom skemp þa. er vera

þótti i fari þeira *StH.* 128¹⁵. Oc spyrr þáþan hverr fyrer lípi þvi reþe *Jv.* 68¹¹. æf hann réðe sua, sæm hann villde *T.* 227¹⁴. Hann villdi giarna sættaz við Osantrix konong ef hann reði *P.* 146³¹. — **Flt. 1.** þa villda ec at vit færim í hernat segir Gvnnarr ok reðim menn til með okkr *Nj.O.* 41¹⁹. — **Flt. 2.** oc villdim ver giarna heyra at þer reþit (o: þenna dravm) *M.* 195¹¹. — **Flt. 3.** ef þær reðe Olaf konong or landeno *ÓHm.* 52¹¹. oc segia sumir sva at eigi mundi at roit ef þeir reði *Jb.* 322¹⁴. at þeir reðiz til líps með þeim jomsvikingvm *Jv.* 67¹¹. hvarigvm þótti ráð ráðit nema við aðra reðiz vm *Nj.O.* 167¹⁰.

Hluttaksorð.

Vel er raþinn dravmrinn *M.* 170³². at hann leýste oss. . . fra fiánda aminningo oc manz fýst. oc rþþnom vilia *StH.* 85⁷. = 149¹³. Rvnar mvnt þv finna | oc raðna stafi *Hm.* 142² (*CR.* 12³⁵). sumir leystusc fra raðenne ræði guðs *GNH.* 107². er maþrinn hafþi raþit sic til alzvesaldar af misgerþinni *StH.* 169²⁰. En sá kaifás hafþe raþet gyþingom at einn maþr scyllde deýia fyr ællom lýþ 171³².

Nýislenska.

ræð, ráði; ráðum, ráðum; réð, réði; réðum, réðum; ráðinn.

Nútið.

Framsöguhátr.

Et. 1. Svo em ek sízt | með sæld at kominn | auðræðum þeim, | er ek nu yfir ræð'k *OK.* 4, 39⁴. þú mátt kjósa um, hvernig jeg ræð þig af dögum *Þús.* 1, 44¹⁰. Þetta ræð jeg af ýmsum atvikum *JH.* 274¹⁰. — **Et. 3.** Kærleikurinn Christs þui ræður *Vb.* 84²¹. Lysting ræður j þennan punt 111⁷. nú ræðst enginn á engi | (i ástar báli fyr sálast), | styttubands storð að hitta | stýrir priks yfir mýri *JH.* 86¹⁵. heldur stöðvast (o: nautið) um augnablik og ræðst svo á nautabanann sjálfan *Ið.* 4, 57²⁸. — **Flt. 1.** og ráðum vér þar af, að hér eru góðar manna bygðir *LLH.* 52¹⁹. — **Flt. 3.** Rússar ráða fyrir Síbiríu allri *PM.* *Ág.* 262²⁸. Englendingar ráða yfir svo miklu og auðugu ríki á Indlandi, að 263³. Stundum ráðast nautin ekki á mennina *Ið.* 4, 54⁶.

Viðtengingarhátr.

Et. 2. Jeg hefi frjett af þjer, að þú ráðir hvern þann draum, |

sem þú heyrir *Tang* 227. — **Et. 3.** nema strax nu i Tijma | Næden Guds vid oss ræde *Vb.* 68₉₉.

Boðháttr.

Et 2. ráð þú yfir Myrmidónum *Il.* 1, 94. — **Flt. 2.** því ráðið ráð þau eigi, | sem ritar nauðug hún (o: Saga) *JT.* 917.

Nafnháttr.

æðstu prestarnir, hinir skriptlærðu og höfðingjar lýðsins leit-
uðust við að ráða hann af dögum *Tang* 123₂₂. það (o: nautið)
æddi um, hentist á girðinguna og vildi hefna sin, drepa og
eyða, en enginn þorði að ráðast á það *Ið.* 4, 48₂₁. Í hefndar-
skyni leyfði Flórus heiðingjunum í Sesareu að ráðast á Gyð-
inga að óvörum 108₂₆.

Þátið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. eg réð honum að sitja að veizlu i höllinni með spekt
og kyrð *Il.* 1, 133₂₃. Bröltir þú á beði | og i blundi stundir |
rekinn ramlega; | réð eg þér að vakna *ST.* 171₁₇. *Veik mynd*
og óregluleg: Af góðrar aldrei gleði | gráta' eg meyjar réði |
fyrri fara' en þá *BT.* 57₁₈. hrópaði eg undir eins og faðmaði
hann upp að mér með slíkri geðshræringu, að jeg valla réði
mjer *Þús.* 1, 33₈. og af vináttu til hans rjeðist eg í að spyrja
yðr, hvort *Þús.* 2, 152₈. — **Et. 2.** Eða varst þú það, ragmenni
þitt, sem réðst til þín örugga fylgdarmenn? *Il.* 1, 63₁₁. *Með*
aftrhneigðri merkingu (af að ráðast): þú með Rómbyggjum |
rjeðst i viking *KJ.* 167₈. — *Veik mynd, óregluleg:* Heill sje
þjer Mimir Magnússon, | rúnir sem Rögnahropts rjeðir með
vizku opt *BT.* 212₉. Þá ætla jeg að fara öldungis eins að, og
þú rjeðir mjer til *Þús.* 1, 163₈. Þegar þú rjeðir mjer til að
giptast landkonungi 2, 341₈₆. — **Et. 3.** Auðmaður sá, er um
jeg kveð, | aftökustað þann hljóta rjeð *GT.* 105₁₀. sem engan
grætti ástvininn, | nema' eitt það sinn, | er hjer rjeð bein sin
bera 128₁₈. hann sætið tók og frelsisdag rjeð boða 139₂₅.
Metternich rjeð því og, að *Ið.* 3, 297₈₂. Hinrik rjeð sjer eigi
fyrir fögnuði 4, 402₈. — Slíkur móður var í hinum sterka
Díomedes, þá hann réðst á Trójumenn *Il.* 1, 107₂₁. — *Hin*
óreglulega mynd virðist vera miklu tíðari: há-beljandi glumdi
við gleði, | golufylltur naumast sjer rjeði *JH.* 159₉. rjeði eldri
bróðir minn, annar hundrinn þarna, það af, að *Þús.* 1, 34₁₈.

Rjeði hann nú bæði af þessu og blýinnsiglinu, að eitthvað mundi vera fjemætt í flöskuunni 42²⁸. **Rjeði** því soldán það af, að 65⁹. sem var vezir Mahmúðs soldáns og **rjeði** miklu 85²¹. **rjeði** hann sjer þá valla fyrir fögnuði 101²³. **rjeði** hann það af að taka honum 120³⁰. **Rjeði** hann af lotningu þeirri, sem víxlarinn sýndi brjefinu, að 134⁶. (hann) **rjeði** henni til að hressast og huggast 3, 17¹⁷. (hann) **rjeði** allar gátur hennar *Tang* 60²⁹. Heródes Antipas, sem **rjeði** yfir Galíleu 103¹³. lagðist hann í launsátur við fjall eitt og **rjeðist** þar á konunginn óviðbúinn *Þús.* 1, 82²¹. **rjeðist** á þá víkingur frá Norðurálfu 105²⁰. **rjeðist** á þá fjölmennur ræningjahópur 2, 170³⁰. **rjeðist** þá risinn svartí á okkur 3, 17¹. — **Flt. 3.** þá er oss þó meiri fýsn á að gefa gaum að stórmennunum út-
lendu, er **réðu** fyrir Gyðingalandi *LLH.* 59¹⁵. Frá þeim tíma **réðu** þeir (ϝ: Rómverjar) allri Ítalíu sunnan frá sjó og allt norður að smá-ánum Macra og Rúbico *PM. Ág.* 65¹³. ýmsir ráðnir og reyndir menn **rjeðu** þannig til gætni og varfærni *Íð.* 4, 105¹². **rjeðu** Gyðingar á þá og drápu alla 108¹⁶.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. Ef eg nú . . . **rjeði** það af að kvongast, hverja konu ætli hann þá gæfi mjer? *Þús.* 2, 181³⁴. — **Et. 3.** að hann **rédi** yfir mörgum eyum og yfir öllu Argverjalandi *II.* 1, 31¹⁵. og þurfti ekki að óttast, að neina **rédi** af því, að hann væri í þingum við S. *Þús.* 2, 165⁷. ýmislegt bendir á að Norðurlandabúar hafi trúað, að til væri einn ósýnilegur guð, er öllu **rjeði** *HB.* 4². (þeir) bjuggust við, að nautið **rjeðist** nú á sig *Íð.* 4, 46²⁹. — **Flt. 3.** menn höfðu þá trú, að sérstakir guðir eða gyðjur **réðu** fyrir hverri elfi *Stoll* 14²⁶. því Þemis hafði sagt fyrir, að afburður sigursins mundi verða þeim megin, sem hyggindi **réðu** mestu 24²¹. R. svaraði, að ef þeir **réðust** á Ítali, þá yrðu þeir náttúrlega gerðir apturreka *Skír.* 88, 45².

Reka.

Forníslenska.

rek, reka; rekom, rekem; rak, ræka; rókom, rækem; rekenn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 2. Ef þu recr oss heþan a bravt. þa sentu oss i svina

floc *Leif.* 101⁶. þu **rekr** mik sva lengi *El.* 34¹⁸. þv **rekr** hans ærendi með mikilli list oc kurteisi *P.* 192⁶. oc eigi montv milli sia hvart þu **reese** vndan eða eigi *M.* 5⁴. — **Et. 3.** (hann) **rekr** fra sér rangar fýster *StH.* 141⁴. (gub) **rekr** vánda menn a brávt alla fra sér 165¹⁶. Sa **rekr** fyrir ser kyr .iii. *Jv.* 106¹¹. — **Flt. 1.** ella **rekom** uer þic af ríki *Ág.* 11¹¹. ef ver **rekum** bráut þys liotra hugrenninga fra byrgi hugar várs *GNH.* 188⁸. — **Flt. 2.** ef þer **rekit** eigi þessa rettar *Nj.O.* 68¹⁸. sva mon konvngv yðr ñer leggja elligar. at eigi **rekiz** er vndan *M.* 108¹⁸. — **Flt. 3.** (Norðmenn) **reca** nv flottann a haf vt *M.* 80¹². Svmir **reka** ofan hiorð til strandhoggs *Frb.* 21¹¹. þæir **reka** flottann *ÓHm.* 39¹⁴. þeir **reka** brottv kvikfe *Stj.* 365²⁰.

Viðtengingarháttv.

Et. 2. at mig hendi ðngva þa hluti at þu segir mig þer afhendan ne **rekir** mig fra þer *Ffb.* 1, 326¹⁴. þess er von at þu **reker** æigi minnar vsæmdar er þer ferr fjarre at þu **rekir** sealfs þins suiuirdingar 471^{35. 36}. oc bið ec þik at þv **reker** mitt ærenndi til hans *B.* 18⁵. — **Et. 3.** munu þat sumir mæla, at yðr **reki** nauðsyn til *Nj.* 40¹⁸. 'til skulum vit svá stefna' segir helgi 'ef vit komumz í færi, at eigi **reki** undan' 99¹². þa er þat vænt at alla ydra frændr **reki** hann ór landi *Ffb.* 2, 126³⁸. — **Flt. 1.** (svá at vér) **reke**m ólund eða hatr ýr hiortom ór-om *StH.* 218²⁸. at ver **reke**m a brávt alla þiona diofvls *Mpb.* 105¹⁵. — **Flt. 2.** þa bið ek at þer **rekeð** brott ifra yðr þina tva hina mesto ovini *B.* 43⁹. — **Flt. 3.** gripe þæir yðr þegar ok drepe. eða ella i bond **reke** *T.* 216¹⁸. at þæir take ærkibyskupenn ok **reke** i bond 217¹⁵.

Boðháttv.

Et. 2. Ef ovinir þinir flyia. þa **reðu** oc fyrstr flottann *Al.* 5¹¹. Nú gjör þú svá mannlíga, at þú **rek** þá brottu *Bs.* 1, 40²⁰. — **Flt. 1.** **reke**m uanmenni þessi af hendi *Ffb.* 1, 413¹⁹. = *Fms.* 3, 149². — **Flt. 2.** **Recit** brávt er fra vþr ðaþlíg leipindi *Leif.* 49³¹. **Rækeð** aftr hundana alla *Str.* 33⁸.

Nafnháttv.

at beriasc a mót lqstonom oc **reca** sva fyrer fiándr þa es féra vilia oss fra fóstriorþo várrí *StH.* 159²¹. J namni mino mono þeir a brávt **reca** diofla *Leif.* 22¹⁰. Þetta kyn diofla ma æigi a brávt **rekase** nema fyrir þen oc fæstur *GNH.* 28⁶. 107²¹.

Hluttaksorð.

En hann gengr i kirkio dyrren oc stæindr a þreskelldinum um stund, **rekandi** brott fra kirkiunni alla leikmænn *T.* 256¹⁴.

Þátið.

Fransöguhátr.

Et. 1. Enn ek **rak** á braut sonu mina fra mer *Fs. Suð.* 14³⁴. — **Et. 2.** Þveit **rakt**, þrár ert heitinn, | þeim stillis konr illan, *Fms.* 11, 188⁴. danskr herr skaut þá dörrum, | drótt er þú **rakt** flóttá 194²⁵. ef hann kemr sua aptr a hans fund. at þu **ract** æigi hans ærendi *P.* 249¹⁹. — **Et. 3.** þa **rac** guþ hann a bravt ór sælþar staþnom *StH.* 169¹⁷. oc **rac** (haun) þar bravt fra sér með reiþe 205²⁶. oc **rac** a bravt þaþan selendr oc carþendr *Leif.* 69⁶. 72³¹. — **Flt. 2.** (þer) **racod** þa fra durum yðrum *GNH.* 63⁸. Fra ek (Frák?) at flotta **rakot** *M.* 149¹². þer erot þeir savmo er mik **rakvð** brott af hvsi fððvr mins *Stj.* 405¹⁸. þar á ofan gerðut þer hann vtlaga oc **rakut** hann af landi *Eg.* 220⁴. — **Flt. 3.** (þeir) **rako** fyrer guþs andscota oc sína *StH.* 159⁷. oc **roco** sva fyrer osýnelega fiáindr með andlegom væpnom 159¹⁶. þeir **roco** synilega andscota af hændom með synilegom vopnom 159¹⁹. en gerþo svma hertecna oc **raco** i bond *M.* 44²⁵. oc **rako** ofan fire ser marga menn 45¹⁴. Barach oc hans menn **rakv** flottann *Stj.* 388¹. oc er faðir þeirra var allr þa **rakv** hinir skilgetuv Jekte fra ser 405⁴.

Viðtengingarhátr.

Et. 1. Veizt efsøk | sverðe **rakak** *Sonatorr.* 8² (*Eg.* 364²¹⁰). — **Et. 3.** en selrinn gékk þá niðr við sem hann **ræki** hæl *Eb.* 99²³. þar blótaði Hallsteinn syni sínum til þess, að þar **ræki** tré sextug *Gísl.* 140²⁶. oc at þeir væri margir með jarli er hann eggjuðu ófriðar móti konungi ok at hann **rækisk** eigi lengr af eignum sínum og óðöllum *IS.* 2, 164¹⁷. — **Flt. 1.** oc laþaði oss til himnescra crasa ef ver **reçim** fra oss leiþvnda hungur varn *Leif.* 49⁸. — **Flt. 2.** en þer vilduð æigi æit orð þola, er mælt var við yðr, sva at þer **rækeð** æigi *GNH.* 63¹¹. — **Flt. 3.** Giarna villda ec at Danir **ræki** lengi minni til varrar qvamo *M.* 55³¹. þo at þau sæti eigi siðr heima þar en **rækiz** annarsstaðar *Finnb.* 58²⁶.

Hluttaksorð.

oc vas hann af því **rekenn** ór paradiso *Eluc.* 33⁸. Sa es rener helga staþe verþr a braut **rekenn** ór helgom stopom

334. oc urþo þeir þápan **recner** i þetta dauða herap *St.H.* 143³¹. iller menn mono . . . **recner** vera i helvítis þíningar 246³⁰. at helger menn meondo oft verþa bravt **recner** ýr sínom staþom 184¹¹. þa menn es þeir sia brætt **recna** fra scapara sínom *Leif.* 43³¹. es áþr vas braútt **reken** saurgon allra diofla 39²⁷. en nú þykki mér **rekin** ván, at þú munir gaum at gefa váru máli *Ld.* 219¹⁴. Snorri gaf Auðgisli ðxi **rekna** 246¹⁷. ero nv **recnar** hendr þeirra á bak aptr *Jv.* 123³. her a ofan hæuir þu a brott **recit** or sínu ríki þinn frænda Þiðrec konung *P.* 255³⁰.

Nýíslenska.

rek, reki; rekum, rekum; rak, ræki; rákum, rækjum; rekinn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 1. (eg) **rek** henni rokna löðrung *Þús.* 2, 93³. eða eg **rek** þig ígegn 3, 40¹². Nær sem Radsmensku **rekst** eg fra *Vb.* 50³⁴. jeg geng inn í örmjótt stræti og **rekst** fram á konu háaldraða *Ið.* 1, 220¹⁷. — **Et. 3.** Harður byr að hafna vörum | húna **rekur** jóinn lúna *JH.* 15¹⁰. höggur nú og leggur, | hrekur allt og **rekur** 90²⁴. þar sem að skruggan skæð skekur dunandi hamar, | **rekur** fjalli högg á hlið 208¹⁷. maður þekkir hana (o: unnustuna) ekki aptur, þegar maður **rekst** á hana í sorpinu 304¹⁹. — **Flt. 1.** Í þessu landi er það og, að vjer **rekum** oss á hinn fyrsta vísi til læknismenntar og heilsufræði *Ið.* 6, 84²⁰. í hvaða verkahring sem vjer ernm, þá **rekum** vjer oss á tálmanir *Auðv.* 69²⁵. — **Flt. 2.** þier skammest ydar ecke að þier so vmkrijng **rekeð** mig *Job.* 19³ (*Guðbr.*). Eða **rekizt** ér | of refs stigu? *OK.* 3, 35¹. eða **rekizt** ér | ráðlauslega 9, 122⁷. — **Flt. 3.** Nautin rífa stundum undan þeim (o: hestunum) einn fótinn og **reka** hornin víða gegnum hálsinn á sumum *Ið.* 4, 56³⁰. Þá **reka** galgoparnir upp skellihlátr 59⁹.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. það kemur varla fyrir, að jeg fletti svo upp bók eða lesi svo blað, að jeg **reki** mig þar ekki á einhverja *y-* eða *i-*villu *TUM.* 2, 16²³. — **Et. 3.** at mik lá hremmi, | ok á hamraberg | hátt upp **reki** *OK.* 5, 197⁶. at mik ótt jel | æðivinda | aptr **reki** | út á reginhaf 199⁶. — **Flt. 1.** Heldr villtu, | at vér héðan **rekimst** | aptr frá ey *OK.* 12, 136².

Boðháttr.

Et. 2. Þolmynd: Rekstu nú þannig | við raunir margar | ok hörð harmkvæli | um haf innan *OK.* 5, 180₁. — **Flt. 1.** Ráðumst til, rekkar, | rekum brautu | þá er á Elíus | uxa bezta *OK.* 12, 166₂.

Nafnháttr.

(hann) fekk sveinum sínum hestana, að reka þá til skipanna *II.* 1, 108₁₆. honum treystu þeir einum til að reka slík vandræði af höndum sér *PM. Ág.* 79₂₂.

Þátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 1. jeg rak upp öskur gegnum nefið *PP. Sms.* 182₁₅. Um leið rak jeg loks augun í eitt (o: bréf), sem tók af allan efa *Ið.* 2, 61₂₁. — **Et. 2.** Jeg, Drottinn, hefi tekið þig úr haglendingu þaðan, sem þú rakst hjarðir *Tang* 54₁₀ — **Et. 3.** Rak það annað hinna geysistöru horna í kvið hestinum *Ið.* 4, 47₇. manngrúinn rak upp fagnaðaróp 52₇. Flórus landstjóri, sem rak lestina, var þeirra þó allra verstur 105₃₀. Kesja riddarans rakst í bóg þess (o: nautsins) 47₁. — **Flt. 1.** Skjótt vér skunduðum | ok til skips rákum | sauði feitlagna, | fótum hraða *OK.* 9, 227₂. — **Flt. 3.** þeir ráku hann í útlegð *PM. Ág.* 41₂. (þeir) ráku Breta burtu úr landinu 106₁₆. (menn) ráku Tyrki á flóttu 123₂₆.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. Þolmynd: og þó máske þetta tækist, | þá í sturlun samt jeg rækist *BT.* 42₁₆. — **Et. 3.** Fyrir Belsebub þann allra æra | yferhöfðingen kiendur er, | sögdu þeir sinn Drotten dara | að dæfulen vt hann ræke hier *Vb.* 22₁₃. Svo ei ræki ein sig á | aðra plánetuna, | hann misviða hafði þá | hringa, sem þær bruna *BG. Nj.* 23₁. Mig dreymdi, að byggbrauðskaka ... rækist á eitt tjaldið *Tang* 44₁₀. — **Flt. 1.** *Forn mynd:* skjótlega þat (o: kiðlinga ok lömb) | til skipa rækim *OK.* 9, 108₆. *Nýja myndin er rækjum* — **Flt. 3.** Bezt rækju þennan atvinnuveg fimtugar jungfrúr og gamlar ekkjur *Fk.* 88, 130_{a24}.

Hluttaksorð.

ef hann hikar við eitt augnablik, er hann óðara rekinn i gegn *Ið.* 4, 48₁₂. eru þeir (o: Gyðingar) ætíð hafðir út undan, en aldrei reknir burt *Ið. SG.* 49₁₁. Hjá hinum helga arni var gríðastaður þeirra, sem voru reknir í útlegð *Stoll* 69₃₄. og

höfðu nú í annað skipti **rekið** af höndum sér óvini sína *Ið.* 4, 110₁. Deley, sem allt til þessa hafði **rekizt** um haf innan *Stoll* 47₉.

Renna.

Forníslenska.

renn, renna; rennom, rennem; rann, rynna; runnom, rynnem; runnenn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. rennec sérþr til læcnessens *StH.* 50₂₄. **rænn** ec um garða oc torgh oc stræti *SpR.* 167₁₈. ec **renn** epter sem þu *NgL.* 1, 72₂₆. — **Et. 2. rennr** þú nú Þorsteinn hvíti *Eg.* 312₁₉. — **Et. 3. a) renn:** a þeim meiði, | er mangi veit, | hvers hann af rótom **renn** *Hm.* 138₉ (*CR.* 12₂₉). Hvat er þat fisca, | er **renn** floði i *Rm.* 1₂ (*CR.* 57₁₂). oc er nv þar comit at honom **renn** i scap *M.* 41₂₅. sver ek þess fire solena er vpp **renn** i varo riki *Al.* 30₁₆. Íkorni sá, er heitir Ratatöskr, **renn** upp ok niðr eptir askinum *SE.* 1, 74₈. Hon á þann hest, er **renn** lopt ok lög 116₂₁. ok iafnvel **renn** hann Þórkell Geitisson *Nj.O.* 247₂₉. ok ýt ok inn **renn** biðet um hans mvnn *T.* 117₈. þat (ð: vanréttet) þroz nu oc daglega allt saman upp **renn** meðr folkeno 171₈. — **b) rennr:** hvorvetna **rennr** guþs læcning a mot oss *StH.* 76₂₁. Sva sem lilium **rennr** upp a mipli þyrna 166₂₈. þa er hann (ð: lýðrinn) **rennr** of ymsar villo gotor *Leif.* 17. af litlo corni saþs **renr** up et mesta tre 21₁₂. **Rænnr** hann nu i braut *ÓHm.* 22₈. — **c) rinnr:** Nv **rinnr** hestrinn hvarr fra aðrom *P.* 10₁₇. — **Flt. 2.** ‘rennið jer nú brennumenn’ segir hann *Nj.* 150₉₆. — **Flt. 3.** himinn oc sol oc tungl oc stjornor oc votn es nu **renna** ávalt sva sem þau scynde til ennar betre stoþo *Eluc.* 44₅. blómarnar **renna** upp a mipli þyrnanna *StH.* 165₂₈. þar scolo aúgon gráta þau er her **renna** til rangra fýsta168₁₈. nú **rennaz** á hestarnir *Nj.* 59₈₈. **rennast** síðan | snart at moti | fróns fásýnir | frœknir baugar *Merl.* 2, 15₅. æf snarpir samljóðændr **rennaz** i moti *Gr. Afh.* 71₁₄. = *SE.* 2, 108₂₂.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. vera kann at nokkvrar skęðar túngvr taki sva til orða at ek **renna** frá þer fyrir hvgleysi *Nj.O.* 264₁₃. — **Et. 2.**

þo uil ek æigi at þu **rennir** oftar a mig trollit þitt *Ffb.* 1, 382a.
 — **Et. 3.** **rennia** sa marr, | er vnd þer **renni** *Hund.* 2, 32b
 (*CR.* 502a.). **renni** vnd visa | Vigblor þinig 367 (*CR.* 512.). heldr
renne hann aftr til iþronar sem brápast *StH.* 216a. Eunnv **renni**
 sa er vill fra dæpa *Mpb.* 1142a. — **Flt. 3.** Eigi varþar at hestar
renni eptir lavsir *Grg. i.* 1, 242a. Aar allar oc bekkir þornna
 þo eigi at iafnan **renne** *B.* 781a. at þær sinum felaghum fyre
renne *T.* 21911.

Boðhátr.

Et. 2. **Rennþu** oc seg sveini þessom at ierusalem mon
 eýþasc *StH.* 92b. **Renn** þu aftr *Leif.* 1657. **Rendo** oc seg
 sveini þessom at ierusalem mon evþasc 651. — **Flt. 1.** **Ren-**
nom ver a mót cristi *StH.* 864. **Rennum** vér a mot Cristi
GNH. 102a. **rennum** æigi undan *Ffb.* 1, 3051a.

Nafnhátr.

a) **renna:** Yþr vggvndom nafn domini mon **uprenna** sól
 retlætes *StH.* 472a. þar es engell þar annan **renna** 92a. nu
 scalltu **renna** a mót honom 1292a. — b) **rinna:** Vpp man
rinna biort stiarna or kyni Jacóbs *GNH.* 943a. sva miucr og
 letr var hænum þegar fotren bæðe at riða oc **rinna** 168a.
 móþan of miklar heiþar | minn hest und þér **rinna** *Korm.*
 v. 94. þviat upp skolo allar, | olstafns áþr þér hafnak | lýse-
 grund! í lande | 'linnz' þjóþar **rinna** v. 19a.

Hluttaksorð.

huerium er (*quibus*) hann moti **rennandi** ok til jardar
 framfallandi dyrkadi þo einn af þeim *Stj.* 1173a. sva sem þeir
 foru **rennandi** ok reikandi i bardaganum 85a. at **vprennandi**
 solo *Hárb.* 58a. himnescar kenningar þeirra fliota um alla ver-
 old sem **rennande** ar *GNH.* 781a. vígði hann **rennandi** vötn
 eða vöð *Bs.* 2, 1814.

Þátíð.

Framsöguhátr.

Et. 1. Ekki **rann** ek *Fbr.* 213a. Vara fýst, er ek **rann**
 rastir | reiðr um skóg til Eiða, | (maðr of veit at ek mættu |
 meinum) tólf ok eina *Hkr.* 307a3a. *ÓH.* 80a2a. **rann** ec um
 heiðar oc wallu oc sletta dala *SpR.* 1663a. — **Et. 2.** Ef þu sátþ
 þíof **rantu** með honom *StH.* 21417. **Rant** at Oði, | ey þreyiandi
Hyndl. 471. — **Flt. 3.** þa **runno** sýstr hans grataudi til bv-
 scops *Leif.* 1023a. En prestar oc kennimenn **runno** a mot þeim

Mbb. 123². æýxn .iii. hvítir gingv vpp ór sáenom oc **rvnno** a land vpp *Jv.* 4²⁷. (þeir) **rvnno** sem þeir matto *M.* 154⁸⁰. þa er menn **rvnno** 155²⁰. þa **runnu** byscuparnir mot moysi *SpR.* 148²⁷. oc **rvnnv** til steinsins *Frb.* 9⁸⁵. Apils konvngur oc hans menn **rvnnv** vpp til konvngs þeiar 21¹⁰. vastaðu at þars eggjar | á skelþunnar **runnosk** *Eg.* v. 13^s (148^{s.}). þa er hestarnir **runnuz** a vixl *Fs. Suð.* 36²⁰.

Viðtengingarháttur.

Et. 2. vilja munda ec þat, at þú **rynnir** eigi skemra áðr sól settiz í kveld *Gl.* 16⁵⁸. — **Et. 3.** oc svát ǫllom **rynne** sem mest astar hvgr til heilagrar misericordie *Mbb.* 61^s. Allz engi maþr scylldi sa þar vera er **rynne** fyrir iafnvigligvm manni ser iafnbvnom *Jv.* 63¹⁷. aa þann sama dagh sem gud górdi himin ok iórd ok allan akrsins blomstr ... fyrr enn þat **rynni** upp yfir iordina *Stj.* 29¹⁸. at hon vildi eigi bera í höfuð sér þat vatn, er **rynni** or hári Guðrúnu *SE.* 1, 362¹⁵. — **Flt. 1.** Hvat skallt **runnr** þótt **rynnim** | randlinuz (of savk minni | hagl dreif skarpt á skoglar | skýivm) oss at frýia *Nj.O.* 249¹. — **Flt. 2.** Ok syndiz mer, sem þer **rynnit** fra mer *Fs. Suð.* 86⁵⁰. — **Flt. 3.** sem fyr vlfí | oþar **rynni** | geitr af fialli | geiska fullar *Hund.* 2, 37⁶ (*CR.* 51⁴). hefir umrøda uerit manna i milli. huart þau **rynni** þa þegar upp sem ónnur kuikendi *Stj.* 24¹². sem fyrir úlfi geitr | argar **rynni** *Fas.* 2, 291¹⁷. at lxxx varga **rynni** þar at bænum *Ísl.* 2, 90²¹. þá er á **rynniz** hestarnir *Nj.* 59⁸².

Hluttaksorð.

þa bærr kwistrinn sialfr witni um af huærium rotum hann er upp **runninn** *SpR.* 143²⁷. víða **runnin** | vargætt *Fms.* 6, 68⁷. sa hon daglings scávr | dreyra **rvnna** *Gkv.* 14⁴ (*CR.* 67⁵). at **upprunninni** solo *GNH.* 116³⁴. **fetrunnar** hlaupár *SE.* 1, 292²⁰. **kveldrunninna** kvenna *SE.* 1, 258¹. brjóst **runnit** rauðum steini 326¹². nú hefir þú **runnit** *Gl.* 16⁵⁸. at retta með folkeno allt þat, er hann finnr ranglega upp **runnet** *T.* 83¹⁹.

Nýislenska.

renn, renni; rennum, rennum; rann, rynni; runnum, rynn-um; runninn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 1. Enn eg til þess Iarnhlids **renn**, | sem Iesus ver með

Pryde *Vb.* 90²⁰. — **Et. 3.** a) **rennur:** Jökulfljót **rennur** á sandinum svart *BT.* 100¹⁵. **rennur** sumar- | sól hin fyrsta *JH.* 31¹⁵. Þar sem enn þá Öxará **rennur** | ofan í Almannagjá 39⁶. en báran **rennur** þýða, | glampanði' að strönd og væta vill hinn friða | fannhvíta meyjjar fótinn köldum úða *ST.* 31⁷. — b) **renn:** j Veröldu hvar su Ræða **renn**, | Ristell mun sa frægstur enn *Vb.* 142¹⁴. — **Flt. 1.** vér **rennum** frálega á fæti *HO.* 8, 49⁸. En fyrst vjer **rennum** skeiðið svona skjótt, | hví skal vor gleði' á miðri leið þá deyja? *Íð.* 1, 311¹⁰. — **Flt. 2.** Hví nú þér svo | Þrændir **rennið**? *JT.* 37¹⁸. — **Flt. 3.** Andans kraptar eilífir | eins og gángverk **renna** *BG. Nj.* 348⁴. fagur er dalur og fyllist skógi | og frjálsir menn, þegar aldir **renna** *JH.* 117¹⁸. hún (∴ Eos) stendur skrautbúin á kerru sinni og **renna** fyrir vængjaðir hestar *Stoll* 90²².

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. Atl' það sje undur, | þó á þá **renni** blundur! *JH* 74¹⁸. Reisum trje, svo **renni** að ósi | ranga jór 167⁸. Samvizkan oss ljósið ljær, | lifs til öld svo **renni** *BG. Nj.* 99².

Boðhátttr.

Et. 2. **Renn** þú raupi með | Ránar fram að djúpum beð *ST.* 107⁶.

Nafnhátttr.

En skjótir eru vér | skeið at **renna** *OK.* 8, 116⁶. Og plánetu Úran til, | yztu sem menn kenna, | um fimm hundruð ára bil | ætti kúlan **renna** *BG. Nj.* 31⁴. Eins sálir vorar saman skulu **renna** | í sæludraumi þegar kossar brenna *ST.* 6⁷.

Hluttaksorð.

Laugast láta | lofðung báðu | fagurrennanda | í fljótsstraumi *OK.* 6, 99⁸. Með þríforkinum klýfur hann hamrana og höggur upp **rennandi** vatnslindir úr djúpi jarðarinnar *Stoll* 96²⁰.

Þátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 3. **Rann** þá dagur, | reis af austurstraumum | röðulskin *JH.* 2⁹. Nú er vetur úr bæ, | **rann** í sefgrænan sæ 69⁹. Nú skyggir fold, | er röðull **rann** við skóga *ST.* 91¹⁰. — **Flt. 3.** Grasið þróast grænt í næði, | glóðir þar sem **runnu** fyr *JH.* 105¹⁸. Í hamra- kleifum hádags undan sunnu | hvíldi jeg þar neðra lækir **runnu** *ST.* 244¹⁸. menn gjörðu harða atlögu hverja af annari, og **runnu** á fylkingar *PM. Ág.* 117¹¹. Beggja vegna við hann

risu dökk og tröllsleg hamragljúfur fram með giljunum, sem runnu ofan í dalinn *Ið.* 5, 371₈.

• Viðtengingarháttur.

Et. 1. En þá var eins og þeim **rynni** blóðið til skyldunnar *Þús.* 1, 125₂₀. Og var það eins og honum þá **rynni** kalt vatn milli skinns og hörunds *PP. Sms.* 168₁₅. Þar skein himininn í gegn, eins og breið elfr **rynni** þar yfir í undarlegum bugðum *Ið.* 1, 34₁₉. — **Flt. 3.** a) **rynnu**: Þar kynni þó að koma, að þýzkir verkmennt í liði sósíalista **rynnu** undir merki fjandmanna Þýzka-lands *Skír.* 87, 20₁. — b) *forn mynd* **rynni**: Galilei studdi á því skoðanir sínar um það, að jarðstjörnurnar **rynni** á hringbrautum kring um sólina *Ið.* 3, 304₁₄.

Fluttaksorð.

fagur var hans lífsdagur, | en fegri er upp **runninn** *JH.* 113₂. vísir er **runninn** | vegu sína alla 217₁₈. Lækjarlind sú | lifandi merkir Guðs heilögu trú, | eilífa uppsprettubrunninn | af alvizku **runninn** *ST.* 109₁₈. Hélt ek svo aprt | til Egiptafljóts | **himinrunnins** | hauðrs dreyra *OK.* 4, 270₃. fyrir manna sjón-um geta opt ávextirnir verið eins, en verið þó **runnir** af mjög ólíkum rótum *JG. Hv.* 49₂₅. En er sól var **runnin** og rökkur á komið, lögðu þeir sig til svefnis *Il.* 1, 21₇. Svo er um æfi | öldungmanna | sem um sumar- | sól fram **runna** *JH.* 112₈. Ið-
ran laung sú aldrei grær, | er aflaði tíð burt **runna** *BG. Nj.* 249₂. Liggja engjar | lög um **runnar** | ok mjúklendar með fram | marar bökkum *OK.* 9, 64₂. sínar stjörnur hún (∴: önd hans) mun hinnig líta | hærri og fegri **nýupprunnar** þar *ST.* 289₄. með-
an sjónir mæla skeiðið **runnið**, | merkistein vér hvilum við um stund *ST.* 155₇. En er blóð dökkkt | var úr benjum **runnit**, | *OK.* 3, 211₂. að hans jörð hefði hrapað eða **runnið** ofan á eign hins *Ið.* 4, 32₂₉. hrukkur og rákir, sem liggja í sömu átt og jökullinn hefir **runnið** 164₁₅.

Ríða.

Forníslenska.

riþ, riþa; riþom, riþem; reiþ, riþa; riþom, riþem; riþenn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 1. **Ríðk-at** ek rækimeidum | randar hóts á móti *Grett.*

147¹⁴. hvar ek **ríð** um bæ breiðan 148⁹. ef ek **ríð** hvatliga *Nj.O.* 192²⁶. ek **ríð** hesti | helvgbarða 195³. ok nv **ríð** ek i hans nafni i þetta hlið *Fs. Sud.* 64²⁶. — **Et. 2.** en nú treðr þú mik vndir fótvm ok **ríðr** á mik *Nj.O.* 82¹³. er þú **ríðr** til þings 218²⁰. Hvi **ríðr** þú hér á Helveg? *SE.* 1, 178¹¹. hvi **ríðr** þv sva einn saman i okvno landi *Þ.* 99²⁵. — **Et. 3.** Oc nu **ríðr** hann i borgena með miclum prís *Al.* 158²⁹. hleypr a hest sinn ok **ríðr** at Aðaluarði *Fs. Sud.* 35⁶⁴. Hann **ríðr** nv með ollv liði sinn a þingit 80³⁷. — **Flt. 2.** en þá er þer **ríðit** til þings. ríðit allir saman ok dreift ekki flokki yðrvm *Nj.O.* 215²⁸. — **Flt. 3.** **Ríða** þá sendimenn allir saman *Eg.* 164⁹. **Ríða** þar menn af bæjum til móz við hann 281¹² þa mun hon (3: brúin) brotva, þá er Muspells megir fara ok **ríða** hana *SE.* 1, 60²¹. en er þeir **ríða** Bifröst, þá brotnar hon 188²¹.

Viðtengingarháttur.

Et 1. þrindi mín | vil ec all vita | aðr ec **ríða** heim heþan *Skm.* 38³ (*CR.* 23²²). Ekki mun hestinn skaða þótt ek **ríða** heim til húss *Fbr.* 26¹⁴. Þat er líkast, at ek **ríða** vestan fimtadaginn *Ld³.* 183¹⁹. Æigi skalltu biðia þess. at æigi **ríða** ec at hefna (= efna) mina heitstrenging *Þ.* 234²⁹. — **Flt. 2.** Ek vil þessu ráða, at þú **ríðir** eigi leingra at sinni *Fbr.* 26²⁵. fúsari er ek at fara með hestana, en þú **ríðir** i Viðines *Gl.* 19⁴⁶. vil ek bióða þer at þú **ríðir** eigi vestr *Nj.O.* 169¹³. hversv má þat saman fara attú **ríðir** drottinsdag heiman en komir annan dag vikvnnar á Þrihyrnings hálsa 192²³. hinn er annarr at þú stigrir á hest þinn ok **ríðir** vndan sem þú mátt mest 264¹¹. þo at þv **ríðir** vm alla verold . . . þa man engi þinn iamningi kallaz *Þ.* 111²². — **Et. 3.** **ríðe** hverr sem hann ma mest af taka *Al.* 108²¹. segit þat Kára at hann **ríði** hingat til min *Nj.O.* 207¹⁸. ec (scal) gera þer iamgott skip af hans kostnaði, fyrr en þessi herr **ríði** fra borg hans *El.* 94¹¹. — **Flt. 1.** ok er þat mitt ráð at ver **ríðim** allir i bravt sem skiótazt *Nj.O.* 205⁷. er þat nú mitt ráð at ver **ríðim** á Þrihyrningshálsa 206⁶. mvnv þeir þá ætla at ver **ríðim** norðr á fjall 206⁹. Nú er þat ráð mitt konungr, at vit bræðr **ríðim** þegar i nótt firi með okru liði *Eg.* 165¹⁹. — **Flt. 2.** mvn Gvnnar vilia at þer **ríðit** til þings með honvm *Nj.O.* 63⁴. mvn hann her brátt koma ok drepa yðr nema þer **ríðit** vndan 105⁴. þat synizst mer at þer **ridit** ofan j áróss *Ffb.* 2, 172⁸. þo at þer **riðet** mioc hart *SpR.* 97²⁵. —

Flt. 3. riði þeir sem hvatast *M.* 115³⁵. ok ríði allir avstr með mer *Nj.O.* 208⁵. biðr hann að þeir ríði leið sína *Gl.* 22⁸⁸.

Bodháttr.

Et. 2. Ríð þú þá til þings Rvnólfr *Nj.O.* 175¹⁶. rid heim uestur til Breidafíardar *Flb.* 2, 97¹². En þv rið hann af baki *Fs. Suð.* 80²³. Rið fram þv 130⁴⁸. — **Flt. 1.** ridvm vndan *Fs. Suð.* 125³⁹. riðum at hialpa þeim hinom dyrliga dreng *El.* 39¹⁴. — **Flt. 2.** ríðit allir saman *Nj.O.* 215²³. riðit her framm gautu stiginn *Fs. Suð.* 13³⁷.

Nafnháttr.

við skvlvm ríða til heimboðs í Túngv *Nj.O.* 93¹⁶. Ásgrímur . . . bavð at ríða með þeim avstr 93²⁵. ek mvn ok heim ríða 192¹⁴. þá mvn ek láta sýngia mer messv ok ríða síðan vestr yfir Lómagnúpssand 192¹⁶.

Dátíð.

Framsöguháttr.

Et. 1. ek reið þessa götu með feðr minum *Fs. Suð.* 19²⁴. ok reið ek þér á skeið á Brávelli *Fas.* 1, 139²⁶. oc reið ec at honum sem harðast *Þ.* 195¹⁶. Vist reið ec nu sneypilega 244⁵. — **Et. 2.** a) reitt: En þat er þv reitt knvtinn. þa syniz mer at matt hefpi sva verþa at *M.* 187³⁴. þú Sigurðr vátt orminn ok reitt eldinn *Fas.* 1, 195⁹. — b) reiðt: hví reiðt þú hingat? *Nj.O.* 28¹². Sem þv reiðt fram um skoginn *Mar.* 240¹⁷ = 575³⁵. — **Et. 3.** þa reiþ hann æsno til iorsala borgar *StH.* 26¹⁴. þa es hann reiþ æsno til iorsalaborgar 27¹⁶. Varþ konvgrinn varr við gripvnginn ok reið til *Frb.* 19²⁸. Aðils konvngr reiþ hesti vm disarsalinn 22⁴. — **Flt. 1.** þar hliþverþir | harar borgar | grind vpp lveo, | aþr i garþ riþom *Gkv.* 2, 36⁴ (*CR.* 75¹⁰). Ver ridvm yt i myrgin *Fs. Suð.* 131³⁷. þa er við riðom tveir til hinna .v. alravstra hermanna *Þ.* 124²². — **Flt. 2.** aþr þer Givkvngar | riþot at garði *Skv.* 3, 35⁴ (*CR.* 69³³). sátt þu þann, kuað hann, | hinn micla skiðgarð hia engionum, þar sem þer um riðut *El.* 23¹³. — **Flt. 3.** þeir brøðr riðo tveir fra oðrom monnom *Frb.* 14¹⁴. Hagni konvngr ok Hilldir son hans riðo oppt vpp i Sviavellði 27³¹. es þiöþgata vas þeira manna es riþo oc gengo *Mpb.* 23⁴. Epter vm sumarit, þá er menn riðu til þings *Eg.* 281². Síðan riðu þeir Þorsteinn ýt ifer mýrina 312³¹. þeir riðuz at keisari ok Markvarðr *Fs. Suð.* 26².

Viðtengingarháttur.

Et. 1. þa syniz mer at matt hefþi sva verþa at ec **riþa** þer þann knvt er þv verir (= værir) alldregi siþan konvgr at Noregi *M.* 187⁸⁵. ok áðr ek **riða** til þings, stefnda ek hánun til óhelgi *Gl.* 9⁶². — **Et. 2.** en þv, gramr! **riþir** | glæms andváni | fiotri fatlaþr | i fianda liþ *Br. af Skv.* 16⁵ (*CR.* 65²⁹). aðr enn þú **riðir** til þings *Nj.* 120⁴⁴. en villda ek at þv **riðir** til þings með mer *Nj.O.* 213²⁰. Villda ec, at þv **riðir** a myrgin vt af borginni *Fs. Suð.* 61⁴. Nv vilði konvgr en biðja þik attv syndir en þin fimleik ok **riðir** vtt a myrgin 65⁴⁶. — **Et. 3.** aþr Vilhialmr **riþi** heiman *M.* 123¹⁵. ok ráða atfavr við Gvnnar þá er hann **riði** ofan í eyiar *Nj.O.* 107¹¹. ef hann **riði** .iii. svmr til þings 174¹³. ætlar þú at Gunnar **riði** vaforlogann? *SE.* 1, 362²³. — **Flt. 3.** nema þeir **riðe** sciott a vit sin *Al.* 10². Gvnnarr bavð at þeir gisti þar er þeir **riði** af þingi *Nj.O.* 74¹⁰. Konungr verðr þessum mjök reiðr ok kvazk þat ætla, at margir Íslendingar mundu kenna á sínum hlut, nema þeir **riði** sjálfir á vit sin *Ld*⁸. 154¹⁶. En áðr þeir **riði** frá Vellankötlu komu þeir Hjalti þar *Bs.* 1, 21⁹.

Hluttaksorð.

konvgr var **riðinn** a veiðar *Frb.* 19²⁶. Ok er hann var langa hriþ **riðinn** 35²⁰. þa er menn uoru **riðnir** ór herade til þings *Frb.* 2, 151²². En þo hevir hann set hesta **riðna** *F.* 127³. en hon man **riðin** heim til favðvr síns *Nj.O.* 20²². konungs dottir var i brautu **riðin** *F.* 218²³. hár fann ec heiþingia | **riþit** i hring raþom *Akv.* 8⁶ (*CR.* 78³⁴). Her var drengilega **riðit** af .i. (= einum) bærnscvm manni *F.* 193²⁵. oc riða (þeir) alla leið þa er aðr hafði **riðit** Herbut 218³⁰.

Nýislenska.

rið, riði; riðum, riðum; reið, riði; riðum, riðum; riðinn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 1. **Rið** eg háan Skjaldbreið skoða *JH.* 103¹¹. **Rið** eg þá úr Reykjavík *JT.* 286¹⁷. — **Et. 3.** Nú er á brautu borinn vigur skær | frá Hliðarenda háam, því Gunnar **riður** | atgeirnum beitta búinn *JH.* 54⁸. aldrei riður hann optar | upp á fjallhagann sinn 138¹². **riður** hún (o: öxin) því betur að, sem maðurinn beitir sér betur *Il.* 1, 64². — **Flt. 1.** **Riðum** við fram um flæði *JH.*

131s. — **Flt. 3.** **ríða** menn þeim (o: ösnum) almennt í stórum borgum *Ið. SG.* 65¹⁰.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. Þo **rijde** a Domur og Daude *Vb.* 69¹. að dauðinn **ríði** segg þeim sizt, | er sjálfur ríður dauða *BT.* 214⁷.

Nafnhátttr.

Forðast þú að **ríða** þann feigðar um sand *BT.* 102¹⁹. Hvat mun þat undra, | er eg úti sje — | þrúðgan þrætudraug | um þveran dal | skyndilega | skýi **ríða** *JH.* 14⁷. Um fjöll og dali friða | á fjörugri sumartíð | er ljúft sem lengst að **ríða** *ST.* 238⁴.

Hluttaksorð.

Í austri sést jóreykur, gjörist þá gnýr, | guma sveit **ríðandi** að móðunni snýr *BT.* 100²¹.

Þátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 1. **Reið** eg yfir bárubreið | bruna-sund *JH.* 75¹². — **Et. 2.** Þú **reiðst** um fagran fjalladal | á fáki vökrum, götu slétta *JH.* 67¹. Af því að þú **reiðst** henni of hart, og lofaðir henni ekki að bita *TFH. Bs.* 15⁴. — **Et. 3.** Nú fór vor Sólveig til sólar | um sæluhlíð anda, | og **reið** um grindurnar gullnu | til Gimla kongs hallar *BT.* 168¹⁸. (drengurinn) **reið** honum (o: leggnum) um pallinn *JH.* 300¹⁸. þeir reyndu að bregða reipum um endann á bjálkanum, er hann **reið** að *Ið. 4,* 122²². — **Flt. 1.** Komum við langt inn í skóg einn mikinn og **riðum** síðan lengi *Þús. 3,* 41¹¹. Við Þórarinn **riðum** hægt yfir heiðina *Ið. 5,* 360²⁰. síðan **riðum** við þaðan upp með hlíðum *Av. 16,* 48³³. — **Flt. 3.** þá **riðu** hetjur um hjeröð *JH.* 39¹³. **Riðu** þeir án afáts hinn næsta dag *Þús. 2,* 170²⁷. Einn góðan veðurdag skömmu síðar **riðu** þau hjón í námunda við höfðingjasetur þeirra Burleigh-greifa *Ið. 4,* 402³⁰.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. nú vildi' eg hann Rauðkjöll **riði** hjá | og reyndist mjer bezt þegar liggur á *GT.* 73¹⁵. ef nokkuð væri að gert, sem **riði** í bága við hagsmuni þess (o: Austurríkis) *Skír. 90,* 39¹¹. — **Flt. 3.** Svo meðan herja hópar stríðir | um hallar gullna **riðu** grind, | hjá þjer jeg sæti, svanninn friði, | og sjón- um leiddi þína mynd *KJ.* 125⁸.

Hluttaksorð.

Hann er **riðinn** frá | heimum Miðnáttar *BT.* 142¹⁰ þær köst-
uðu sínum þreknu lendum | í kænlega **riðinn** körfustól *GT.*
122¹⁶. vann hlaup hóglega | höndum samit, | ok geymdi gá-
lega | á grindum **riðnum** *OK.* 9, 119⁸.

Rífa.

Fornislenska.

ríf, rífa; rí fom, rífem; reif, rífa; rí fom, rífem; rífenn.

Nútið.

Framsöguhátr.

Et. 2. þui at þu **rífr** þa oc ræner *B.* 107¹¹. — **Et. 3.** ef
maðr fellir mann eða **rífr** klæði mannz *NgL.* 2, 67⁹. *Jb.* 220²⁴.
klorar hann þa sua oc **rífr** aull hans innyfi. at þar af deyr
hann *Stj.* 77³². — **Flt. 3.** rífa (∴ yrmlingarnir) sua ok slita
skeinandi hennar sidur *Stj.* 97¹⁰. Enn nu hefi ek þat fyrir
ferð mína . . ., at hundarnir **rífa** mik i sunndr *Fs. Sud.*
21⁴⁵. ok **rífa** (∴ þeir) fra lasenn meðr ollum skunda *T.* 255¹³.
(veidimenn) **ríva** or tannum þeim (∴ hundunum) þat sem þeir
ætludu ser til fenngiar *B.* 107³².

Viðtengingarhátr.

Et. 2. býð ek þer hundr, at eigi bitir þu holld Simonis,
helldr **rífir** þu klæði hans *Ps.* 87²⁴.

Nafnhátr.

hvatvitna vill hann **ríva** oc slita *B.* 151⁷. þer skulut **rífa**
mat af diskum *Bs.* 2, 143⁴.

Hluttaksorð.

oc eigi vndir vald flivgande fugla eða **rívanndda** (=rífande)
dyra *B.* 19¹⁹.

Þátið.

Framsöguhátr.

Et. 2. fyrir hvi **ræift** þv klæði þin *Stj.* 616³². oc þv **ræift**
klæði þin með svt oc sorg 649²⁶. — **Et. 3.** (hon) **reif** clépi af
sér *Mpb.* 78²⁴. þa reidesk konvng. oc **reif** af sér clépi 107¹⁷.
rifjaði hann saman varrnar, ok **reif** or æsunum *SE.* 1, 346⁵.
Hann upp **ræistize** oc **ræif** af hænni klæði sin *Str.* 34²⁴. —
Flt. 3. Róa namo ríki (ríkir?), | **rífo** kíol halfan *Am.* 37²

(*CR.* 83₉). **Rifv** þer þá ofan vefinn *Nj.O.* 279₆. en þeir aðrir forunautar **rifu** af ræfrit af selinu *Ld*⁸. 239₁₂

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. En i hefnd þessar vanvirðingar batt Simon olman hund æ veg fyrir Petrum, at hann **rifi** hann i sundr *Ps.* 87₂₁. ok syndiz mer sem . . . leo **rifi** mik i svndr kvikan *Fs. Suð.* 86₅₁. en i annan stad uillda ek æigi at sol **rifui** j sundr nyia timbrueggi *Flb.* 1, 290₆. — **Flt. 3.** En þeir voro es þat sөгþo. at vargar **rife** hré hans *Mpb.* 90₁₀. ok suo er sagt at suma gleyfti hon (ǝ: kettan) en suma **rifue** hon til dauds med klom ok tónnum *Flb.* 1, 527₁₂.

Hluttaksorð.

var þar hverr fiskr or roði **rifinn** *Eb.* 101₁₄. casta þeir enom brezka manni yfir hofvþ ser oc hofþv nær j svndr **rifinn** *Jv.* 61₈. Hvgða ec her i tvni | teína fallna, | þa er ec vildigac | vaxna lata; | **rifnir** með rótom *Gkv.* 2, 40₅ (*CR.* 75₁₆). bæðe af dyrum grimum **rifnir** oc i elldi brenndir *B.* 49₈₁. var þá svá at heyra nætr sem daga, at skreiðin væri **rifin** *Eb.* 101₈. Purpurenn oc onnvr en dyrstu kleðe varo **riven** i sundr *Al.* 93₁₅. Þóroddr vildi eigi annat, en aptr væri **rifit** sárit *Eb.* 88₁₄.

Nýíslenska.

ríf, rífi; rífum, rífum; reíf, rífi; rífum, rífum; rífinn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 1. *Polmynd:* **Rífst** jeg ei upp, | þótt reidur ægir | lemjí mínar | litlu rætur *ÓS.* 26₁₀. — **Et. 2.** **rífur** (þú) sundur klæði þín *Þús.* 3, 75₈₁. — **Et. 3.** Leo stífur verka var | vígs að gifurlegu æði, brynju **rífur** Rómular, | svo ræsir svífur á kné sín bæði *Núm.* 6, 66. hann **rífur** sig í fötin, staf i hendi *GT.* 78₈. — **Flt. 3.** Nautin **rífa** stundum undan þeim (ǝ: hestunum) einn fótinn *Ið.* 4, 56₂₉.

Viðtengingarhátttr.

Et. 3. Hvers vænti'g? Brátt mína' að borg | bróðir Pygmalion rífi *KJ.* 147₇. — **Flt. 2.** svo að þjer ekki, nær þjer upprætið illgresið, rífið hveitið upp með *Tang* 105₂₅.

Boðhátttr.

Flt. 1. rífum þau (ǝ: bréfin) i sundur *JJ. Rand.* 78₁₂. — **Flt. 2.** Rífið þjer það (ǝ: brjefið) upp, major *Ið.* 6, 255₁₉.

Nafnháttur.

að þeir skyldu rífa öll hús borgarinnar niður til grunna *PM. Ág.* 761. Einnig sáu menn, hvernig strauminum varð meir og meir ágengt í að rífa burt stólpana undan boganum *PP. Sms.* 49²⁴. okkr þótti ekki annað sýnt . . . enn að þau mundu á svipstundu rífa okkr í sundr *FP.* 356. láttu þá skilja, að þú munir innan viku rífa þá í sundr 110²¹.

Þátíð.

Framsöguháttur.

Et. 1. Eg reif sundur klæði mín *Þús.* 3, 385. reif eg þá (∴ pílgrímana) í sundr þarna *FP.* 110²⁸. Jeg reif mig á nagla *Ið.* 1, 1716. — **Et. 3.** (hann) reif sundur klæði sín *Þús.* 2, 9319. (fljótið) reif burt brú *PP. Sms.* 4916. (æðsti presturinn) reif í sundur klæði sín *Ið.* 4, 10713. — **Flt. 3.** Skriðu þeir (∴ höggormarnir) að hinni hræðilegu ókind, sem eg hafði banað, og rifu hana sundur í stykki *Þús.* 3, 3817. heldur rifu (∴ þeir) í sig kornið ómalað *Ið.* 4, 12419. Þá rifu bræðurnir klæði sín *Tang* 25²⁴. rifu klæði sín 39³⁸.

Viðtengingarháttur.

Flt. 3. *Forn mynd:* Hvernig skyldi eg fá hjá komizt að þau (∴ þessi dýr) rífi mig í sundr? *FP.* 376. og svo til þess að vargar rífi ekki upp líkin *Ið. SG.* 1561.

Hluttaksorð.

Skömmu síðar fann jeg, að jeg var **rifinn** út úr kistunni *PP. Sms.* 4217. Jeg víða um lífsins hef vegleysu reikað | svo vinlaus sem **rifin** frá stofninum grein *ÓS.* 541. En svo sjer hann skel . . . kolmórauða og skörðótta, og gott ef ekki **rifna** *JH.* 30318. Þegar þeir finna skikkju yðar **rifna** *Þús.* 2, 2059. neglurnar sé **rifnar** *Fk.* 88, 138^{b27}. Þá er Skylla | úr skipi voru | hafði hremmt fyrr | ok á hol **rifit** *OK.* 12, 1494.

Rísa.

Forníslenska.

rís, rísa; rísom, rísem; reis, rísa; rísom, rísem; rísenn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 1. En ef ec rís vp a þriþia dege *Mpb.* 8418. Með sælv syniz mer fall mitt, þar sem ek ríss sælli vpp *Hms.* 1,4635. —

Et. 3. a) ríss: Iþron mono þeir gera ef necqverr ríss af dæþa oc cœmr til þeira *Leif.* 37¹⁹. Konvngur ríss vpp *M.* 31⁴. ríss (o: fuglinn Fenix) sua upp annan tima af sealfs sins eiginligum auskum *Stj.* 74²⁰. Sem gestur ríss vpp arla 384⁸⁰. Hvar sem hon (o: náttúran) ferr. þa ríss oll scepnan vpp i mote henne *Al.* 152¹⁵. — **b) rís:** oc berc a hurþ hverge es upp rís *StH.* 215⁸⁵. ef maðr rís upp or dome *NgL.* 1, 23¹⁴. Vm morgininn arla ris Asbiorn upp *Ffb.* 1, 527⁵. um nottina er menn voru sofnadír ris Þorgeirr upp 2, 163⁸. ris af hanum gott orð *Þ.* 41²³. — **Flt. 1.** þa er vér rísom up af andar dauþa *StH.* 27²⁰. ef vér rísom upp af andar dauþa 182⁹. (vér) risum kykver upp 149¹. ymist gerandi, saarlíga föllum edr biugir vpp risum *Mar.* 338⁸. — **Flt. 3.** vprisodagr sa es valþer menn Guþs rísa up til eilifrar dýrþar *StH.* 28¹⁴. omilder rísa ege up i dome *Eluc.* 39¹⁸. es dæþer menn rísa vp *Mþb.* 97². stórar ár rísa við þeim víða *Al.* 54¹⁸.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. þótt ek rísa varla ór rekkju *Grett.* 174²⁷. — **Et. 2.** þat synizst mer rad at þu leggizst nidr en risir upp ofanverda nott *Ffb.* 2, 97¹¹. — **Et. 3.** Sa es illr es lágesc hann með paulo í illo. at hann ríse upp með honom í goþo *StH.* 178¹⁵. Af því es rett at trua at hverr rise up með þeim aldre oc vexte sem hann fór ór heime *Eluc.* 45¹⁶. þa ríse up sveinn sia af dauþa *Ps.* 818⁷. þa risi kona sia heil vp *Mþb.* 77²⁴. þikki mer vera mega at nockvrr rísi sá vpp í sveit at honom se viðsjávert *Nj.O.* 156⁸. þeir . . . muno eigi trua þott necquerr risi up af dæþa *Leif.* 45⁸. — **Flt. 1.** öllum er oss nú sjá kostur auðsær, at vér rísom allir upp í móti Haraldí konungi *Hkr.* 55¹⁸. — **Flt. 3.** rise þeir vpp i mote þer er aðr hafa gengit undir þek *Al.* 133⁹.

Boðháttur.

Et. 2. Nv ef þv fellr, ris vpp *Hms.* 1, 467⁸⁵. Rístu upp *StH.* 183². Af því ristú upp oc far 202³¹. nótt þv risat, | nema á niosn ser *Hm.* 112⁵ (*CR.* 11¹⁸). — **Flt. 1.** Rísom ver up af andar dauþa til lifs *StH.* 28²⁷. Rísom vér upp fra synþa dauþa til góþra verka 182³¹. rísom up við oc forom til þenar *Leif.* 97²¹. — **Flt. 2.** Risit upp ok hirðit eigi at ottaz *Ps.* 7²⁹. Risit vpp skiott *Stj.* 393³⁴.

Nafnhátt.

eigom vér þá oc aller upp at rísa *StH.* 44₂. matti hann eigi or hvilo rísa marga daga síþan *Leif.* 102₂₉. þora þó at rísa við *Al.* 146₁. vera drepinn ok rísa af dauða æ þrjúða degi *Ps.* 61₉.

Hluttaksorð.

þat (o: hofub) hóf hann yver alla engla uprísande *StH.* 75₂₃. þann hinn sama, sem fyrr harmadir þú fyrir astarinnar hita æ krossi deyianda, satt þú a þrjúða degi af dauða vpprisanda *Mar.* 337₂₁.

Þátið.

Framsöguhátt.

Et. 1. A míþre nótt reísek upp *StH.* 62₁₅. oc reis ec vp a enom þrjúða dege *Mþb.* 85₂. Up reis ec 96₁₆. ræís ec upp af dauða *GNH.* 63₁₆. — **Et. 2.** Fvr hví reistu sva snimma vp? *Leif.* 102₂₆. þv reist vpp af dauða á þrjúða degi *Fs. Suð.* 140₁₀. þú reist af dauða æ fyrsta paskadegi *Hms.* 1, 412₁₂. — **Et. 3.** þa reís iób upp *StH.* 97₁₄. hann fell niþr illr oc reís upp góþr 178₁₅. þa reís ioseph upp 183₄. Næst eftir Abimelech reis vpp hertogi Israel er het Thola *Stj.* 403₂₂. — **Flt. 3.** sia þeir ovine sina i qvolom þa es forþom ríso i gegn þeim *Eluc.* 53₁₇. ríso upp likamer dauþra manna *StH.* 69₂₈. Síþan ríso þeir upp scyndelega 73₆. þa ríso upp þrætómenn i gegn honom 175₂₆. þa risv þeir vp heiler *Mþb.* 105₂₀. heraðs menn risv vpp arla *Stj.* 391₁₉. vm morgininn, er menn risu vpp *Eg.* 319₁₁.

Viðtengingarhátt.

Flt. 3. (Lucianus) sende orþ ællom beoiar monnom at þeir rise upp snemma *StH.* 203₂₄. þa svndisc fostro þeirra sem þer risi up or grofom sinom *Leif.* 116₂₅. syndizt sva sem harin æ hofdi honum risi i gegn eldinum *Hms.* 1, 588₃₅.

Hluttaksorð.

þa vas iesus cristr risinn up af darþa *StH.* 72₁₇. (þeir) fundu .xj. postola þa es reoddo of þat. at drottenn var uprisenn 73₇. ætluðu Judei Jesum vera einnhvern af fornum spámonnum af dauða risinn *Ps.* 5₂₅. voro menn eigi upp risnir *Gl.* 22₁₉. ræmm ero róg of risin *Sd.* 37₆. iol vár ero risin af bvrþ drottens vars *Ág.* 11₅. gyþinga þeirra er eige trúþo iesum criz upp hafa riset *StH.* 177₂₈. at mæren palladia hafþe

níðr fallet oc . . . riset upp heil 207³². þeir trvþo eigi þeim er þeir sǫ hann up hafa riset *Leif.* 22⁶.

Nýislenska.

rís, rísi; rísun, rísun; reís, rísi; rísun, rísun; rísinn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. En jafnskjótt sem þú kemur heim með þetta, rís eg upp af líkfjölunum *Þús.* 3, 76². Upp! glaður nú rís eg af grösugum blett | og geng meðan endist mér dagur *ST.* 79¹⁴. —

Et. 3. þangað sem Garðars | gamla ey | há úr hafi rís *JH.* 37⁷. Hamragirðing há við austur | Hrafna rís úr breiðri gjá 106⁶. Hvítur fram á röstum rís | reyðar blástur hár *ST.* 93¹. studdur mentum þjóðar hagar rís 156¹². þeim rís hugur við þeirri svívirðingu og smán *Il.* 1, 71¹. — **Flt. 3.** dökkt er á djúpi | dimmar öldur rísa *JH.* 36¹⁸. Við norður rísa Heklu tindar háu 52²². þar rísa upp afbragðsmenn að viti og hreysti *PM. Ág.* 141²¹. þá rísa þau (ǫ: goðin) öll i einu úr sætum sínum *Stoll* 29²⁰.

Viðtengingarhátt.

Et. 2. Jeg býð þér, þú ungi maður, að þú rísir upp *Tang* 102¹⁶. — **Et. 3.** ekki eldgálkn | eða, upp þó rísi, | hundradhentur þuss *JH.* 203¹⁷. — **Flt. 1.** Huad ma Hug vorn gledia | hier nu meir enn Trua, | að vier epter Dauda vpprijsum að vijsu *Vb.* 57¹⁷.

Boðhátt.

Et. 2. Hnig þú hóglega | i hafskautið mjúka, | röðull rósfagur! og rís að morgni *JH.* 78⁴. Rís því upp *KJ.* 144¹⁶. rís til verka, nú er árdags stund *ST.* 154². Ó, manna þig, Ísland, og rís með árum 221⁶. Rís upp, et og vertu með góðu geði *Tang* 65¹¹. Stúlka, jeg skipa þjer, rís þú upp! 101²⁸. — **Flt. 1.** höfum hljótt heldr, | hratt upp rísun *OK.* 4, 363². — **Flt. 2.** rísið upp og forðið yðr i skyndi *Þús.* 2, 170¹⁵. Rísið upp stormar *Myn.* 53¹¹. Rísið upp þér dónu *FP.* 28¹⁴.

Nafnhátt.

Sá eg i ungum | æsku blóma | stjörnur úr himin- | straumum rísa *JH.* 229²⁴. Það eru farnar að rísa upp raddir móti þessum ósóma 309⁶. svo aptur mætti' úr deyið ok dauða | dafnandi

rísa landið snauða *ST.* 152¹². Það var upphaflega eigi áform Lúthers, að rísa algjörlega á móti páfavelðinu *PM. Ág.* 173⁴.

Þátið.

Framsöguháttur.

Et. 1. reis jeg úr rekkju *KJ.* 145⁸. Reis eg þá á fœtr *Ið.* 1, 144²⁵. — **Et. 3.** Rann þá dagur, reis af austurstraumum | röðulskin *JH.* 2⁹. En sólin reis hin sæla, | sveipaði skýjum frá 136¹⁰. Einn morgun snemma Gísli reis úr rekkju *GT.* 78⁷. þá reis upp hinn fjölráði Odysseifur *Il.* 1, 72⁸. — **Flt. 3.** risu þá upp allir guðir í einu úr sætum sínum *Il.* 1, 23¹⁸. Þess vegna risu menn upp á móti Sókrates *PM. Ág.* 42¹⁹. En á meðan hann var þar nyrðra, risu Grikkir upp af nýju 49¹⁹. en Jótar risu öndverðir í móti 143³².

Viðtengingarháttur.

Et. 3. það mátti segja, að einn flokkur risi upp móti honum, þegar annar var niður bældur *PM. Ág.* 157¹. — **Flt. 3.** *Forn mynd:* um upprisu dauðra og hversu sumir risi fyrr upp enn sumir síðar *LLH.* 27².

Hluttaksorð.

Rísinn Björn úr rústum er *JT.* 307¹⁶. Spámaður mikill er upprisinn meðal vor *Tang* 102¹⁹. Jóhannes skírari er risinn upp frá dauðum 104¹⁵. þá eru jötnar óðar en líður risnir upp aptur *HB.* 43¹. Sæludalur, sveitin bezt! | sólin á þig geislum helli, | snemma risin seint er sezt *JH.* 154⁸. Bíður hún hrein, | unz hitta fær | bústaðinn forna | betri og fegri, | frá unnum blám | endurrisin *BT.* 41¹⁴. Risin drós úr djúpi ljósu — | dropar líða af hári niður — | breiðir snjófga blæu á stráum *ST.* 17¹⁸. og hefði öllum risið hugur við, er Þór seiddist svo hátt *HB.* 38¹⁰.

Rísta.

Forníslenska.

ríst, rista; ristom, rístem; reist, rista; ristom, rístem; ristenn.

Nútið.

Framsöguháttur.

Et. 1. a). *eldri mynd* rístem: Rístem rún á horne *Eg.* v. 9¹ (134¹⁹). — b) *yngrri mynd* ríst: Þvrs ríst ec þer *Skm.* .

36₁ (*CR.* 23₁₇). sva ec þat af ríst | sem ec þat áreist 36₅ (*CR.* 23₁₈). sva ec rist | oc i rýnom fáe *Hm.* 157₄. þenna ríst ek með þunnu | (þýtr jarðarmen) barði | einum út frá Spáni | öfund-krók í dag hróki *IS.* 1, 169₇. — **Et. 2.** lætr þú þar breiða niðr uxahúð blóðga ok sezt þar yfir ofan siálfr ok rístr umhverfis á iörðunni hiá þer með blóðrefli sverðs þins níu reita *Mar.* 148₁. — **Et. 3.** Hola baro rístr hlyrom | hreystisprvnd at svndi *M.* 228_{a12}. (Otkell) rekr sporann við eyra Gunnari, ok rístr hann mikla ristu *Nj.* 53₁₉. .ix. ræita rístr Þrandr alla uega vt fra grindunum *F'lb.* 1, 556₂₃. Olafr konungr rístr kross j lofa ser 2, 140₁₃. — **Flt. 1.** En er aprt fara runnar | unn-viggs of haf sunnan, | rístum heim at hausti | hval-frón til Nerbónar *IS.* 1, 161₁₉. — **Flt. 3.** rista menn þar af stærce ar alar *SpR.* 49₁₅. reip þau er fyrr roeddum wer um er menn rista af fiskum þeim er rostungr er callaðr 50₂₂. Eptir þat tekr hann at yrkja kvæði, en þeir rísta eptir á speldi *Fas.* 2, 558₂₄.

Boðhátr.

Et. 2. tak ál kvikan ok ríst hann *Sýn.* 471₃.

Nafnhátr.

a horni scal þer rista *Sd.* 7₄ (*CR.* 63₂₃). a lofo(m) scal þer rista 9₄ (*CR.* 63₂₆). a stafni scal rista 10₄ (*CR.* 63₁₈). a berki scal þer rista | ok a badmi viðar 11₄ (*CR.* 63₃₀). Veiztv hve rista scal? *Hm.* 144₁ (*CR.* 13₃). Skalat maðr rúnar rísta, | nema ráða vel kunní *Eg.* v. 48₁ (267₁₀). en ek mun rísta á kefli 286₁₂. Svá var skipat mǫnnum með fé þessu, at þat skyldi engan krók rísta *Ld³.* 85₉.

Þátið.

Framsöguhátr.

Et. 1. Sva ec þat af ríst | sem ec þat á reist *Skm.* 36₆ (*CR.* 23₁₈). þá er ek reist, | þá er ek renna gat | kaldan straum kili *SE.* 1, 716₁ (*Ht.* 101₄). enn ek reist þer rúnar a skilldi hans, at *Fs. Suð.* 38₃₄. — **Et. 2.** gjálfrstóðum reistu græði | glæstum *Hkr.* 570_{a15} (= *M.* 51_{a32}. *Fms.* 6, 252₁₅. *SE.* 1, 498₉). — **Et. 3.** oc reist með fingri sinom crossmarc *Mpb.* 105₂₃. hann tók við horninu ok reist á rúnar *Eg.* 134₁₇. en hann reist rúnar á staungiinni 208₂₀. Egill reist rúnar 267₁₈. oc reist nafn sitt a stavenom *Str.* 66₁₅. — **Flt. 3.** þa ristu þeir Þor-

odr i sunndr i streingi felldi sina *ÓH.* 152¹⁶. kilir ristu haf
 Lista *Hkr.* 274a²⁴ (= *ÓH.* 55³¹).

HLUTTAKSORÐ.

Nv er bloþvgr orn | bitrom hiorvi | bana Sigmyndar | a baci
ristinn *Skv.* 2, 26⁴ (*CR.* 59¹⁶). **Barðristinn** nemr brjósti |
 borðheim drasill skorðu *SE.* 1, 498¹². voro i horni | hverskyns
 stafir | **ristnir** oc roþnir *Gkv.* 2, 22³ (*CR.* 74¹⁵). sák á telgðo
 talkne | tío launstafe **ristna** *Eg.* v. 48⁶ (267¹⁵). brast rikula
ristin | rit *Hkr.* 560a¹⁰ (= *M.* 18¹). **ristin** scalf i ravstom |
 ravng *M.* 102b²³. at ganga skyldi undir jarðarmen þat er torfa
 var **ristin** ór velli *Ld*⁸. 51²². **ristnar** hafa verit rúnar *Eg.*
 266²⁵. með rúnakefli því, er vísur þessar váru forkunnliga vel
 á **ristnar** *Grett.* 154⁵. er hans kyn kvalið | ok konur **ristnar**
Merl. 2, 32⁴. flautum var þá flóð um **ristit** *Hkr.* 532b²⁴. Nu
 var **ristið** a stavenom. at Tistram hafðe þar lengi beðit henn-
 ar *Str.* 66¹⁸. oc upp las þat er a var **ristit** 66²⁷. maðr sá, er
 Helgu hafði rúnar **ristið** *Eg.* 277¹⁵. ok hafði hann þat **ristið**
 henni 278¹.

Nýislenska.

Í nýislensku er þetta sagnorð venjulega veikt: að rista, eg risti;
 þátíð: eg risti; *hlt.* ristur. — *Nútið, frsh. ft. 3.:* að hin munn-
 friða | mey um liti | bleyðiorð það, | er í blóði rista | buðlungs
 sveinar | á baki yðru *JT.* 37²⁴. Hvorki fjárflokkar | fold þá
 yrja | né arðrjárn | eybarm rista *OK.* 9, 60⁴. Þá fara rúnir að
 tíðkast, er menn rista í málma, á steina eða tré *PM. Ág.*
 140⁶. — *Vth. ft. 3.:* Aptur segja sumir menn, að konur . . .
risti ekki eins djúpt og sjeu ekki jafnþolgóðar að grafast til
 botns í neinni visindagrein *BB. RK.* 30²¹. — *Nafnh.:* verð jeg að
 draga hann (o: plóginn) liðlangan daginn og rista jarðveginn
Þús. 1, 14²⁶. — *Þátíð, frsh. et. 1.:* ok ramt regindjúp | rista'k
 gegnum *OK.* 7, 131⁸. — *Et. 3.:* Nær bað rós þá risti | rún, af
 vindi skekin, | nauðug á sjávarsandi, | sjer að fyrirgefa? *BT.*
 71⁷. — *Hluttaksorð.:* ok at einn hefik | til enda þenna | græð-
 is heim | gegnum ristan *OK.* 5, 194³, ristan stein fá þú |
 rúna letri *JT.* 214³. gætið að guðlegri rún, | sem gyðjunnar
rist er á spjaldi 19²⁶. Leturgjörð þekktu þeir menn eigi, en rist
 hafa þeir á hamra og hellubjörg ýmsa merkilega viðburði *PM.*
Ág. 139²⁶.

Sterkar myndir.

Þátíð, frsh., et. 1.: reist jeg og fáði *BT.* 224. *Et. 3.:* Reist smíð þessa | í Róm suður | Albert Thorvaldsen | fyrir árum tólf *JH.* 63²¹. *Hluttaksorð fortíðar:* Helzt munu rúnar hafa verið ristnar á kefli *TPH. Elding* 702²⁶.

Ríta.

Fornislenska.

rít, rita; ritom, rítem; reit, rita; ritom, ritem; ritenn.

Nútið.

Framsöguháttir.

Et. 1. nema þars ek rít samhliðanda hverngi er ek rit með vexti höfuðsstafsins *IGL.* 10¹. ek rít 11⁹. rit ek 11¹¹. ok ritk a þersa lvnd 12¹. *Veik mynd rita:* því rita ek tilþin vm ríki konungs æ Indialandi *Al.* 164⁶. — **Et. 2.** ræki ek ægi hvart þv rítr e þitt eða a *IGL.* 3¹⁹. þv rítr 12². þv ritr 14¹⁴. *Veik mynd ritar:* þar er orð at þv ritar þar e. er flester menn rita í 7¹⁰. — **Et. 3.** *Veik mynd ritar:* helldr ritar sínum stofum hver þið sina tvngv *IGL.* 1¹⁰. en þo ritar hon til konungs *Al.* 91²². Hann ritar meðr þeim *T.* 77¹². — **Flt. 3.** sem ægi rita grikkir latinu stofvm girzkvna *IGL.* 17. Enn þo rita ensker menn enskvna latinu stofvm qllym þeim er retræðer verða i enskvnni 1¹³. sem grikkir rita i oðru likneski langan staf enn i oðru skamman 5¹⁷. Sva rita þeir e skaman 5¹⁸. Másc þeir af lifs boc oc ritasc eigi með retlátom *GNH.* 68¹⁹. *Eigi verðr séð, hvort hér skal lesa rita eða ríta og þess vegna eigi heldr, hvort myndirnar rita og ritasc eru sterkar eða veikar.*

Viðtengingarháttir.

Et. 1. þo at ek rita (= rita?) ægi fleiri raddarstafi enn raddernar fvndvz i vorv mali *IGL.* 5¹². sel þv mer teki þar at ek mega ríta *Hms.* 1, 25²². — **Flt. 1.** þo at vér ritim (= ritim) hana (o: þá iartegn) ofre en aðrar *GNH.* 156¹⁴.

Nafnháttir.

Hér verðr eigi séð, hvort lesa skal ríta eða rita, af því að skinnbækurnar gera eigi glöggvan mun á i og i: Hverega tvngv er maðr skal rita annarrar tvngu stofvm *IGL.* 1¹¹. at rita ok lesa 2⁶. þa er þo gott at rita þat að er grein enn æ

raddarstofum 5¹⁴. oc bæþo hann **ríta** hvé hann skyldi heita *StH* 11⁸⁰.

Þátið.

Framsöguhátttr.

Et 1. sem alla hefi ek samhliðendr samða i þat mark nv sem ek **reit** snemma i þeira vmræðv *IGL*. 13²³. En ec **reit** þetta. qvad pilatvs *Mpb.* 82⁴. *Veik mynd:* at hann mæler a mot sva morgvm monnvm skynsqmvm sem bæði letuz sialfer kveða þetta orð aðr ek **ritaða** þat ok sva hæyra aðra menn kveða sem nv er **ritað** *IGL*. 8¹⁸. I fyrstu bok **ritada** ek þer um lios tungls *Al.* 165². — Et. 2. *Veik mynd:* þv **ritaðer** earn þar sem ek munda iarn ríta *IGL*. 7¹¹. — Et. 3. en pilátus **reit** rit *StH.* 174²². hann **reit** i goþspialle síno þau verc dróttens flest es hann georþe i mustere 181¹⁴. Lucianus prestr **reit** sægo þessa 204³⁶. En es þat rit vas ritip þa mælti hann við þann er **rét** *Leif.* 94¹⁴. — *Veik mynd:* sem sa er þilika luti mæðr honum visse oc sialfr **ritaðe** *T.* 30¹⁸. — **Flt.** 3. Rumveriar **ritaðu** fyrir stundu til min *Al.* 160⁶.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. er þu batt mik mioc kostgæflega at ec **ritaðe** með scommu male uoccora huggan þins fiolscyldis *GNH.* 14.

Hluttaksorð.

a) *sterkar myndir:* hann er samsettr af deleth ebreskvvm staf er heiter sade sva **ritnvm** *IGL.* 12²⁰. En er þeir fyldo alla hluti, þa er **ritner** varo um Jesum, þa toco þeir hann ofan af crosse *Ps.* 218³⁵. þar hefi ek við giorfa þessa stafi flora er her erv **ritner** nv *IGL.* 3⁶. Bók réðu þá blíðir | byrskiðs viðir síðan | (verðr sá, er venst á dýrðir | vitr) gullstöfum **ritna** *Lv.* 7⁸. at þeir skilþe ritningar spamanna þær es of hann vðro **ritnar** *StH.* 190²². er ioan sa nofn þeira postola **riten** yver hliþom ennar himnesco ierusalem 17⁵. Fyr hui vðro næfn postola **riten** yfer hliþom himnescrar borgar 17⁶. sem þessa kostar væri **ritin** nofn þeira *IGL.* 9¹⁹. nofn fyr ofan **ritín** 10¹⁹. Eþa hverso meondo fyllasc þa ritningar spamanna es **ritet** er of mic 17¹⁵. en þat var **ritet** latino stofom. oc grixcom oc eibreiskom 174²². En es þat rit vas **ritip** *Leif.* 94¹³. sem **ritip** es 94²⁸ sva es **ritit** of helgan anda 114⁸⁰. Enn es þar sva **ritip** 129³³. þvi at sva es **ritit** at 149²¹. þviat sva er **ritip** *Mpb.* 105⁶. —

Veikar myndir: voru þær vanar ritaðer *T.* 721. **Ritaðum** þeim siðsæmdum 44¹². sú kenning, er áðr var rituð *SE.* 1, 452⁶. þá vitraðesc sa i licam. er ritat hevir tal allra valdra manna sinna á lifs boc *GNH.* 68¹⁷. sva sem ritat er í guðspialle 80¹⁰. er sva er um ritat i salme 177⁶. at engi gætr ritat ne rannsakað *Str.* 11²⁰. hvart þat er ritat um þænna scirum eða annan *SpR.* 117²². Eigi dyl ec at ec hava þvi nér ritað til hans *Al.* 129⁷. oc ver megem allan alldr lifa i loflegri frasogunn þeira. er var storvirki vilia ritat hava 160².

Nýislenska.

Í núveranda máli er þetta sagnorð venjulega veikbeygt og gengr eftir a-beygingunni. Þó finnast einstakar sterkbeygðar myndir. Þátíð, frsh. et. 3.: reit hann þá brjef og iðkaði vísindi *Fjöl.* 4, 2, 27²². Hann beiddi um spjald og reit þar á *Tang* 85²⁹. *Hluttaksorð fortíðar*: þessi frásögn . . . er mjög mikils virði, þar sem hún er ritin af sjónarvotti *Ið.* 4, 363¹⁸.

Rjóða.

Forníslenska.

rýp, riópa; riópom, riópem; rauþ, ryþa; ruþom, ryþem; roþenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. *Eldri myndin*: rjóðom spjöll i dreyra *Eg.* v. 9² (134²⁰). rjóðom sverð i blóði v. 39⁴ (237¹⁸). — **Et. 3.** vitt ryþr iarnn a ytom | Olafs mogr en fogro *M.* 143b². Öx rýðsk, eisur vaxa, | allmörg, loga hallir, | hús brenna, gim geisar, | góðmennit fellr, blóði *SE.* 1, 506²⁸. — **Flt. 2.** ríodvum ver af reiði | ravnd *ÓH.* 209a¹⁸ (= *ÓHm.* 67a³¹. *Fms.* 6, 129⁷). ver ríodvum spior blóði *Nj.O.* 84¹⁷.

Boðhátt.

Flt. 1. Ríodum gylðis góma, | gjörum ríks konungs sóma *IS.* 1, 178²².

Nafnhátt.

þer er sòmra | sverþ at ríópa, enn friþ gefa | fiandom þin-om *HHv.* 34⁷ (*CR.* 46²²). mvno synir Givca | af sifivgom mer | eggjar ríópa? *Skv.* 1, 50⁷ (*CR.* 56²²). Treystvsc egg fyrir avstan | (yþr tióþi gvð) ríópa | (nascari flo nyra) | Nervasvnd

(til vnda) *M.* 161a₁₇. (at þeir skyldi) **riöða** stalla með bloði hans *Frþ.* 11₂₇.

Hluttaksorð.

Skáldin hafa hluttaksorð nútíðar af rjóða sem nafnorð og höfuðorð í kenningu: Rjóðandi mun ráða | randabliks ór landi | oss, nema Einarr kyssi | öxar munn hinn þunna *Hkr.* 578a₂₂. Nú hykk **rjóðanda** reiðu | rógörs því at veit görva | þegi seimbrotar segja | seggjum hneitis eggja 515a₇. dreyrgra darra **riöðendr** *Jv. dr.* 10₄. **riöðendr** randorma 17₇. Þing bauð út hinn ungi | **eggrjóðandi** þjóðum *Hkr.* 514a₁₄ (= *Fms.* 6. 22₁₂).

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. Fiarri þv gect, | meþan ec a Fafni ráðe | minn hinn hvassa hior *Fm.* 28₃ (*CR.* 61₁₃). ok **rauðk** at þar odd ok egg *Gl.* 25₂₅. hitt var fyrr er fiarri | fostrlandi **ravþ** ec branda *M.* 101b₃₂. þá er ræfrvita Reifnis | **rauð** ek fyrir Svöld til auðar *SE.* 1, 400₁₂. — **Et. 2.** er þv a Fafni rátt | þinn inn frána meki *Fm.* 1₄ (*CR.* 59₂₆). Höss arnar rauttu hvassar | hroðigr konungr! blóði, | imr gat krás hvars kómut, | klær áðr hingat færir *Hkr.* 555b₇ (**raðtv** *Frþ.* 199b₂₃. **rauð þú** *Fms.* 6, 159₂₃). hiz er rautt fyr Nizi | tiggj Tyrfrings eggjar *M.* 79a₂₉. þv rátt skoglar skyia | skoð *Gr. Afh.* 75₁₄. þv **ravðt** 17₂₀ (= *SE.* 2, 114₁₁). — **Et. 3.** Snarr **ravþ** Sygna harri | sverþ a uthlavps ferþom *M.* 142a₃₁. vlfr **rauþ** a her davþom | teþr 222b₁₅. **Ravþ** siclingr sverþ 226a₁₃. **ravþse** ylgiar tonn 226b₂. — **Flt. 1.** ver **rvþom** vapn i dreyra *M.* 148a₁₀. þar skorþv vit | skarpvm geirvm | bloð or benivm | oc brand **rvþvm** *Grott.* 15₈ (*Sæm. Ed. Bugge's útg.* 327). þá er á Serkjum | sverð vár **ruðum** *Fas.* 2, 548a₁₁. — **Flt. 3.** favgr sverþ **rvðo** fyrþar *M.* 124b₂₃. borþ **rvþv** fregir fyrþar 219b₉. Hitt var fyrr | er folld **rvðv** | sverþberendr | sinom dróttni *Frþ.* 11a₃₀. sverð **ruðu** snjallir fyrðar | snörp *IS.* 1, 173₅. Erlingr gékk, þar er okkur | ógnsterkr **ruðust** merki | (frægr með (réð?) fremd ok sigri | fleinlundr) at drómundi 172₃₃.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. engr var fremri | sa er fold ryði, hilmis arfi *Rm.* 26₆ (*CR.* 59₁₇). (at hann) **ryði** þar at odd ok egg, er Þorvaldr krókr féll á Hrisateigi *Gl.* 25₄₁.

Hluttaksorð.

er völlr roðinn, | en víg boðin *Merl.* 2, 69^s. Guþs englar bera þar cröss enn helga fram . . . sva dreýrgan oc sva blöþe roþenn sem hann var í písl crist *StH.* 451. Ræsir lét af roðnum hausi | Rínarsól á marfjöll (máfold?) skína *SE.* 1, 518¹¹. rifnir með rótom | roþnir i bloþi *Gkv.* 2, 40^s (*CR.* 75¹⁶). en roðnir aller stallar i blodinu *Ffb.* 2, 184²⁹. Scioldo knegod þar velia | oc scafna asca, | hialma gullroþna | oc Hvna mengi *Akv.* 4^s (*CR.* 78²¹). Sett hefir sína dróttar | sigrstoð konúngur roðna | blikmeiðundum blóði | baugaláðs fyrir augu *Lb.* 42^a. Mal er mer at ripa | roþnar brætir *Hund.* 2, 49² (*CR.* 52^s). þęcr váro þinar | enar bláhvito | roþnar i vers dreýra *Ghv.* 4^s. (*CR.* 87³⁰). vocþo drengir | með dorr roþin | bloð Beinteini | aþr bana fengi *M.* 213b²⁶. rekkar stýrðu rétt til jarðar | roðnu barði *SE.* 1, 678² (*Ht.* 63⁴). skerðir gekk i skúrum Hlakkar | Sköglar serks fyrir roðnum merkjum 678¹⁵. (*Ht.* 64⁴). hefui ec nu noccut tónn a þeim roðit *Ffb.* 2, 36⁴.

Nýislenska.

rýð, rjóði; rjóðum, rjóðum; rauð, ryði; ruðum, ryðum; roðinn.

Nafnhátt.

Heimter til sijn Hertugan þann | Holofernem sterka, | sem fleina rioda fulluel kann *Vb.* 130²⁹. su mentan þotte meira verd | mildum Gude enn rioda Suerd 148¹⁴. áðr i ynglings | undum næði | reginspannar | at rjóða hyrnu *JT.* 68¹⁸.

Boðhátt.

Flt. 1. Riodom Brand med hardre Hand *Vb.* 140²³. rjóðum randhæng | rekka blóði *JT.* 44⁹.

Hluttaksorð.

sonur mjer að fótum | dauðasærður lá | og dreýra roðinn *JH.* 225¹⁶. Sjerattu Snæfells | snjófga tind, | sólu roðinn, | sveiptan þoku 24¹⁸. Eg sá þig síðla á kveldi, | sveif i vindi fley, | rennandi röðuls eldi roðinn *ST.* 95¹⁶. at úr hlýrroðnum | hesti streingja | sinn hal hverjum | hausi grípr *OK.* 12, 48^s. það eru skrautskildir | Skjöldunga, fáðir, | ljónum merktir heiðblám, | og hjálmur roðnir *BT.* 125¹². Á mörgu landi | hefir hann mæki roðit *OK.* 9, 128^s. eg hef óviljandi roðið fingurgóma mina *Pús.* 2, 202²⁶.

Rjúfa.

Fornislenska.

rýf, riúfa; riúfom, riúfem; rauf, ryfa; rufom, ryfem; rofenn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. trauðr rýf ek trygðer síðan *Nj.O.* 67²⁶. En ef ek ryf orð min, þa ma ec því brigzli seint af mer koma *Fs. Suð.* 162¹⁸. — **Et. 2.** en ef þv ferr eigi vtan ok rýfr sett þína. þá mantv drepinn vera her á landi *Nj.O.* 111¹⁸. — **Et. 3.** Þorgeirr hleypr upp a husit ok ryfr *Ffb.* 2, 156¹⁸. ef maðr ryfr þann dom *Js.* 7⁵. sa er ryfr dom logsamðan 8¹⁹. sa er rýfr dóm *Jb.* 192¹⁸. þa sekiz sa mörk við sakar abera er þann dóm rýfr 192²⁸. — **Flt. 3.** þar sem þeir riufa bunka sinn til uppskipanar *Jb.* 322¹⁸. hvat verþr Oðni | at aldragi, | þa er rivfaz regin *Vm.* 52⁶ (*CR.* 16²⁵). enn i Þrvðheimi | scal Þórr vera | vnz vm rivfaz regin *Grm.* 4⁶ (*CR.* 18¹).

Viðtengingarhátt.

Et. 2. Gerðv eigi þann óvina fagnað segir Kolskeggr at þv rivfir sett þína *Nj.O.* 112¹⁹. — **Et. 3.** þa kann vera at rivfiz giofin *M.* 122¹². — **Flt. 2.** en þo þicki mer mikit vndir. at þer riúfit eigi þessa sett *Nj.O.* 65²⁸.

Boðhátt.

Et. 2. riúf allðri sett þá er góðir menn gera meðal þín ok annara *Nj.O.* 85²⁰.

Nafnhátt.

þeir er verr villdo vm reþa tolþo at Magnvs konvgr villdi rivfa settina *M.* 22³⁸. eigi mvnv þeir riúfa þá sátt er ek geri *Nj.O.* 65⁷. mvn hann riúfa settina 103¹. þat a huergi at riufa *Jb.* 321²⁴. þicki mer þat opt riófaz (*les* rivfaz) er skemra er at fretta en slíkt *Nj.O.* 259²⁹. varð þá at rjúfast sú illingaseta *Bs.* 1, 142³¹.

Þátið.

Framsöguhátt.

Et. 3. ravf styriar garþ *M.* 226⁸. þar sem Gvnnar ravf sett við þá nafna *Nj.O.* 106³. ravfse reşis lið *M.* 218²². eptir þat raufzst fylking Burizlafs konungs *Ffb.* 2, 123¹⁶. raufsk Hildar ský | við Hvítaby *SE.* 1, 524²¹. — **Flt. 2.** hitt er verr

er þer rufut dom allzheriar *Ffb.* 2, 171²⁹. — **Flt. 3.** Norþmenn einir rvfu eigi leiþangrinn *M.* 128¹¹. Þeir rvfv ok segir Morðr sett á Lýtingi *Nj.O.* 168¹⁰. hlupu þeir upp á skálann ok rufu *Grett.* 185⁴. þá rufu þeir safnaðinn *Eg.* 69⁹. þeir rufu samnaðinn *Ffb.* 2, 457²⁶.

Víðtengingarháttur.

Et. 3. þeri þat þá sva við at hann ryfi sett þá er ger vëri *Nj.O.* 102²⁷. Þorgeirr nefuði ser vatta. at Gvnnarr ryfi sett á þeim 103¹². (Sveinn konúgr) kvað hann at heimilu skyldu skiljast við sín mál, ef hann ryfi sættina *Fms.* 11, 356²². þar til, er annað hvart væri, at þat ryfiz, eða *Fs. Suð.* 55⁴³.

Hluttaksorð.

Var þa enn rofinn valrinn *ÓH.* 225⁷. at sættargerð su uar rofin er *Ffb.* 1, 372⁸. uæit ek at konungr mun þui ualda at sættin er rofin 2, 111¹⁸. hann hafði rofit oc uppsagt astarþocca hennar *Str.* 71¹⁵. honom þotti allosannlict at dëma Sigurþ sekian þess malsins er . . . engir hefpi rofit þar til *M.* 183⁶. illa hefir vorðit segir Njáll er Húsfreyia mín skal hafa rofit grið *Nj.O.* 56²⁶. hefir yðr þat sjaldan rofuzt, þá er ek hefi þat sagt yðr *Ks.* 58¹⁷.

Nýislenska.

rýf, rjúfi; rjúfum, rjúfum; rauf, ryfi; rufum, ryfum; rofinn.

Nútið.

Framsögubáttur.

Flt. 3. sólargrams ei rjúfast heit *JT.* 208¹².

Víðtengingarháttur.

Et. 3. en meiri von er hins, að hann rjúfi (o: grið og sátt) *MJ. HM.* 65⁴. — **Flt. 3.** bið þá hina ungu menn, að þeir láti kyrrt um sinn, en rjúfi þá hauginn, er þeir hafa fundið mig áður *JH.* 278²¹.

Nafnháttur.

Að svo mæltu þagnaði drottning, svo að konungssonur kæmist að, til að rjúfa þögnina *Þús.* 1, 56³². því er oss bezt að forðast raup og reiði | og rjúfa hvergi tryggð nje vinarkoss *JH.* 44⁶. hvernig á eg að rjúfa slik særi, án þess að verða hengdr fyrir drottinssvik? *FP.* 49²⁰.

Boðháttr.

Et. 2. Svartþoku hrygðar raka **rjúf** | rósfingruð dís *ST.* 61¹⁰.

Þátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 1. eg rauf so opt minn Eid *Vb.* 83^a. — **Et. 3.** sannkölluð hnje þar hetja í valinn, þá hýðið sjúka öndin rauf *BT.* 178⁷. Krafla með kynja afli | klauf fjall og rauf hjalla *JH.* 126¹⁴. sem að foldar-brjóst rauf, | sem að fjallbungur klauf *JÓ.* 154¹. Litlu síðar rauf Karl Gustaf þann frið *PM.* *Ág.* 271³¹. — **Flt. 1.** háðum við stríð við hrausta drengi | og rufum glæstan Róða-serk *KJ.* 13². Vér rufum fyrst þögnina með eldtungum virkis vors *Ið.* 1, 183²¹. — **Flt. 3.** því Trójumenn skutu þig og rufu hið eiðfesta sáttmál *Il.* 1, 86¹³. rufu þeir leiðangurinn og héldu heim *PM.* *Ág.* 143²⁹. þá rufust ský -- úr gullnum ljóssins geim | skein geisladýrð *ST* 127¹⁴.

Viðtengingarhátttr.

Et. 1. Gæti eg gert það svo að eg ekki ryfi eið þann, er eg vann föður mínum sæla *Þús.* 2, 298¹². — **Flt. 3.** *Forn mynd:* En *F.* sagði svo frá, að gull sitt fengi þeir á Bjarmalandi og ryfi haug til *MJ.* *HM.* 87⁵.

Hluttaksorð.

rennur rautt blóð | úr rofnum vanga *JH.* 211¹⁰. Ó, hve opt lega | ástir rofnar | og gremi goða | hann gráta skal 204¹⁶. Þá risu Rómverjar upp og sögðu, að Kartagóborgarmenn hefði rofið friðinn *PM.* *Ág.* 75²⁸. (var hann) dæmdur til dauða fyrir það, að hann hefði rofið eiða sína við þjóðina 199⁴. Ágúst konungr hefir rofið heit sín og eiða *Ið.* 4, 18²⁹. En með hreysti sinni og hamingju gat hann rofið hringinn 121²⁷.

Rjúka.

Fornislenska.

ryk, riúka; riúkom, riúkem; rauk, ryka; rukom, rykem; rokenn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 3. Herra hvat rycr a diskinom firir þer *M.* 193²⁶ (= *Fms.* 7, 160⁴). slær niðr við steininum sua at rykr heilinn vm *Finnb.* 52¹². Nv er sva til at sia er eldr ryer or vapnom

þeirra sem eldingar se *P.* 116₁₆. — **Flt. 3.** Héðan sé ek reykt er **rjúka** | rönn yfir fiskimönnum *Fms.* 5, 177₁₇ = *Flb.* 3, 241₁₀.

Viðtengingarháttur.

Flt. 3. En nú varðar eigi þótt sá seyðir **rjúki**, er þeir hafa hreyft *Fms.*, 6. 105₂₁. von er, at **rjúki** | vax af söxum *Fas.* 2, 43₂₁.

Nafnháttur.

þa sa hon hvs litip þat rivca *Mpb.* 38₁₅. En þeir menn er eigi villdv vndir ganga þa leitu (= létu) bvkarlar egi mioc rivka á þeim .xii. manopom enom næstom *Jv.* 31₇. **rjúka** mun um hauka vora nú *Fas.* 2, 43₁₀.

Hluttaksorð.

syndiz þá þilikt sem **riukandi** ofns elldr *Stj.* 112₁₇.

Þátíð.

Framsöguháttur.

Et. 3. varp konvngur af ser cleþonom meðiliga er hann la i lyptingo oc rave af honom *M.* 46₁₂. rave vm JI þar er ioco | allvallz menn a brennor 144₃. brennosteins loge réc ór nosom hans *Mpb.* 106₇. miollin uar laus ok **rauk** hon *Flb.* 1, 579₉. — **Flt. 3.** foru timbr fello, | fjarghvs rveo *Akv.* 42₆ (*CR.* 81₅). þá **ruku** þeir báðir ofan fyrir bjargit *Grett.* 52₁₄.

Viðtengingarháttur.

Et. 3. en sva syndiz sem dvst ryci ór hreinbalfanom *ÓH.* 218₂₁. þann seyði raufar þú þar, at betr væri, at eigi ryki *Ld³.* 178₁₅.

Hluttaksorð.

Bifroknum trað bekkjar | bláröst konungr árum *Hkr.* 87₃₃. **Sjáröknum** réð sækir | sveims (fráka ek [frágom?] þat heima | opt vann auðar skiptir | erring) i haf knerri *Fbr.* 29₂₀. Stökk í reyr en **roknu** | rauðr eldr *IS.* 1, 35₁₃ (= *Orkn.* 42₃). arg-hyrno lát árna | aptr með **rokno** skapte *Eg.* v. 6₆ (120₁₄). þar var mjök heitt, því at eldr hafði verit um kveldit, ok var lítt **rokin** stofan *Grett.* 170₄.

Nýislenska.

ryk, rjúki; rjúkum, rjúkum; rauk, ryki; rukum, rykjum; rokinn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 2. Þoka er það, sem **rýkur**, þið á mari viðum *JH.* 142¹⁹. syngur enn á engi | eggjuð spík og **rýkur** | grasið grænt á mosa 157¹⁷. og ríða á röku landi, | þar **rýkur** döggin skær *ST.* 238¹⁵. en það **rýkur** út í veður og vind rjett eptir prófin *BM. UM.* 12³⁰.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. fallandi tímanna foss þó að **rjúki**, | hann flytur það aldrei í gleyskunnar haf *KJ.* 66⁹. Og ekki skil jeg nú í því, að það **rjúki** upp í höfudið að tarna *Ið.* 1, 163²³.

Nafnhátt.

Þegar hann hafði svo mælt, sá Kristinn hann draga sverð úr slíðrum . . . og **rjúka** upp að dyrunum á ena vopnuðu menn *FF.* 25³⁴.

Þátið.

Framsöguhátt.

Et. 3. Við fætur hans **rauk** upp úr fjórum litlum reykeliskerum *Þús.* 2, 110²³. Únga bóndakonan **rauk** út að vagndyrunum *Blk.* 125⁸. en fjörðurinn hann **rauk** sem í vindi þyrlist mjöl *JÓ.* 122⁵. Sólvermd þoka þynnist | þykk, sem áður **rauk** *ST.* 101⁴. — **Flt. 3.** Gleymdar eru rústir, | er ruku fyrir *JH.* 23¹⁸.

Viðtengingarhátt.

Et. 3. Eins og **ryki** mý eða mugga, | margur gneisti um loptið fló *JH.* 104⁹. Á sama hátt skyldi fódra innan reykháfa, og ætti þeir að vera svo háir, að reykrinn kólnaði að fullu, áður enn hann **ryki** út *Ið.* 2, 69³⁰.

Hluttaksorð.

En er öll gufan var **rokin** út úr flöskunni, dró hún sig saman og þjettist *Þús.* 1, 43². Keisari hafði **rokið** upp á Bismarck *Skír.* 88, 16¹⁰.

Rökkva.

Fornislenska.

Af þessu ópersónulega sagnorði finnast nú þessar myndir: nafnh. **rökkva**; nútið, frsh. et. 3. **rökkur**; hluttaksorð fortíðar í hvorugkyni **rökkvit**, **rökkit**: En sumum staðum rænnr þa dagr upp oc lyser er sumum staðum tæcr at **rœcqva** *SpR.*

59²⁰. Nu tekr at nýiu at rökkua at elinu *Flb.* 1, 192²⁸. hann þorði hvergi at fara, þegar er rökkva tók *Grett.* 158¹¹. Rauker at regni miclo | randar garþz enz harþa *ÓH.* 207^{a8} (= *Hkr.* 476^{a2}). Oc nv ræckr at jelino annat sinne *Jv.* 117¹². Eigi verðr þat allt at regni, er rökkr í lopti *Ísl.* 2, 292²⁸. Reiþ a vargi, | er rekvip var, | fliop eitt, er hann | fylgio beiddi *HHv.* 32² (*CR.* 46²⁸). þá var rökvið, er þeir gengu ór kirkju *Sturl*². 1, 379⁶. nú fóro þeir ok kvamo ofan í Gnúpsdal föstokveldit; var rökkvit nokkut *Sturl*¹. III. 154¹⁴. var rökvit nokkut *Sturl*². 2, 134⁸. eitt kveld þa er halfrækvið var orðet *Al.* 54².

Nýislenska.

Í hinu nýja máli hneigist þetta sagnorð eftir a-beygingunni (rökkvar, rökkvaði, rökkvað): Fyrir trúfestina rökkvar ekkert kvöld og fyrir hana dimmir engin nótt *Saw.* 28¹⁴. Riðum og riðum, | það rökkvar í hliðum *Ps.* 1, 33².

Serða.

Forníslenska.

serþ, serþa; serþom, serþem; sarþ, syrþa; surþom, syrþem; sorþenn.

Af þessu sagnorði finnast myndirnar serþa, sarþ, sorþenn. a) nútíð, nafnh.: ek ætla, at þú þreyir at karlmanni nökkurum, ok villtu serða hann *Fas.* 2, 337². villttu lata serdaztt til auxarennar *Flb.* 3, 427²⁸. — b) þátíð, frsh., et. 3.: sarð hann yðr þá eigi Agði? *Fms.* 6, 360²⁸. — c) hluttaksorð fortíðar: Ef maðr kallar man ragan eða stroðinn. eða sorðinn *Grg. ii.* 392¹¹. þat er annat. ef maðr kveðr hann væra sannsorðenn *NgL.* 1, 70⁸. Ek skal . . . finna þat til foráttu, at þú hafir ekki sorðit hana *Nj.O.* 15²⁸.

Síða.

Forníslenska.

sip, sípa; síþom, síþem; seip, sípa; síþom, síþem; síþenn.

Nútið.

Framsöguháttir.

Et. 3. er Rognvalldr síþr | rettilbeini *Frb.* 58b³⁴.

Viðtengingarhátttr.

Flt. 1. þat er vá litil | at ver síþim | karla born | ok kerlinga *Frð.* 58^{a36}.

Nafnhátttr.

Drifa keypti at Hvlþ at hon skylldi síþa Vanlanda til Finnlandz *Frð.* 10¹⁶. þeir leto síða i hvndinn þriv mannavit 70³¹.

Þátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 3. seið hon hvars hon kunni *Vsp.* 22⁶. Seið yggr til Rindar *SE.* 1, 236²².

Hluttaksorð.

Þa var enn fengit at seið ok síðit til þess at þeir skylldi mega drepa fædvr sinn *Frð.* 117.

Síga.

Forníslenska.

síg, síga; sígom, sígem; sé og seig, *vth.* síga; sígom, sígem; sígenn.

Nútið.

Framsöguhátttr.

Et. 3. Sol ter sortna | sígr fold i mar *Vsp.* 57² (*CR.* 4²¹). nú sígr at þeim drykkurrinn *Fas.* 2, 278²⁵. — **Flt. 3.** Nú síga saman fylkingar *Fs. Sud.* 41¹¹. eina stund renna þau (o: himintunglin) vpp. aðrum tíma síga þau niðr *B.* 132⁹.

Nafnhátttr.

(hon) letr Norþbriçt síga niþr vndir loptin *M.* 12⁹. Þeir iarlarnir leto síga fylkingar sínar við ollom mvginom með anni ofan 113¹⁰. (hann) lét sígast fast á stólinn *SE.* 1, 288⁹. þar til er Álfgeirr lét vndan sígaz *Eg.* 167¹⁴. Herra biskup er seinn at láta sígast með forflótta *Bs.* 2, 66²⁰.

Hluttaksorð.

um allt þat, er miklu varðar, er betri sígandi arðr en snúandi *Bs.* 1, 139²⁸. Get ek, at héðan af fari þeim heldr síganda *Grett.* 176³¹.

Þátíð.

Framsöguhátttr.

Et. 3. a) sé: Litlu síðarr se sorti mikill fyrir avgv þeim *Nj.O.* 21³. þa er hann blezadi allteris forn þa vitradiz elldligr bóllr yfir hófdi honum ok se upp ok niðr *Hms.* 1, 621²³. þa er orrostan se saman uar skotinn merkismadr Sigurdar jalls til

bana *Flb.* 1, 227¹². ok sé á hann úmáttir *Km.* 523⁸. — b) seig: Séig hon svá i ósko *Ág.* 7⁷ (= *Fms.* 10, 380²). Seig hon svá i ösku *Hkr.* 67²¹. en er skipit seig fram hjá flotanum 254¹. þat var síðarla dags, er orrosta seig saman 595¹¹. þá sæig a hann suefn *Flb.* 2, 322². Meinit seig at henni *Bs.* 1, 188²⁷. — Flt. 1. ver sigvum savrgir i, ok komvum vpp reinir *Hms.* 1, 466²⁸. — Flt. 3. þa er i reipvum | ramdyr þrama | sigv fyrir hellis | hlipdyrr með lip *M.* 162³². Enn a .vii. degi sigv saman fylkingar *Stj.* 598³³. eige sigu þau (o: augun) ne sucku *T.* 272¹⁰.

Viðtengingarháttir.

Et. 3. fann konungr ath Einar hugleiddi nær ecke þat er hann sagdi og sem suefnhofgi nockur sigi æ hann *Flb.* 3, 349³⁶. Konúngr fann at svâ var, sem Einar hugleiddi þat ekki, ok eigi síðr sem sigi (*útgáfan hefir sigi*) á hann svefn *Fms.* 6, 280².

Hluttaksorð.

en hann er miok a alldr siginn *Str.* 7²⁰. þar var fiol ein sigin ofan *Frð.* 426³. var þá sigit blóð fyrir augu þeim *Hrafnk.* 21¹³.

Nýíslenska.

sig, sigi; sígum, sígum; sé og seig, vth. sigi; sigum, sigjum; siginn.

Nútið.

Framsöguháttir.

Et. 1. síg eg æ niður og seinast dett i | sjóinn hinn kalda mig hryllir við því *JT.* 124¹⁴. — Et. 3. man eg þig, er máni | að mararskauti | sígur silfurblár *JH.* 98⁸. meðan sólin sígur | sæl i djúpar unnir 191¹⁰. Eins mun ungleg, | þá i ægi sígur, | sól i dag | og þá Sigrún fæddist *BT.* 52¹⁸. Rökkrið yfir sígur senn, | svartu lengir hliðar skugga *ST.* 74⁹. — Flt. 3. Sé eg hvít á seglin, | þau síga i kaf *JT.* 141¹⁴ þegar þær (o: Sæfara-stjörnur) síga i æginn, þá koma stormar og rigningar *Stoll* 82⁸. Þá i einu fjöllum frá | firna steinar síga *Núm.* 8, 40.

Viðtengingarháttir.

Et. 3. Er, þegar öflugir, | ungir falla, | sem sígi i ægi | sól á dagmálum *BT.* 100⁶. sofnar ei og sofnar ei, | þótt sígi til víðar, | sælust dagstjarna — | sjest hún enn að morgni *JH.* 112².

Bodháttr.

Et. 2. Hóglega, hæglega, | á hafsæng þýða, | sólin sæla! |
síg þú til víðar *JH.* 76₁₀.

Nafnháttr.

Betra' er ei á beð að síga | og biða sóttu kvalinn hel, | en
í val með hraustum hníga | harmalaust við kúlna jel *BT.* 15₉.
sárþreytta vængi | síga láttu niður *JH.* 232₁₆. harmi þrungnar
síga láttu brár *ST.* 113₁₆. Þá skipaði Vilhjálmur mönnum sín-
um að láta undan síga *PM.* Ág. 117₁₃. er farið er að síga á
seinni hlutann *Auðv.* 92₂₂.

Þátíð.

Framsöguháttr.

Et. 3. a) sé: sé þá sorti fyrir augu hans *IL.* 1, 98₁₇. og sé
sorti fyrir augu hans 129₂₀ Hjarta hans sé örmagna saman í
honum *FP.* xvi₂₅. — b) seig: svört nótt seig fyrir augu hans
IL. 1, 114₁₀. þá seig sæl | sól til víðar *OK.* 6, 149₁. Nú er sæl
sól | seig í ægi 8, 197₂ = 10, 230₂. unz sæl sól | seig til víð-
ar 9, 78₄, 10, 229₄. 12, 15₄. þangað seig Árni Thoroddsen á
Látrum *Av.* 13, 110₃₈. Miðhluti landsins seig mest 221₃₃. — *Flt.* 3.
úr limi á fögrum meið | silfurlitir sígu þá hnappar *BT.* 12₁₈.
þegar flokkarnir sígu saman aptur *IL.* 1, 122₃. fleiri og fleiri
landspildur sígu hægt og hægt í sjó *Av.* 13, 215₂₉. tveir menn
sígu ofanaf borgarmúrnum *Þús.* 1, 133₁₉.

Viðtengingarháttr.

Et. 3. minni voru efni í | Agli sígi brún *JT.* 73₁₀.

Hluttaksorð.

var blundur siginn á hann *lð.* 6, 186₄. Sje jeg að sól er |
sigin í æginn *BT.* 215₄. bliðu sól brúnum af | í blákalt er
sigin haf *JT.* 143₃. kom eg rjett sem fylkingar voru signar
saman *Þús.* 3, 25₃₂. Sól getur sigið í æginn | og síðan upp-
runnið *BT.* 245₉.

Sitja.

Fornislenska.

sit, sitia; sitiom, sitem; sat, sæta; sôtom, sætem; setenn.

Nútið.

Framsöguháttr.

Et. 1. syn er at ec site at Ranar *M.* 101a₉. því sit ec
bleicr i brvci 101b₉. oc site i samkvndo 127₁₆. oc ec site

eigi vm navþsynia malom 168²⁴. **Sitca** ec sva sæl | at Sevafiollom | ar ne vm neþr, | at ec vna lifi *Hund.* 2, 36¹ (*CR.* 50³²). þar sem optazt sit ec *Str.* 28⁷. enn sit ec a hesti oc i soðli minum *El.* 29². — **Et. 2.** hvi þv einn **sitr** | enlanga sali *Skm.* 3⁴ (*CR.* 21¹⁸). þu drottinn **sitr** ývir stoli *Leif.* 62¹⁴. Hvat **sitr** þv herra ifir qveþi þesso *M.* 31²². þu er **sitr** iwir hinni hæsto hæð himins *SpR.* 160⁶. gef ek þér þat at sauk er þu **sitr** á iorðu utekinni eptir eign eða umboði *Jb.* 27¹⁰. — **Et. 3.** Goþ **sitr** yver kerubín *StH.* 92¹⁸. Stólar callasc þau fylke es dróttenn **sitr** yver þeim 92²³. oc **sitr** til hégre handar guþs fopbor almátogs 149¹⁰. hann **sitr** eptir á fil sinom einn milli sinna fiandmanna *Al.* 143¹². **Sitr** Gunnarr nú heima nokkvra rið *Nj.O.* 106²⁵. — **Flt. 1.** þa sitiom ver i limom yver votnom sem dúfor ef ver minnomc oft píslar domini *StH.* 81⁷. oc er þessi borg ein avþgvst er nv sitiom ver vm *M.* 153²⁰. en ef uer sitium kyrrir þa skal minka uornn hlut *Ffb.* 2, 121²⁹. ouitrlega sitium ver 132²⁶. Nú scal fara þegar er boþe þesso er lokit. er nv sitiv ver att *Jv.* 99¹. — **Flt. 2.** Hvi sitit *Ghv.* 2¹ (*CR.* 87²³). en þér sitið i allskyns sællifi *Bret. AnO.* 1848, 126⁸. — **Flt. 3.** nv er þeir sitia i dryccio *M.* 42²⁸. oc þo enn i fiotri með þessom mænnom er her sitia pindir *GNH.* 160⁸. Oc sitia þeir nv við dryckio *Jv.* 59¹⁰. enn fyrsta aptan er menn sitia at brvllapi 91¹⁷. ef bvar sitia heima *Grg. i.* 1, 60¹⁵.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. at þú skiptir bústøðum við mik, svá at ek sitja eigi samtýnis við þá Hjarðhylltinga *Ld*³. 211⁸. — **Et. 2.** Verc þiccia þin | verri miclo, | kiola valdi! | enn þv kyrr sitir *Hym.* 19⁸ (*CR.* 27³⁰). edr vili þer herra at ver uerim æinir landit en þu sitir kyrr hea vorum vidskiptum *Ffb.* 2, 127⁶. þó at sveinar hlæi at þvi, at þu sitir mjótt *Band.* 38¹⁶. þickiomz ec þice eigi annan veg giorr sia en þu sitir gegnt mer *Fs. Sud.* 52³². — **Et. 3.** oc ma þó engi sæll verþa nema goþ site i hugscote hans *StH.* 92²⁴. ma oc þvi trua at hann site a domstole i lofste tecnom sem domande *Eluc.* 37¹. Ef hann fær eigi þann biargquid at hann siti fyrir þeim navðsyniom heima er til ero mæltar *Grg. i.* 1, 61¹⁴. nu uil ec æigi suo við hann skilia at hann sitit eigi j fride eftir *Ffb.* 2, 127². — **Flt. 1.** Þat mun oss brøðrum afla mikils amælist, ef Magus er drepinn, enn ver

sitlm heima sua sélir *Fs. Sud.* 20⁴⁰. — **Flt. 2.** er mér lítit um at hættu til lengr, at þit **sitizk** svá nær *Ld³.* 137⁶. — **Flt. 3.** sva sem vattar siti heima þeir er quaddir ero stefno vettis *Grg. i.* 1, 60¹³. eigi má ek vita, at þessir menn siti um kyrt allir *Ld³.* 220¹⁵. þviat eigi samir mér at þeir siti hjá knöpum *Fas.* 2, 552¹³. Oc siti her eptir til gæzlo kastalans þessir .ii. ocrer felagar *P.* 104²¹. þa ero þeir orseckir þo at þeir siti heima *NgL.* 1, 99⁸.

Boðháttr.

Et. 2. gude uelkominn frende ok sit her hia mer *Flb.* 1, 406²². Sit þar, sem mêtiz hirð min ok gestir *Fs. Sud.* 27⁵⁵. enn sittv (sit?) kyrr hia henni *M.* 181^{b14}. Sittv til hegre handar mer *Mpb.* 96²¹. sittu heill, Glúmr *Gl.* 26⁴⁴. — **Flt 2.** Þa mællti Vigardr. sitit heiler herra *Flb.* 1, 579⁴. sitit allra konunga hæilazster 2, 81²². Sitið heilir oc allir yðrir menn *P.* 40¹³.

Nafnháttr.

þeir svnasc oc sitia á domstolom ór lofste tecnom *Eluc.* 37⁸. þeir mono sita á tolf domstolom 37⁴. þar es almenneleg trua ór iáter hann sitia til hegre handar goþs | fæþor *StH.* 177⁸⁰. Hvi gegner þat er Marcus sagþi hann sitia *Leif.* 26²⁰. Af þvi sagþi Marcus hann sitia efster uppstigning 26²⁴. Þeir scolo sva nær sitiaz at huarirtveggio nemi orð annara *Grg. i.* 1, 75²³.

Hluttaksorð.

sitiande maþr scal deoma *StH.* 149²⁵. slo hann sitlandi | svlor i gognom *Hym.* 29⁵ (*CR.* 28¹⁵). hann disputade meðr diupum huga vm hæilagrar ritningar, ella a ráðe sitiande *T.* 42⁴. þa hafðe hann þo hitt sama akall til guðs liggiande eða sitiande *B.* 53⁷. monþ ér siá son manz sitianda til heógre handar guþs *StH.* 172³. nú mun eigi sitjanda hlut mega í eiga *Nj.* 74¹. sitianda hlvt *Nj.O.* 110²⁵. opt sitianda | sægvyr vm fallaz *Þrk.* 10⁵ (*CR.* 33³⁰). oreiþom ægom | litip ocr þinig | oc gefiþ sitiondom sigr *Sd.* 3⁶ (*CR.* 63⁷). svasem pallar veita hógynde sitiondom *StH.* 100¹⁵. sva sem pallar væita hegiende sitiandum *GNH.* 132³¹. miscunnar verc þau es veita huggon þurfondom sem pallar huild sitiondom *StH.* 101³¹. þæssum þrættan uppsitandum yfer bord, læggr hinn sæle Thomas ærkibyskup sin yfirklæde af ser *T.* 28¹³.

Skyldarorð (*gerundivum*).

mun ek segja Þorvaldi hróp þitt ok er slikt engum manni sitjanda *Korm.* 3627.

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et 1. a) **sótom:** **Sátom** lyngs til lenge | ljósheims of þor þeima | meir varðak fé forðom | fjarðolna hlut skarðom *Eg.* v. 30₁ (205₁₆). Hét ek þá er hvern vetr **sátom** | hrafns verðgjafa jafnan | lið drakk gramr á góðar | gagnvert skipasagnir *Fms.* 6, 439₂₁. — b) **sat:** Átta neþr **sat** ec | milli elda her *Grm.* 2₁ (*CR.* 17₂₉). er ec sarla **sate** | yfir Sigvrþi *Gkv.* 2, 12₈ (*CR.* 73₂₈). **Sat** ec meþ Þóro | sja misseri 14₁ (*CR.* 73₈₁). sidan **sat** ek þar er mer likade *Ffb.* 2, 137₄. — **Et. 2.** **Saztv** oc hlyddir | meþan ec sagþac þer | morg ill vm scarp | mín oc þeira *Og.* 34₁ (*CR.* 78₅). svalt þa Sigvrþr, | **saztv** yfir darþom *Hamð.* 7₆ (*CR.* 89₆). en þú **sazt** heima meðan *Hkr.* 682₈₄ = *Fms.* 7, 121₁₁. sigr hafða ek | **saztu** kyrr meðan *Fas.* 2, 550a₂₁. en þv **sazt** a hesti þinvm *F.* 124₂₈. er þú **saz** undir höfði honum Þorgrími *Fbr.* 90₁₃. — **Et. 3.** **sat** hon hia fótom (= fótom) hans *StH.* 76₂₉. (hann) **sat** fiandanom freistne 145₈₈. þa **sat** hann a dómstóle 173₂₉. kviclatr hestr er Matþeus **sat** á berr hann undan hoggvino *Al.* 38₁₂. — **Flt. 1.** þa er ver **sótom** i einom staþ *Mpb.* 109₂₅. = *Ps.* 814₁₅. **sáto** við Vólundr | saman i holmi *Völ.* 41₈ (*CR.* 38₅). ok **sátu** vér þá i meira trausti við konung *Eg.* 249₃. — **Flt. 2.** **satvþ** iþ Vólundr | saman i holmi? *Völ.* 40₈ (*CR.* 38₄). Eigi **satvð** itrvm | Jvarr meginfiarri *M.* 76a₂₀. þa er þer **satvð** i yðarre scemð *T.* 152₂₀ — **Flt. 3.** þeir **sóto** i þesso húse aller saman með síno liþe *StH.* 23₁₀. Oc es þeir **soto** of matborþe 73₃. sener hans oc détr **sóto** at boþe sonar hans þess es ellztr var 96₈₈. þar es sener hans oc détr **sáto** at boþe 97₁₁. buar þeir es næst **sóto** 98₁₄. þa es þeir **sóto** hrædder 208₂. þeir einvalldzhofðinngiar er at Vppsælom **sáto** *Frþ.* 25₈. var þat siðvenia konvnga þeirra er (at) londom **sáto** 26₁₂. þeir er við dryckjuna **sátu** *Eg.* 144₁₁. **Sátu** þeir þar til kuelldz 147₁₄. en þeir **sátu** epter Þorfiðr ok Þorvaldr 152₁₈.

Viðtengingarhátt.

Et. 2. **setir** þv i sayplom | solheipa daga *Akv.* 16₈ (*CR.* 79₁₈).

hlytr (hlytir?) þv ef heima sætir | heilagtr fall til vallar *M.* 112a²⁹. — **Et. 3.** þa vildo menn enn oc at hann sæte fyr vand-
endom þeim er a urþo *StH.* 13¹⁸. sem hann sæti i fúlom staþ
98¹². hann kendi hestinn ok hugði at Julien sæti á honom
EL. 112⁸. þa retti Gudridr husfreyia hond sina til hennar at
hon sæti hia henni *Ffb.* 1, 545³⁵. — **Flt. 1.** mer þotte sem
ver brøþr .iii. setim (= sætim) allir a einom stoli *M.* 170⁴.
sætím *Fms.* 7, 107¹⁸. var sem vid heingim helldr en sætim
Hms. 1, 440³⁸. — **Flt. 3.** være bettra, at þeir sæte kyrrir
hæima *GNH.* 65²³. Enda scolo þa verða lof öll iafnföst þar
sem goðar sæti sialfir *Grg. i.* 1, 213¹⁴. þo ath þeir sæti æigi
at löndum *Ffb.* 2, 14³⁶. þottiz hann vita at þeir mundu sam-
krækia. ef þeir sætiz sua nærr *Finnb.* 47¹⁰.

Hluttaksorð.

en þó varð hann lengi um setinn ok kreppt miklum sult
Sýn. 361²⁶. en öngan veg megum vér nú svá um setnir sýna
meiri ást við þik en vilja æigi ganga til handa várum úvinum
363¹². oc sva þeir er þeim haufðo a baki setet *Al.* 143⁹. þars
hann hyggr at sa maþr hafi setit *Grg. i.* 1, 46¹⁵. hvart hann
hafa at navðsyniom þeim heima setit er til ero mæltar i log-
om 61¹.

Nýíslenska.

sit, sitji; sitjum, sitjum; sat, sæti; sátum, sætum; setinn.

Nútið.

Framsöguháttir

Et. 1. Einn á báti úti hafi | eg sit hjer við norðurpól *BT.*
218¹⁸. það er eins satt og jeg sit hjer *JH.* 137⁴. Ein sit eg
inni | og annast hlýt | kaffloðna hvolpa 185¹⁴. Sit eg undir eik-
um háum | hjá ægi blám *ST.* 33². — **Et. 2.** mundar-nær mari þú
situr *JH.* 235¹⁷. Svo fjær mér á vori nú situr þú, sveinn!
ST. 89². Í laufbrekku grænni þig löngum eg finn | hjá læk-
num þú situr með hönd undir kinn 89⁹. Mjer er nú sem jeg
sjái þig, | hvar siturðu á kveldum út við gluggann *GT.* 14¹⁴.
— **Et. 3.** Ein situr úti | yfir öldugeimi | fósturföld | feðra þinna
JH. 60¹². þá fram minn svipur angurblíður | og situr
hjer um þögla næturstund *KJ.* 55¹². sem gullhærð Sif á goða-
láði | ginnmáttugs situr Þórs við hlið 157²². Situr við æginn

svanni í hvítum skróða *ST.* 31^a. — **Flt. 1.** En faðir þinn lifir nú miklu sælla lífi, en nokkur okkar, sem hjer sitjum að góðri veizlu *Blk.* 121²¹. **Sitjum** sútfullir | í sölum vorum *OK.* 4, 42⁵. **Sitjum** fjalls á breiðri brún *ST.* 72². — **Flt. 2.** at þér allir svo | einu hljóði | þegjandi **sitið** *OK.* 2, 110⁵. innst í grárri fornöld, er sjálfir nú **sitjið** *BT.* 89³. þegar þið eruð að eins ein | og innileg á hverja grein | **sitjið** og talið saman bæði *KJ.* 237³. — **Flt. 3.** Konur vorar og ungbörn sitja heima *Il.* 1, 32¹⁸. en nú **sitja** þeir þegjandi 66²³. Þegar sessmegir | **sitja** kátir | hverr við annars hlið | í hallar sölum *OK.* 9, 4². Veiztú að þyrnar sitja rósum á? *ST.* 19⁹.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. annars er það ósæmilegt, að eg sitji svona hjá karlmanni fyrir utan dyr *Þús.* 2, 244³¹. — **Et. 3.** a) *forn mynd siti:* Eg trúi hún siti við sama *JT.* 178⁷. — b) *sitji:* Íslands skál! í ungra rann | enginn **sitji** hljóður *ST.* 143⁸. Eptir sitji engi 250¹⁷. — **Flt. 3.** a) *siti:* en þeir siti | ok þöglir hlýði *OK.* 1, 131⁵. **Siti** nú seggir | í sal kátir 4, 105¹. og því vilja fæstir trúa, að þeir (o: Frakkar) siti á sjer *Skír.* 87, 63³⁴. — b) *sitji:* en flestir ætla, að Ítalir **sitji** ekki hjá leik *Skír.* 87, 80¹⁸. að þeir **sitji** glaðir að gildi hjá hinum andhvassa *Vestra Stoll* 90³⁰. sagt er, að þeir síðan báðir **sitji** í því *GT.* 126¹⁹.

Boðháttur.

Et. 2. Far þú til hans og sit hjá honum *Il.* 1, 77¹⁴. Og elskir þú, þá sit við silfurfossinn, | sumarblær þar fjólum gefur kossinn *ST.* 245¹⁶. Heil sit þú, hetjan góð! 161². Sittu hjá mjer *Blk.* 103¹⁵. sittu þig ekki úr góðu færi *Audv.* 9²⁹. settu þig í sessinn minn | og sittu þar dáltið lengi *GT.* 48²⁰. — **Flt. 2.** **Sitjið** heill að hvítu felli | hár í sæti nesja gætir! *JT.* 21¹⁹.

Nafnháttur.

En ek ætla þó, | at í Íþöku | sýna stund | hann sitja verði *OK.* 2, 116⁴. Inn leiddi hún seggi | ok þá **sitja** bað | hvílbeðjum á | ok hávum stólum 10, 113². því næsta öld greiðir gjöld | gáfum liðnum; | sætt mun þá sjá þau á | og **sitja'** í friðnum *GT.* 103².

Hluttaksorð.

fundu þau hann í musterinu, **sitjandi** mitt á meðal læri-

fedranna *Tang* 90²¹. eptir þetta munu þér sjá mannsins son sitjandi til hægri handar hins alvalda Guðs 130²⁸.

Þátíð.

Framsöguháttur.

Et. 1. Í sælu þar eg sat og mesta gengi *JT.* 105^s. sæll þegar sat eg við | Svanfríður! þína hlið 142⁴. Og tíðum lagði eg leið um skóginn víða | og löngum sat við tjörn und bjarkasal *ST.* 44¹⁸. Við hafð eg sat fram á sævarbergsstall 216². — **Et. 2.** Fyrrum, fagur svanni! föður sæl í ranni | saztu úng og engum gipt *JT.* 107¹⁸. Þá saztu úti undir húsagarði *JH.* 173^s. þá saztu' und helgum Mimis meið *ST.* 274⁴. Þú sazt þar uppi hjá henni sjálfr áðan *Ið.* 1, 112¹⁸. — **Et. 3.** Úti sat und hvítum | alda faldi | fjallkonan snjalla | fögur ofan lög *JH.* 87^s. En hinn fóthvati Akkilles, Peleifs seifborni sonur, sat hjá hinum örskreiðu skipum *Il.* 1, 21²¹. Um þessar mundir sat Neró keisari að völdum *Ið.* 4, 112²¹. — **Flt. 1.** Við sátum þegjandi *JH.* 264²⁵. Við sátum þar hjá silfurskærum unnum *JT.* 103²². skylda'g inna | orð og gjörðir | hinnst er sátum saman 166²¹. Opt vér sátum í sal 216⁵. Það var eitthvert kvöld, að við sátum fyrir utan híbýli okkar *Rób.* 88²³. — **Flt. 3.** sátu menn í gjörningabraelu *JH.* 160⁴. sátu þar hinir rómversku landsstjórar *Ið.* 4, 99²⁴. ákafamennirnir ... sátu fyrir flóttamönnum 117³¹. því að ræningjarnir í borginni sátu tíðum fyrir þeim 125⁹.

Viðtengingarháttur.

Et. 1. hjá þér eg sæti, svanninn friði | og sjónum leiddi þína mynd *KJ.* 125⁹. og sæti jeg í sal, er laufin rökkva | og snerta mætti friðrar klæðahjúp *ST.* 43⁹. Mig dreymdi' að í sólskini sæti eg þá | hjá smámey við kotbæinn græna 75⁴ — **Et. 2.** Eg vildi óska, að þú sætir ógrátinn og vansalaus hjá skipum þínum *Il.* 1, 18²¹. — **Et. 3.** þá ljósu tjörn þess láns jeg bað að njóta, | að lengi meyjan fagra sæti þar *ST.* 42¹⁹. Setjum að heidvirðr prestur sæti á mjög litlu og rýru brauði *FF.* 96¹⁴. Sigurður rjæð því, að hann sæti kyr *Ið.* 5, 369¹⁹. — **Flt. 3.** sagði hann, að öldungaráðið í Róm væri líkast því, sem í því sætu konungar einir *PM.* *Ág.* 64²¹. og hallmæltu þeim sem við stýrið sætu *Skír.* 87, 57¹⁸.

Hluttaksorð.

Í daglegu máli er oft viðhöfð myndin setinn í orðtækjunum vel setin jörð, vel setnar jarðir, nú er setinn bekkurinn. Því ratað hefir ek | i raunir margar, ok horft á hús þat | hrjáð ok eydt, | er framliga var | fyrrum setið OK. 4, 40s. og nú var setið og soðið JH. 137s.

Sjá, eldri mynd sea.

Fornislenska.

sé, *vth.* sea, siá; seom, sióm, siám, *vth.* seem, sém; sá, *vth.* sæa, sæ; saom, sóm, sám, *vth.* sæem; seenn, sénn.

Nútið.

Framsöguhátt.

Et. 1. þar er mer vlfs von | er ec eyro sec *Fm.* 35s (*CR.* 61₃₃). sec a siþo leika | sverþ rvghleifa scerþi *M.* 94b₂₇. Nu seee at þu vill þui hlýða er ec bópk þer *StH.* 157₁₀. sékat ek gánga *Fas.* 1, 427₅. Séec broþer at þv ert dapr harþla *Mþb.* 39₁₉. Vist sé ec 40₅. þo séér ek *Stj.* 23s. þat ser ek, at *T.* 104₅. Ek ser nu, segir hann, England 218₁₀. *Þolmynd*: þo siáme meir vm mvninn *Grm.* 20s (*CR.* 18₃₀). þo siame fylcir | frónða reiþi *Hund.* 2, 16₅ (*CR.* 49₃). — Et. 2. Ec emc angelus domini sa er nu sér þu *StH.* 132₁₁. Sér þu eige hversso miket hallære es of allan heim 202₂₇. — Et. 3. þa of sér sitt mál sa er meingerþernar væiter *StH.* 88₁₂. nu þegar es guþ sér þa hugrenning 94₂₄. ef guþ sér astúp í hug ðrvm 105₃₃. — Flt. 1. a) sióm: ver sióm eige sialldan þau en sþomo dóme sem *StH.* 77₃₄. er vér erom áþr ðvarer oc sióm eige viþ feonom. þeim er þapan geresc freistnen af 108₁₉. þa er ver sióm þurfamannenn 108₃₂. — b) siám: æigi siam vit efní til þess at sua bunu *Ffb.* 1, 300s. þa siam uer vinir ydrir æingi rad til 2, 171₃₂. — c) siá: sia uer þa morg skip sigla nordan *Ffb.* 1, 353₂₄. — Flt. 2. er þer truið þvi er þer seeð eigi *B.* 33₂₄. Marger rétlater oc spamenn vildo þat sia es ér séþ *StH.* 83₁₀. þa es ér séþ sundrþykcia 218₃₃. Nu sepér (= séþ ér) huilic iþron en scal vera 50₁₃. Takið aller þat til raðs er þer seð mik gera *ÓHm.* 13₅. sem sialfer þer séét *T.* 96₁₁. þer séét nu, at 98₁₀. En ér scolot eige hrþasc. es ér sét hann *Mþb.*

105²⁰. þæssa luti alla er nu se þit *SpR.* 128¹⁵. þann tíma sem þer **siat** kennimenn fram bera sattmálsórk drottins *Stj.* 353^a. þa hafiz þer slikt at sem þer **siat** mik gera 394^a. Gerið slikt sem þer **siat** mik gera 401^{3a}. ok þui **siai** þer æigi konunginn *Flb.* 1, 468^{3a}. ef þer **siat** frændr ydra suiurda miog 2, 119^{2a}. *Pólmynd:* ef þit **siá**lz ij. (= tveir) á *Eg.* 298¹. — *Flt.* 3. *Eldri myndin er sea, hin yngri siá.* a) **sea:** (þeir) sea huersu langt stongin hævir gengit i iordena *P.* 188^{3a}. Nu koma þeir or skoginum oc sea æitt feall 189¹². en er varðmenn sea reið Herburtz 218¹⁰. (þeir) **sea** at hundum eru beittir 230³¹. (þeir) **sea** hann hafa vitrlegha framfærð *T.* 4¹⁰. þær **sea** hann vera nokot sua hegoma blandenn 17¹⁴. Fleira sea flogur augun en tvau 21^a. Nu **sea** þeir ok kuodu sker vera *Flb.* 1, 540^{2a}. (þeir) **sea** þar hudkeipa .iij. 541^{3a}. — b) **siá:** oc ero þui heitare i elso guþs sem þeir **sia** hann georr an aprer *StH.* 90^a. es þeir **siá** siálfa guþs speke 92²². **siá** menn til þess at 155¹⁰. þa es þeir **siá** qvalar ranglatra 210¹¹. *Pólmyndin á að vera seask, siásk:* við siálfa sik | sjást ekki at *Merl.* 1, 53^a. þeir ganga sidan aftr a hófdann ok **siazst** þar vm *Flb.* 1, 542^a.

Viðtengingarháttir.

Elstu myndir viðtengingarháttar í nútíð eru sea, seer, see, seem, seep, see. **Et. 1.** a) **sea:** Ek trui, at guð veiti mer, at ek **sea** þik son minn sannkristinn *Hms.* 1, 128¹². biod þu, at ek **sea** ovininn 477^a. — b) **siá:** ekki er til þess at ætla, segir hann, at ek mona skipast við orð einsaman, nema þat fylgi, at ek sjá jarteguir nokkorar *Fms.* 11, 38^a (*sia Jv.* 32°). Finnir þv þat noccot at ec ræðomc. þo at ec **sia** þessa menn *P.* 130^a. — c) **sé:** skiott man mer snuazc til harms mæira, nema ec se skiota huggan *Str.* 8^{3a}. — d) **siai:** eda at ek **siai** sidr en adrir menn hans uænlaek ok atgerui *Flb.* 1, 419²². eðr ek **sjái** síðr enn adrir menn, at *Fms.* 2, 193⁷. eigi þykkjumst ek upp gefinu, þo at ek **sjái** smávofur *Grett.* 79¹². — **Et. 2.** **seer, sér:** gárapv manna | nema þu mey **ser** *Skv.* 1, 29^a (*CR.* 55¹²). þottv fagnar **ser** | brvðir beckiom a *Sd.* 28² (*CR.* 64^{3a}). Hvat undrasc þu þat, Petr, þott þu **ser** eigi ondina *Hms.* 1, 237³¹. — b) **seær, siaer, siair:** þu undraz þat þo at þu **siaer** menn *Finnb.* 57^a. en ek uil at þu **siair** rad firir Þoru dottur minne *Flb.* 1, 383²². bidea uil ek husfreyia at þu **seair** æitthuert gott rad firir mer 507²⁵. mun hord hrid su er

þeir senda aftr skæytin þó at þu **siair** æigi við þui 2, 43¹⁷. nema þu **siair** æingi fǫng a ǫðru 90²². vil ek nu giarna at þu **siair** raad fyrir oss 450²⁰. — **Et. 3.** a) **see, sé:** Hverr sei jǫfra ægi | jarl fjǫlvitrum betra *SE.* 1, 668¹³ (*Ht.* 55). Mann veit ec engi | fyr mold ofan | þann er fleira se | fram en þv Gripir *Skv.* 1, 22⁶ (*CR.* 54³⁰). þót hann sé allan dag i gegn sólo *StH.* 181²⁶. oc girnesc eige til gólegrar cono þót hann se 184³¹. En þat þarf at sa se við svnpom er svnpir gretr (= grætr) *Leif.* 66¹⁶. at hugr vǫr se æigi aptr til hæimsens *GNH.* 130¹⁹. hon ma ei fara sva um veginn at hann se hana ei *Str.* 66¹². þó at hann se i ryggu skapi aðr en hann se þætta hafuð *SpR.* 45²¹. sǣm maðr se mikinn loga langa leið 55⁷. — b) **seac, siae, siai:** at hann seac sva fire kirkiunne *T.* 70¹⁵. enda er goþinn skyldr. at nefna annan i dómenn þegar. sva at ryþiandiinn **siai** *Grg. i.* 1, 49¹². þa **siai** hann fliugandi suimandi fiska i sionum *Stj.* 81¹⁷. faarr er sua vitr at alit **siai** sem er *Fib.* 2, 468²⁵. — **Flt. 1.** a) **seem, séem:** at ver séem at meir við þeim meinom er aldrege endasc *StH.* 65³⁰. þot vér séem við svnpom 81¹⁰. at ver séem tálgrafar þær er ǫvinrenn grefr til þess at véla oss i 151⁴. — b) **seom:** þó at ver seom við syndum *GNH.* 92⁷. — c) **seam, siaem, siaim:** Vera kann, at vit **sjáim** báðir nökkut fram *Grett.* 82¹¹. veittu **Kristr!** at **sjáim** vér settan (*tilgáta fyrir sætau*) slikau mann í vígðu ranni *Bs.* 2, 178²⁶. ek hygg at ver **siaim** hual nysprunginn *Finnb.* 16⁴. at ver **siaim** nockura afraun þina 40¹⁶. — **Flt. 2.** a) **seþ, séþ, sé:** at ér seþ hversu beisct verþa mon i eilifom eld. þat er ǫret blitt þycker nú *StH.* 50³⁴. fvrlitið þa eigi. þott er seð necquer verc þeira aletilig *Leif.* 45²³. Haldit avallt hretslo Gvps þott er séð oss overþa at reka ǫrendi hans 49²⁹. Hin friða min sagðe hon mattu syna mer fingrgullit. Ja fru min kvað hon væl likar mer at þer seð *Str.* 22²⁷. — b) **seæt, seait, siait:** Ek bidr ydr bróðr minir. at þer uariz ok uidr seait *Stj.* 121¹⁵. þess vil ek biðja at þer **siait** á með Hogna syni mínvm *Nj.O.* 113²³. — **Flt. 3.** a) **see, sé:** Lýse líós yþvart fyr monnom. at þeir se verc yþor goþ *StH.* 17³². 82²¹. at þeir se biartleic þann es þu gaft mér 170¹⁸. þott þeir se pislir þer er vandir menn hafa *Leif.* 44¹⁹. at eigi se þeir ena verri hluti 122¹⁷. Goþs miscunnes þat es necqveriar andir na aptr at hverfa til licams at þer se hǫlvitis pislir. oc hrepisc

sena qvol 126²⁵. beri en nýju spjöll | við spásögu | sé síðan þat | hve saman falli *Merl.* 2, 101⁹. ec vil ecki at augv þin se þat er hiartta þitt rygvizt af *B.* 14⁹. — *Þolmynd.*: nýti sér | njótar stála | slíka sögn | ok sez fyrri *Merl.* 1, 63⁸. *Ath.* 6. — b) **seae, siae, siai**: þa **seae** tolf logleger menn ifir malit *T.* 135¹⁸. (þeir) sem minnr eru til bæcrinnar uisir. uariz ok vidr **seai** *Stj.* 5⁶. þo at þeir **seai** hann fyrri 93²⁴. at vár *ægo* **seai** fagnaðarljos *Mar.* 272²⁸. fyrir þi heyra þeir fyrri enn þeir **siai** *Stj.* 98. v. l. 3. suo mun litazst flæirum monnum þo at **siai** *Flb.* 1, 348³⁷. uil ec at Jslendinga konur **siai** at 453³⁶. — *Þolmynd.*: er þat iafnara at konvngar **siaise** á *M.* 180¹².

Boðháttr.

Et. 2. a) **se, sé**: se hvesso gratt er oc skinit *ÓHm.* 51¹⁸. firir þui **se** sua við. at eigi verðir þu i þeirri talu *B.* 121²⁵. se her nu andlit Þiðrex konungs af Bern *P.* 217²⁹. Varaz, broðer, ok viðr **se**, seger hann, at *T.* 184¹⁹. kona **sé** her þu son þinn *StH.* 175³. **Sé** upp þinum augum *Stj.* 107¹³. **sé** þu hefir medr manni buit 113¹⁶. *Þolmynd.*: **sez** um hvat aðrer goðer kaupmænn hafaz at *SpR.* 71. — b) **siá**: **Sjáðu**. hvárt sár þin blœða *Grett.* 7³⁰. — **Flt. 1.** a) **siom, sióm**: **siom** orð þat er drotten syndi os *GNH.* 711. **siom** við houuðsyndum 105³⁴. **Sióm** ver við at spilla hotiþar halde oro *StH.* 78¹⁸. **Sióm** ver vandlega nu við hordóme ællom 108¹⁵. **Sióm** vér nú hvárt helias meone coma at frelsa hann eþa eige 175¹⁵. Come hingat hvsfreyia þin. oc **sióm** vér. hvat siþan geresc af *Mþb.* 48²⁰. — b) **seam, siám**: **Seam** her grein serhuerra hluta *Ps.* 858¹⁰. ok **seam** fyst huersu vid lætr *Flb.* 1, 300³⁶. Hugleiðum nv fyrst vm sialvar hafuðskepnunnar oc **siam** oc skilium at engi þeirra er guð *B.* 131²⁸. riðom oc **siam** hverso þeir skiptaz við *P.* 103¹⁸. **siam** þá enu siþan hvat jgeriz *Jv.* 28²⁸. **siam** hvat i gerez *ÓHm.* 53⁷. **siam** hvær voxtr er a 56¹⁵. — c) **siaum**: komit allir, er Krist elskit, ok **siaum**, at hann girnizt eigi dauda syndugs manz *Mar.* 1102¹². sökjum at hánun, piltar, ok **sjáum**, hvat hann má *Grett.* 135²⁶. — **Flt. 2.** a) **seþ, séþ**: Hæyri þer aller ok **seeð**! *Ps.* 790⁴⁰. **Seeð** þav hin fagru blom er iorðþin ber *B.* 44²⁶. Bergið er oc **séþér** (= séþ ér) at drottinn er sétr *Leif.* 48²³. litið nu aller i austr oc **seð** *ÓHm.* 27²². **Seð** oc sva firir hærra at 34³⁰. — b) **seet, sét**: **Séét**, hærra kon-

ungr, huerso sœmileghan mann . . . er þer girniz at gæra formann *T.* 13¹⁹. skyndit hingat oc set huat undr her er til *Str.* 33⁶. oc sét at glikendom. hvart scynsamligra er. at *Mpb.* 75²². Comeþ ér til borgar. oc sét Guþ 116⁸. set, herrar . . . hormuligan oc obæriligan scaða *El.* 297. — c) seait, siait: seait nu ok uidr uariz. at eigi beri sua til. at *Stj.* 39³⁰. seait hedan af ok at geymit 294¹. Nv þa siaið við slikvm dómvm 437²⁵.

Nafnháttur.

a) sea (*í tveimr samstöfum*): hann matti alldrigi af henni sea *D.* 34¹⁸. varla mattv ver af henni sea 36⁴. helldr en ec muna vilia sea hans her 36⁶. oc sea ef konungr vill nockot æptir þui hyggia 37¹⁸. (hann) vill sea hversu 44¹⁷. firir þvi þikkizt hann sea at 46¹². sva at mænn naðo at sea *T.* 27¹². ek uillda viðr sliko sea 139¹². eige uill hann herra pauans andlit sea 146²⁵. vill herra pavenn væl fyri sea Cantuariensis kirkio vegsemð 163⁵. hann létr eige örren á sea epter *StH.* 216¹⁸. — *Þolmynd*: mattu seaz ofanuerdar fiallahædir *Stj.* 59²⁰. — b) sia (*í tveimr samstöfum*). Þannig finst ritað í fornum skáldskap, þar sem bragmálið (metrum) krefr, að lesið sé í tveimr samstöfum si-a: Þorþvt þrœnskir virþar | (þotti hersa drottinn | øgiligr) i avgv | ormfran sia hanvm *ÓH.* 217^{b22}. sia knatti | þar er (les þars) salir fello | landraþ konvngs | vm liði Þoris *M.* 133^{b15}. hvs brann vpp en eisor | ofatt sia knatti 200^{b12}. Inn var í sem brynni | iðglict sia (*M. hefir sio*) miðian | elldr þar er (þars?) yðrom helldoð | orms mvnn scipom svnnan 19^{a6}. *Orðaröðin er*: Var iðglict at sia inn i miðian orms munn sem eldr brynni, þars heldoð yðrom skipom sunnan. Bládyrum hélt báru | brands svâ nær landi | Ullr at enska völlu | ættstórr sia knátti *Fms.* 11, 196⁸. Til þess að samstöfurnar verði nógu margar verðr hér að lesa nær í tveimr samstöfum na-er og þannig á að lesa þetta orð á fleirum stöðum í fornum skáldskap. Jon heyrðir þu orða | eilífs foður deili | hollr við oss ok allan | almátt sia knáttir *Ps.* 510⁴. Í lesmáli finst og nafnháttur þessi víða ritaðr sia og á sú mynd að öllum líkindum að lesast í tveimr samstöfum: Her ma nu blæzaðan byskup sia *T.* 28¹⁹. hann villde viðr þi sia 43¹⁸. at aller menn mege þat skilia ok sia 103¹⁸. oss samer eige at sia vpp a þa lute 104⁸. hann sagðe sek eige sia vilia Alexandr pava 147²⁰ — c) síá (*í einni samstöfu*): sa es þeir hoþo margar alder langat til at síá

St.H. 73²⁸. far at **slá** liket 155²⁵. *Folmynd*: þat at **siásc** umb a alla vega 78².

Fluttaksorð.

Rakel þýpesc sárþr eþa **siánde** guþ *St.H.* 183³⁵. **siande** a sinar hælgar bœkr *T.* 30¹³. hann sté til himna upp at **augsióndom** postolom sínom *St.H.* 146¹⁵. IHC (= Iesus) hofsc up at **sióndom** postolom *Leif.* 26³³. Steig Heilagr Andi í venjulegri líking . . . sujohvítrar dúfu niðr yfir erchibiskupinn mönnum **ásjaundum** *IS.* 2, 398²³. at **asiandi** modur hans ok brædrum *Gyð.* 6¹⁹. — *Sem nafnorð er haft siáandi, flt. siaendr: siaendr* eða segiendr *Grg. ii.* 349¹³. nefna til **logsiánda** af sinni hendi 214²³. ef **lögsiaendr** ero osáttir 215⁴.

Skyldarorð (*gerundivum*).

Nu er oss þat **siánda** hve mikít góþs í kayptesc þa er fastan var fæstop *St.H.* 105²².

Þátíð.

Framsöguhátt.

Et. 1. Sá ec hia dómstóle guþs fíogor cyqvende *St.H.* 180²². **sá** ec þar grióthaug 203²¹. ec **sá** dróttin 72²⁷. sa ec þic 171¹⁹. — **Et. 2.** a) **sát**: þann kallar þu guð er þu saat skammv aðr *B.* 166³. þar er þv bleío **sát** *Am.* 16⁴ (*CR.* 82³). — b) **sátt**: Ef þu **sátt** þíof rantu með honom *St.H.* 214¹⁷. ef þu **satt** nokkura konu standa í fylkingu *Hms.* 1, 592³¹. hvat **satt** þv *Stj.* 492¹⁴. Osyniu **satt** þu þessa fylgð *El.* 34¹². Þu **satt** þenna himneska anda *Mar.* 720²³. — c) *með viðtengðu fornafni sáttu: sáttu* næqvern betr verþa víþ freistnina *St.H.* 97²⁵. þar er einn kastali sa er aldrigin **sattv** iamfagran þinvm avgvm *Þ.* 132¹⁵. **sáttaðu** hrafn í hauste | of hræsolle gjalla *Eg.* v. 13⁵ (148⁵). — **Et. 3.** Abraham faþer ypvarr langaþe til at hann see dag minn. oc varþ fegenn er hann **sá** *St.H.* 86³⁰. En es iesus **sá** róþor sína 175². **sá** gud at þetta uar allt saman god skepna *Stj.* 15⁵. (hann) litadiz þa um ok **sáá.** at 60⁹. *Folmynd*: **sásc** blómí a vendi hans *St.H.* 133³⁴. þá **sáz** konungr vm *Eg.* 32⁸ — **Flt. 1.** a) **saom**: er vér **saom** þic sva halden *GNH.* 212¹⁰. ver **saom** opet bref *DN.* 1, 141⁹. varom ver hia oc **saom** a handatœke þeira 156⁶. ver **saom** oc yuirlasom opett bref 2, 44⁷. **Saom** ver oc at 49⁹. — b) **sóm, sóm**: **Sóm** vér stiorno hans í austre